

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Jvlii Fatii// Societatis Iesv// Liber// De
Morti-//ficatione No-//strarvm Passionvm,// Pravorvmqve
Affe-//ctvvm**

Fazio, Giulio

[S.I.], 1599

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48673](#)

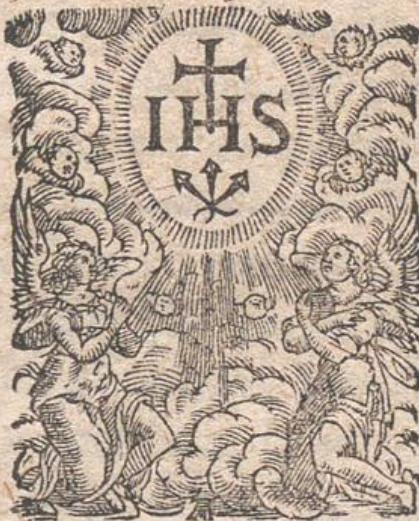
Th. 2857.

J. III
~~III.~~
26.

R. P. JULII FATII
SOCIETATIS IESV,
LIBER
DE MORTI-
FICATIONE NO-
STRARVM PASSIONVM,
PRAVORVMQUE AFFE-
CTIVVM.

Nunc primùm ex Italica lingua in latinam

Collegij Societatis Iesu Paderborn

Cum Gratia & Privilégio Cæs. Maiest.
INGOLSTADII,
Ex Typographia ADAMI SARTORII.
Anno M. D. XCIX.

И ТЕПЧИХУ ТА

СОЛНЦЕВЫХ

ЯВЛЯЕТ

СЯ ТЯОУ И

ЭК СИНОГИОН

МУССИСА МУЛАДЖ

СЯ ОДНОУЮЩАЯ

СЯ УТО

СЯ МИЛОСЕРДИЯ ПРИЧИНА

СЯ МИЛОСЕРДИЯ

DE MORTIFI- CATIONE.

PRÆFATIO AVCTORIS.

V M Deus aliquando ex
ardete rubo vocaret Moy-
sen , qui tunc in monte O- Exod. 3.
reb pascebatur greges, cumq;
comotus ille & voce Dei se vocatus, & ve-
hemēti desiderio videndi, cur rubus accē-
sus non combureretur, eōq; admiratione
plenus accedere volens, diceret ; Vadā &
videbo visionem hanc magnam ;
gradum protinus sistere coactus est , elata
voce Domino sibi dicente ; Moyses, ne
appropinques huc , solue calcea-
mentum de pedibus tuis, locus e-
nim in quo stas , terra sancta est.
Cui monito statim obtemperauit.

A 2. Hoc

Hoc factum, uti obseruatione dignissimum fuit, ita & admirandis mysteriis plenum est, quae ad Tractatus nostri propositum valde conducunt. Nullum enim dubium est, quin fideles omnes, quos gremio suo complectitur Ecclesia, stent in terra sancta: Ecclesia namque ab institutionis suae exordio sancta, & Christi deinceps sanguine, multorum Doctorum exemplis ac doctrina, innumerabiliumque Martyrum cruento & Confessorum sudore sanctificata est. Quia vero in Ecclesia, Religiosus & Ecclesiasticus status praecipue Deo consecratus est, iisque qui in hoc statu viuunt, singulari quadam ratione, diuino ipsius cultui destinati sunt, ideo non iniuria vnicuique illorum suggeri possunt hac verba: Locus, in quo Bern. E- stas, terra sancta est; quod & S. Ber- pist. 237. nardus ad Eugenium significare videtur, cum dicit: Locus, in quo stas, terra sancta est. Locus Petri est, ubi ste- terunt pedes eius. Qua-

A V C T O R I S.

3

Quapropter oportet huiusmodi viros
probè cognitā habere obligationem suā,
qua tenentur Christi gregem pascere ver-
bo & exemplo : sibique persuadere debent,
se esse potissimum à Deo , sub persona
Moysis , vocatos ad spiritualem perfectio-
nem , quæ ut sacrarum rerum Doctoribus
placet , in adeptione charitatis consistit ;
estque diuinus ille ignis , in quo Deus ap-
paret , atque in eorum animis , à quibus
possidetur , ita exardescit , ut ardendo non
consumat , sed potius vitam ipsis pulchri-
tudinemque tribuat tantam , ut vel ipsius
Dei oculos in sui amorem rapiant . Ipsi
proinde cum Moyse , citato gressu , hunc
sanctum ignem , ad quem vocati sunt ad-
eant , vt in eo per mutuos cum Deo sermo-
nes , beneficio orationis , cognoscant , &
exequantur , quidquid ab unoquoque
exigit .

Sed videor mihi videre , & magno
quidem dolore pariter ac rubore Deum ,

A 3

nos

nos ob indignitatem nostram ab hoc dulcè
consortio repellentem, & quidem illis
ipsis verbis, quibus Moysen repulit:
Ne appropinques huc, Ne appro-
pinques huc, eò quod pedes animæ no-
stræ, potentia scilicet nobis insita, quibus
ad Deum propinquare deberemus, con-
stricti sint vinculis quibusdam expellibus
animalium confectis, affectibus, inquam,
animalibus & sensualibus, qui nos impe-
diunt, quo minus proximè ad DEVM ac-
cedere possimus, atque idcirco; Solue,
inquit, calceamentum de pedibus
tuis. Quod autem quiuis affectus inor-
dinatus vinculum quoddam sit, animam
rebus imis & caducis alligans & impli-
cans, testis est D. Chrysostomus, qui ait:
Vinculum est terrenarum rerum
affectio. Nec dixit DEVS Moysi:
Solue calceamēta, sed, calceamen-
tum. Diuus item Chrysostomus pradi-

dis

A V C T O R I S.

5

Etis verbis non dicit: Vincula, sed, Chrysos.
vinculum est terrenarum rerum hom. 66.
affection: Ut videlicet intelligamus, in Ioan.,
quemcunq; affectum inordinatum ani-
ma nostra sufficere, quod minus ad DEVUM
debita promptitudine & incenso ardore
eleuetur.

Quod & B. Dorotheus hac de re a-
gens, pulchra aquila similitudine de- Doroth.
clarauit: Aquila, inquit, quæ re- serm. 11.
liquo corpore à laqueo omni-
no libera est, si vñica tamen vn-
gula detenta fuerit, omnem vim
suam ex ea modica particula, qua
præpeditur amittit. Atqui ex his
planum esse puto, quam iure Deus Moysi
ad se accedere volenti dixerit: Solue
calceamentum de pedibus tuis.
Hinc etiā certò sequitur, maximè neces-
sariam iis esse mortificationē, quibus pro-
positum est in oratione versari cum Deo,
& familiaritatem cum eo contrahere:

A + quan-

6

PRAEFATIO

quandoquidem huius sancte Mortifica-
tionis exercitij proprium est, pedes anima
nostra vinculis nostrorum prauorum affe-
ctuum exsoluere, eamque liberam prom-
ptamque reddere, ut ad Deum tam facile
sese attollat, quam facilè aquila omnibus
nexibus soluta in altum subuolare con-
suevit.

Operæ pretium ergo me facturum exi-
stimaui, si quam optimè potero, quæ de
diuino hoc studio sancte mortificatio-
nis occurrunt, in medium adferam, eo
consilio, ut eius beneficio, ab omnibus
impedimentis liberi, sine ullo obstaculo
velociores ad Deum creatorem nostrum
per orationem euolare possimus. Atque
eo libentius hunc suscepi laborem, quo
maioris momenti hoc argumentum mor-
tificationis esse video, & quo pauciores
hactenus extiterunt, qui ex professo de
hac materia scripserunt. Precor autem

omnes

A V C T O R I S. ▷

omnes, qui hæc sunt lecturi, maximè re-
rò RR. PP. fratresq; charissimos Societa-
tis nostræ, quorum præcipue commodis
hæc dicata volumus; vt eo animi cando-
re, quo illis offeruntur, omnia acceptent,
Deumq; precentur, vt quemadmodum
prater eius gloriam nostrorumq; emolu-
mentum spirituale (quæ est diuina bo-
nitas) in hoc meo quatulocung; labore
nihil mihi propositum fuit, sic idem gra-
tiam largiatur, qua vita moribus-
que ad viuum ea exprimam,
qua hic verbis
doceo.

A 5 CA-

SCENAE ZEALATÆ

CAPVT I.

Quid sit Mortificatio.

NO MEN mortificationis de-
riuatur à nomine *mortis*,
ob quandam similitudi-
nem, quæ est inter Mortifi-
cationem & mortem nostram na-
turalem, vt quemadmodum mors
naturalis consistit in separatione,
quam efficit anima nostra, corpore
relicto mortuo, ita quoque Mortifi-
catione consistat in separatione vo-
luntaria ipsius animæ à corpore, vi-
uо quidem illo remanente, ita ta-
men ut per mortificationem anima
ab inordinatis affectibus & passio-
nibus corporis diuellatur, ut ab ipsis
amplius non dependeat. Quo fit,
ut sicut mors priuat hominem vita
naturali, ita mortificatio eum priuet
vita *sensuali*; reprimendo, imò pe-
nitus auferédo superfluam illam a-
nimæ

DE MORTIFICAT. 9

nimi viuacitatem, quæ efficiebat, v^t
vita eius in corpore nimis soluta,
carnalis & libera esset.

Veram esse hanc *mortificationis*
notionem, vel inde manifestum e-
uadit, quod quando dicere volu-
mus, hominem non esse mortifica-
tum; dicere solemus, eum nimis
esse viuacem in suis passionibus &
appetitionibus, hoc est, eâ vitâ, quæ
regulam rationis excedit. exempli
gratia, in oculo considerare possu-
mus quodammodo duas vitas, alte-
ram, quæ consistit in distincta visio-
ne alicuius obiecti, debitâ distantiâ
dissiti, quæ vita oculo naturalis est;
Alteram, quam possumus appellare
inordinatam quandam viuacitatem
videndi id, quod sibi obiicitur, si-
ue bonum illud sit, siue malum,
nulla habita ratione temporis, lo-
ci, personarum, &c. & hæc est
quædam viuacitas, aut vita ocu-
li inordinata: Quemadmodum igi-
tur mors priuat oculum prima illa

A 6 vita

10 DE MORTIFICAT.

vita naturali, vnde ea actio videndi procedebat, ita mors spiritualis, quā nos *mortificationem* vocamus, eundem oculū altera vita priuat, id est, curiosa illa & inordinata viuacitate videndi, quod & infrā de passione amoris dicemus; Mortificationem videlicet non tollere amorem & desiderium, quo alicui, quem amamus benē & bona volumus, sed viuacitatem illam inordinatam amādi plus quam oportet.

Ex quo sequitur, veritas valde obseruanda, nempe mortificationis officium non esse, vt funditus passiones extirpet, quæ ex sua natura malæ non sunt, imò bonæ sunt, & ad multarum virtutum acquisitionem planè necessariæ; sed vt inordinatam illam viuacitatem, & excessum auferat atq; retundat, qui solet hominis vitam multis vitiis & perturbationibus maculare. Hoc Apostolus videtur insinuare voluisse cùm de concupiscentiæ fornicatione sub nomine

DE MORTIFICAT. 11.

mine peccati differens: *Non regnet*, Rom. 6.
inquit, *peccatum in vestro mortali cor-*
pore, *vt obediatis concupiscentiis eius*.
Vbi non ait. *Non sit*: sed; *Non regnet*;
ita vt appetitionibus eius morē ge-
ratis. Idem quoque Seneca videtur
innuere, cum scribens ad Lucilium
dicit: *Vna est catena, quæ nos alligatos*
tenet, amor vitæ, qui, vt non est abiici-
endus, ita minuendus est. Significare
volens, passiones ad virtutes com-
parandas necessarias, non penitus
cuellendas, sed excessum illarum
temperandum esse.

Est igitur *Mortificatio*, vt conclu-
dam, repressio & mors quædam ni-
miæ viuacitatis, & moderatio eius
excessus, qui in potentiis nostris,
earumq; actibus elucescit. Quo lo-
co animaduertendum est, posse nos
cum B. Dorotheo (quantuna qui- Doroth.
dem ad hanc mortificationis mate- serm. 10.
riam attinet) tres hominum status
distinguere. Primus est eorum, qui

A 7 secun-

12 DE MORTIFICAT.

secundum inclinationē suarum paſſionum & prauorum habituum ple-
rumq; operātur , quo in genere ſunt
potiſſimum hi , qui ſeſe libidinibus
& cupiditatibus ſuis volentes im-
mergunt . Alter illorum eſt , qui non
ita facile paſſionibus atque appeti-
tionibus ſuis obſequuntur , ſed eō
vſque duntaxat illas refrenant , ut
in extēnum aliquem actum non e-
rumpant , quos B. Dorotheus philo-
ſophicē viuere affirmat , ppter ea quod
veteres philosophos imitantur , qui
de vitioſis habitibus exſtrīpandis ,
prauisque cupiditatibus coercendis
nihil laborabant , ſed tantum caue-
bant , ne ſe extēriori aētu proderent ;
idque honoris & existimationis cō-
ſeruandæ gratia .

Tertius demūm ſtatus eminen-
tioris gradus homines complecti-
tur , quibus non ſatis eſt diligenter
elaborare , ne illorum paſſiones in-
ordinatæ aētu aliquo extēriori ſeſe
prodant , ſed conantur insuper vi-
tiosos

tiosos habitus, & immoderatas paſſiones vi cōtrariorum actuum fundit^o extirpare; id quod peculiariter fit, sanctæ mortificationis studio, eo quo diximus modo. Atqe in hoc statu est ille, qui, vt, inquit Dorotheus, certat viriliter, Quoniam quidquid vitio suo passioniqe contrarium animaduertit, id totis viribus agreditur & operatur. Quod & Richard.

dus de S. Victore voluit significare, super Ge-

cūm dixit: Seruorum Dei hoc esse pro- nesin.

prium, non ſolū carnales ſenſus per di- ſciplinam reſtringere, ſed etiam per mor- tificationem extinguere. Hoc iſum Climac,

& B. Climachus indicauit, cum de- grad. 1.

ſcribens verum religiosum, in eius velut definitione tanquam condi- tionem & proprietatem planè ne- cessariam posuit: Mortificationem

naturæ & indefeffam ſenſuum cu- ſtodiā. Sic enim ait: Monachus

est perpetua naturæ violentia, ſenſuum- que vigilantiſima & indefeffa cuſtodia.

Qua-

14 DE MORTIFICAT.

Quapropter oportet eos, qui spiritalem ac religiosam vitam degunt, semetipsos explorare diligenter, ad quemnam illorum trium statuum pertineant, summoque conari studio, ut obligationi gradus, suaeque professionis hac in parte respondeant.

CAPVT II.

De fine & proprio Mortificationis officio, & de duobus eius generibus.

OMMUNIS est Philosphorum sententia; Medium in rebus naturalibus participare de suis extremis. Exemplum esse potest vernum tempus, quod cum sit medium inter hiemem & aestatem, ab hac calorem, ab illa verò frigus accipit, unde ea temperies efficitur, quæ temporis huius est propria. Idem vide re est in aurora, quæ cum sit media inter noctem & diem, vt desitio illius, huius verò principium; habet ali-

aliquid de obscuritate noctis, & claritate diei, ita ut lumine quidem inaurata, adumbrata autem tenebris appareat, & quia propriè nox appellari non potest, cùm habeat aliquid lucis, neç etiam dies, quia aliquid adhuc tenebrarum manet, communiter *aurora* vocatur. Ita dicendum de homine, qui cum sit à Deo constitutus tanquam medius inter naturam angelorū & brutorum, quia natura sua est Angelis inferior, superior verò brutis, sit, ut tanquam medius inter duas illas naturas, de utraque participet, id quod liquidò constat: Quod enim ad animam attinet, habet esse Angelicum, cum sit natura sua spiritualis, immortalis, intellectualis & liber: *ratione* autem corporis, habet aliquid de brutis, cum sit natura sua corruptibilis, sensualis, carnalis, atque ex his duabus partibus quasi contrariis, vinculo tamen naturali consociatis, resultat hoc compositum: *Homo*; & quia se-

cun-

16 DE MORTIFICAT.

cundum ordinem Iustitiæ naturalis & Politicæ, quicunque conditione & gradu inferior est, subiectus esse debet & subordinatus iis, qui in eadem Republica sunt potestate & gradu superiores; vt D. Paulus monet, cùm dicit; *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit*: Sequitur manifestè, carnem & sensus in homine, tanquam gradu & conditione inferiores, ex vi Iustitiæ subordinatos & subiectos esse debere rationi seu spiritui, vt naturaliter & politicè superiori. Quod & Aristoteles significare videtur, qui cùm dixisset: *Animus quidem in corpus, dominicum seu herile habet imperium, mens verò in appetitum ciuile & regiū; statim subiungit; In quibus clarum est secundum naturam & utilitatem imperari ab animo corpori, & ab ea parte, quæ habet rationem, ei parti, quæ subiacet perturbationi: æqualitatem verò & vicinitudinem omnibus nocere. Ex quibus*

Arist. 1.
polit. c. 3.

bus verbis perspicuè colligitur, animæ secundum ordinem naturæ cōpetere imperium in corpus, & rationi in sensum; æqualitatem autem inter ipsos ac successiuam præminentiam vtrique parti turpem & dannosam esse.

Ceterum quia in homine, propter sensus rebellionē, concinnus hic ordo naturæ subuersus est, cumq; quotidiana cōstet experiētia, quomodo sensus & caro sæpen numero aduersus spiritum & rationem insurgentes eam inquietent, & bella acerrima moueant, necessarium plane est, ut tam graue hoc incōmodum homo, conueniente aliqua industria & arte amoliatur & emendet. In hunc finem, sanctum hoc Mortificationis exercitium sapienter institutum est, cuius præcipuum munus est & finis in hominibus spiritualibus & religiosis, carnem sensumq; rationi ac spiritui subiicere; rationem autem & spiritum Deo, tanquam legitimo vtri-

18 DE MORTIFICAT.

Aug. lib. vtriusque domino. Vnde postmodum in horū animis pax illa & tranquillitas nascitur, quam S. Augustini in monte. ordinata omnia, inquit, vt id quod est in homine præcipuū & excellens, hoc imperet, ceteris non reluctantibus, quæ sunt nobis bestiisq; communia. Verè felix & optatissimus status, qui hominem quasi ad illam Originalis Iustitiae felicitatem reducit, à qua ob primi parentis peccatum miserabiliter excidit.

Verùm quia homo ad adquirendum hunc tam nobilem statum, nō solum interioribus animi, sed etiam exterioribus corporis passionibus, ipsiusq; insolentibus appetitionibus plerumq; impeditur, necesse est, vt Mortificatio ad vtrunque se extendat, ad corpus, inquam, & animam, remouendo nimirum ab unoquoq; illorum, quidquid impedit, quo minus inferior pars superiori debito ordi-

DE MORTIFICAT. 19

ordine subiiciatur. Quare sicuti
motus accipit suam denominatio-
nem à termino ad quem tendit, ita
& Mortificatio, quæ spectat ad animæ
culturam, extirpando passiones &
affectus inordinatos, videtur Morti-
ficatio interior dici posse: Illa autem,
quæ corpus ieuniis, vigiliis & cili-
ciis coërcendum suscipit, Mortifica-
tio exterior iure appellabitur, quam
ut à Christo Domino vitæ propriæ
exemplo, ieunando, vigilando car-
neisque innocentissimam pauper-
tatem & incommodis grauiissimis af-
fligendo approbatam, & apud om-
nes sanctimonia præstantes viros v-
fitatam celebratamq; non nisi pro
diuina & sancta habere debem^o. De
hac Apostolus loquens: Castigo, in-
quit, corpus meum, & in seruitutem re-
digo. Et Cassianus exercitium hu- Cass. Col.
lat. 1. c. 7.
ius exterioris Mortificationis in-
ter instrumenta perfectionis ponit.
Quod & Climachus affirmat, cum,
inquit, Quod sicut exsiccatum lutū, iam

20 DE MORTIFICAT.

Climac. non porcis usui esse potest, ut ibi se voluntate discre. tent: ita & caro per abstinentiam mar- grad. 36. cida effecta, dæmonibus ultra non præ- bebit in se quiescendi locum. D. Bern- ardus demum exaggerando hanc Mortificationem Martyrio eā com- Bern.ser. parat: *Genus martyrij est, inquit, spi- 30. super ritu facta carnis mortificare, illo nimi- Cant. rum, quo membra caduntur ferro, hor- rore quidem mitius, sed diuturnitate molestius.*

Neque profecto negari potest, quin inter alias huius exterioris Mortificationis conditiones hæc sit præcipua, quod orationi dāt efficaciam impetrandi maximam, quando cum ipsa coniungitur, quod multis atque illustres Sanctitatem veteris, quam noui testamenti experti sunt.

Ex his omnibus concludimus, mortificationem exteriorem, maxime, ut vidimus, utilem esse, nihilominus tamen fatendum est Mor-

Mortificationem interiorem passionum & prauorum affectuum animi nostri; huic exteriori mortificationi longissimè præstare; cùm certissimum sit, Mortificationem corporis parùm facere ad acquirēdas virtutes sine animi Mortificatione, hāc autem sine illa plurimum conferre. Imò verò corporis Mortificatio eātenus dicitur vtilis, quatenus animi mortificationē adiuuat, & promovet, quod Richardus de S. Victore non obscurè significauit his verbis:

Hoc autem nosse oportet, quia disciplina corporis sine disciplina cordis absq; dubio inutilis est: Et meritò sanè; quia quēadmodum sal condire aliquid, ac præseruare non potest nisi in intimos eius recessus penetret, ita quoque sal Mortificationis, virtutibus bonisq; moribus Dei seruum condire debet; Et si is à multorum vitiorum ac defectuum corruptione & fœtore præseruandus est, oportet,

Rich. lib.
de prepa-
rat. ad cō
templat.
cap. 32.

22 DE MORTIFICAT.

ut interiora animi ipsasq; potentias,
& passiones penetret, quod Mortifi-
cationis interioris propriū est ; quæ
quamvis exteriori præponenda sit :
(nobilior est enim plurisq; facienda,
ut diximus) fatemur tamen , ei qui
perfectus euadere velit, vtramque
Mortificationē esse amplectendam,
ita ut virtute spiritus facta carnis
mortificet, & eadem virtute praua
animi desideria potenter reprimat ;
quod ipsum Richardus de S. Victo-
re affirmat cùm dicit : Perfectus est

Richard. qui virtute spiritus & voluntates carnis,
super ca. & voluntatem cordis potenter compri-
z.Cant. mit. Et D.Basilius. Quia ex duplice, in-
cap.22.

Basil. in & voluntate corporis, tum animi etiam indu-
Constit. cap.4. stria exerceri. Et hæc pro hu-
ius capitinis explicatiōne
sufficiant.

CA-

DE MORTIFICAT. 23
CAPVT III.

In Mortificationibus, præsertim exterio-
ribus, mensuram & regulam esse
tenendam; & quanam
illa sit.

MT melius intelligatur mo-
dus, qui in hoc præclaro
Mortificationis exercitio
tenedus est; notare opor-
tet, ad omnes actus humanos, ut vir-
tutis nomine censeantur, certam a-
liquam regulam & normam requi-
ri, qua dirigantur, ne suam excedant S. Bona.
mediocritatem. *Virtus enim, inquit, li. de pro-*
S. Bonaventura, medium vitiorum cessu Re-
tenet, & ab utroq; latere, vitiis est obse-
sa, ita ut si modicè à discretionis tramite
declinauerit, iam virtus non sit. Atque
ita, si exercitium hoc Mortifica-
tionis, virtuti consentaneum & rectum
esse velimus, lege aliqua aut mensu-
ra id metiri debemus, ne ad extrema
declinet, Exempli causa, si in mor-
tifi-

B tifi-

24 DE MORTIFICAT.

tificatione iræ , neglecto modo , ni-
mum progrediamur , ita ut in acti-
bus suis fiat remissa & languida ; vel
si sit tam exiguum iræ comprimen-
dæ studium , vt viuacior & ardenter
remaneat , quām par sit : huiusmodi
mortificatio , primo quidē casū , ex-
cessui ; altero autem , defectui obno-
xia est . Quod item in Mortificatio-
ne externa corporis , facile accidere
potest , vt declinetur ad extrema , si
nimirum afflictionibus & asperitate
corpus nimium debilitetur ; aut è
contra , si sub prætextu aliquo , cor-
pori mortificando tam parum insi-
stamus , vt inde contra nos rebellio-
nis & contumaciæ occasiō sumat .

Itaq; tām in Mortificatione appe-
tituum corporis , quām passionum
animi , debita mensura tenenda , &
modus obseruandus est . Quia verò:
Nemo vñquam , vt scriptura testatur ,
carnem suā odio habuit , sed fouet & nu-
trit illam , propter affectum natura-
lem , quem erga carnē nostram ge-
rimus;

Ephes. 5.

rimus; idèò longè facilius erratur
in mortificatione appetitum cor-
poris, quām in affectuū animi: Quo-
circa necessarium est, vt in hac parte
tanto cautius & vigilantius nos ge-
ramus, quāto maius periculum sub-
est. Qua de caussa B. Climachus, o-
Climac.
stendere volens perplexitatem, quā de castit.
incurrebat, cum amore virtutis co- grad. 15.
geretur odiisse in se ipso hominem
carnalem, amore autem sensus ob-
ligaretur ad eundem nutriendum
& fouendum; ita dicit: *Quomodo il-*
lum vinciam, quem vt amem, à natura
suscepi? Quid illi rationabile dicam,
qui per naturā mille rationib. ac persua-
sionibus mentitur, estq; mihi cooperator
& hostis; adiutor atq; aduersarius; au-
xiliator simul & insidiator; si soueatur,
oppugnat; si affligatur, debilior fit; lasci-
uit per quietem; rursus verbera & flagella
non sustinet: Si illū contristo, periclitör, si
soueā, per quem virtutes adquiram non
babeo.

B 2 Hinc

16 DE MORTIFICAT.

Hinc dæmon, tanquam miles astutissimus, solet quandoque hominem sub prætextu zeli, ad nimias & extraordinarias mortificationes inducere; atque hoc ideo, vt eum postea ordinario & durabili fructu priuet, quem ex seruitio Dei, communia via & more viuendo, percepisset, fitque hac de caussa, vt sub prætextu maioris boni, incurramus malum incurabile; quod diuinè prorsus Cassianus his verbis demon-
Cass. Col strat; Nosse debetis, hanc esse subtilis-
lat. 24. simam diaboli calliditatem, hanc occul-
cap. 19. tissimam foueam, in quam miserabiles
& incautos quosdam precipitat, vt dum
iis maiora promittit, necessaria quotidiani fructus emolumenta surripiat.
Itaque cum hæc mortificatio exterior ex vna parte necessaria sit, ex altera verò parte, actu ipso eam exercere sine periculo excessus, valde difficile videatur, tam ob diuersitatem complexionum, quam ob illu-
siones

stiones dæmonum, quæ circa hanc
materiam frequenter contingunt,
existimo Religiosi esse, suo iudicio
in hac re non nimium fidere, sed se-
se spiritualis patris prudenti subii-
cere directioni, quod in via Dei tutius
dirigatur, sibique persuadeat, se nisi
hoc faciat, magnis periculis exponi,
in quæ multi incurserunt, vt & Cli-
machus affirmat: *Sicut qui sine duce Climac.*
est, inquit, etiam si prudentissimus fit, in de discre.
via errabundus incedit, ita & qui suo ar-
bitrio in via Domini pergit, etiam si in o-
mni mundana sapientia fuerit instru-
ctus, facillimè perit.

Grad. 36.

Verum posita prædicta ratione,
tria in hac materia maximè nota-
da veniunt: Primum est, vt religio-
si firmiter apud se statuant, Deum ac
Dominum nostrum, tanquam veris-
simum amatorem eorum, qui fide-
liter illi seruiunt, nunquam permis-
surum, vt decipientur, quando se il-
li, in persona prudentis patris spiri-
tualis, cum omni confidentia sub-

B 3

mit-

28 DE MORTIFICAT.

mittunt. Neque enim est iniustus Deus,
 Climac. ait Climachus, vt animas nostras deci-
 de discr. piat, qua se per fidem & innocentiam pro-
 grad. 26. ximi consilio atq; iudicio humiliter sub-
 miserint.

Alterum est, vt prædicto patri internum animi statum, tentationesq;
 ac spirituales necessitates, promptè, plenè, magnaç cum fiducia ac pu-
 ritate aperiant, vt ipse postmodum maiori luce ea possit documenta ac monita spiritualia suppeditare, quæ in Domino magis opportuna iudicauerit. Hanc manifestandi ratione, ad errores in spirituali via tollédos; sancti viri semper tanti fecerunt, vt quamlibet cogitatione, quæ sub verecundiæ seu timoris alicuius velo subrepit, grauissimæ temptationis loco duxerint: Affirmat hoc D. Basilio
 Doroth. lius plurib' locis; idq; B. Dorotheus serm. 5. expertū se esse fatetur, notabili planè cum fructu, dum in monasterio cum aliis habitaret. Denique in hoc, veluti in re magni momenti, Religiosi

DE MORTIFICAT. 29

giosi Scithi ab initio suæ conuersio-
nis instituti erant, de quibus Cassia-
nus hunc in modum: *Instituuntur,* Cass. lib.
inquit, nullas penitus cogitationes pru-
rientes in corde perniciosa confusione cœ-
lare, sed confessim ut exortæ fuerint, eas
suo patefacere Seniori, nec super earum
iudicio quidquam suæ discretioni com-
mittere, sed illud credere malum esse, vel
bonum, quod discusserit ac pronunciaue-
rit senioris examen. 4. cap. 9.

Tertium documentum est, ut re-
ligiosi sint fideles & diligentes ob-
seruatores eorum quæ ipsis à prædi-
cto patre prudente iniunguntur.
Quemadmodum enim pharmaca à
medicis præscripta, quantumuis o-
ptima, ægros nō inuant, nisi suman-
tur; ita consilia & documenta pa-
trum spiritualium, nisi debito tem-
pore executioni mandentur, nihil
prosunt; licet longè sint sanctissima
atq; vtilissima: imò hac ipsa de cau-
sa maiorem pœnam incurremus in

B 4 alte-

30 DE MORTIFICAT.

altera vita; iuxta illud Christi: Ser-
Luc. 12. uis, qui cognouit voluntatem Domini
sui, & non se preparauit, & non fecit se-
cundū voluntatē eius, vapulabit multis.
Necesse ergo est, ut religiosi, qui ma-
iore cum securitate & merito in di-
uino seruitio progredi, & ab his om-
nibus damnis, quæ ex contraria vi-
uendi ratione communiter sequun-
tur, immunes esse volūt, se iuxta ar-
bitrium prudētis sui patris spiritua-
lis regi permittant, & p̄dicta docu-
menta diligenter obseruent.

CAPVT IV.

*De necessitate Mortificationis, qua cui-
uis homini in suo statu incumbit.*

 VINQE modis hominem
quēlibet considerare pos-
sumus, iuxta quinque di-
uersos stat⁹ & gradus, qui
in ipso reperiuntur. Primus modus
considerandi est secundum esse ra-
tionale & humanum, quod ipso suæ ori-
ginis

ginis principio homo à natura accepit. Alter, secundū *esse morale & politicum*, quod adquiri solet educatione & diuturna consuetudine cum hominibus prudentibus, ac benè moratis, obseruando illorum mores & vitæ actiones. Tertius, vt Christianus & fidelis est, quod *esse* in Baptismate accepit. Quartus, vt Religiosus in aliqua religione approbata. Quintus denique modus considerandi hominem est, vt Prælatus, aut Episcopus est, vel in aliquo dignitatis gradu constitutus. Nos itaque quemadmodum cuilibet homini ad viuendum & operandum, iuxta formam sui status, necessaria sit Mortificatio, quām poterimus breuissimè demonstrabimus.

Principio igitur ad hoc, vt homo viuat & operetur vt ver^o homo, hoc est, secundum illud *esse humanū & rationale*, quod accepit à natura, necessaria illi est Mortificatio : Quia

B 5 natu-

32. DE MORTIFICAT.

naturale est, & omni viuenti commune, viuere & operari conformiter suæ naturæ. Cùm igitur homo naturâ suâ rationis particeps sit, necessariò sequitur, vt si conformiter suæ naturæ viuere velit, ex rationis præscripto illi viuendum & operandum sit: Et ad hanc viuendi & operandi normam, ab ipsa anima sua rationali, tanquam ad rem naturæ suæ conuenientē, impellitur, vt D. Thomas docet his verbis:

D. Thō. Inclinatur vnu-
1.2. q. 94 quodq; naturaliter ad operationem con-
2. 3. uenientem sibi secundum suam formam,
sicut ignis ad calefaciendum. Vnde cùm
animarationalis sit propria forma homi-
nis, naturalis inclinatio inest cuilibet
homini ad hoc, quod agat secundum ra-

S. Dion. tionem. Imò B. Dionysius. Animæ ma-
lib. de di- lum est, inquit, esse contra rationem.
uin. Nō. Seneca quoq; Philosophus in hanc
cap. 4. sententiam: Summum, inquit, bonum
Sen. li. 9. hominis est, ex naturæ volūtate se gerere.
Epist. 67.

Quæ-

Quærat aliquis, quidnam sit illud
viuere hominis ex rationis præscri-
pto, in quo bonum ipsius cōsistit se-
cundum sententias adductas. Re-
spondeo secundum doctrinam Ari-
stotelis, sine dubio naturaliter ma-
ius bonum esse dominari, quām ser-
uire; Cūm autem meliori & dignio-
ri parti cuiuscunque compositi tam
naturalis, quām politici, melior quo-
que ac dignior debeatur locus, se-
quitur etiam naturaliter in homine
debere animam dominari corpori,
& rationem sensui, cum anima sit
præstantior corpore, & ratio sensu.
Hinc sit, vt rationalis vita & opera-
tio hominis, nihil aliud sit, quām vi-
ta & operatio instituta secūdum im-
perium & normam animæ & ratio-
nis; Qui viuendi & agendi modus,
adeò propri⁹ est hominis, vt si aliter
agat, hoc est, si iuxta imperiū carnis
& sensus operetur & viuat, hoc nō a-
liūde, nisi à quadā praua & peruersa
cius dispositione proueniat. Imò, vt

B 6 recti-

34 DE MORTIFICAT.

rectius dicam, nihil aliud est, quam more tyrannorum, rebellare, nam sensus non aliter contra rationem insurgit, ac rebelles serui & Vasalli in heros suos ac dominos.

Quia verò quilibet homo prauā hanc dispositionem, culpā primorum parentum, sic contrahit, ut, quemadmodum quotidie experimur, caro sensusq; insurgendo contra rationem, fortiter eam impugnent, inque suam ditionem redigere tentent, necessariò illi idem faciendum est, quod legitimi Domini & Principes cum rebellibus suis subditis facere solent; accipienda videlicet sunt arma, pugnandum viriliter, reprimendaq; illorum audacia tamdiu, donec eos ad obedientiam sibi debitam reduxerit. Et quia hoc ipsum est rationis propriū munus, quod virtute Mortificationis in carnem & sensum exercet, necessariò concedendum est, sanctam hanc Mortificationis exercitationē cuius

cuius homini , qui vitā homine dignā velit instituere , adeò esse necessariam , vt quemadmodum B. Iustinianus loquitur : *Quicunque ista Laurent.*
scire aut operari neglexerit, non rationa- Iustiniā.
lis, sed potius animalis nuncupandus sit: lib. de hu
Eo enim planè morbo laborare de- mili . c . 3 .
prehenditur , quem Diogenes Phi-
losophus Atheniensibus suis insinu-
auit , cùm accensa sub meridiem lu-
cerna , urbem multis millibus refer-
tam lustrans , homines se quærere
dictitabat , significans , nullos nisi se-
cundum rationis normam viuen-
tes ; hoc nomine dignos esse , quorū
tam illius , quàm nostra quoque ex-
tate tanta est penuria , vt lucerna
quærendi sint . Atq; ex his satis pa-
tet , quàm necessarium sit exercitiū
Mortificationis , cuius cum is sit fi-
nis , vt homines ad rationalem hu-
manamq; vitam traducat , meritō
rationalis & humana vocari potest .

Posteaquam ergo satis superq; sic
probauimus , quàm necessaria sit

B 7 Mor-

30 DE MORTIFICAT.

Mortificatio homini , viuere volenti , ut verum hominem decet , non erit iam laboriosum probare , ad moralem , politicamque vitam ducendam , mortificatione itidem opus esse , tum quod moralis vita , magna ex parte in ratione fundetur , tum etiam quod viuere moraliter & politice non significet vitam illam , quæ omnibus cupiditatibus habenas laxet , sed potius illam , quæ externas suas actiones intra recti limites contineat , & ad leges ciuiles , consuetudines , sapientumq; placita & instituta conformet , ita ut ne latum quidem vnguem ab illis discedat . Quia verò hoc sine Mortificationis subsidio fieri nequit , multa enim hanc vitam viuenti subeunda sunt , quæ sensibus repugnant , à multis item quæ sensibus grata & iucunda sunt , abstinentiam est , hinc sit , ut nō immiterò iudicetur homini moraliter viuere volenti , valde esse necessarium , ut se mortificet , seq; frequen-

ter

ter in istis duobus quasi finibus exerceat, ad quos prisci Philosophi totam vitam moralem, & Philosophicam referebant; qui sunt; ut ipsi aiebant, *sustine & abstine*: vt Plato, Socrates, Seneca, Diogenes & alij Philosophi fecerunt: & nunc itidem faciunt multi Principū aulici, & quotquot vitam sectantur ciuilem. Atque hæc Mortificatio, Politica & Moralis appellari potest.

Si deinde consideremus hominem Christiana fide imbutum, procul dubio tantò maiori Mortificatione indigebit, quantò magis vita Christiana cæteris præcellit. Quia si ipse viuere velit, vt Christianum decet, secundum normam & regulam diuinorum præceptorum atque Ecclesiasticorum Canonum ei vivendum est. Quæ quidem lex diuina non solùm actus prohibet externos, vt blasphemiaz, homicidijs, furti, fornicationis, &c. eo modo, quo politicæ leges faciunt; sed affectus

38 DE MORTIFICAT.

fectus etiam interiores & cupiditates vetat. Ex quo necessariò sequitur, huiusmodi homini assidua & indefessa tam passionum animi, quam exteriorum corporis sensum mortificatione opus esse, ad hoc, ut se intra limites horum præceptorum contineat, quandoquidem certissimum est, ob naturæ nostræ corruptionem & continuum peccati somitem, eum sine huiusmodi mortificatione, à desideriis & operibus prohibitis abstinere non posse, & quod hinc colligitur, nec Christianè viuere, nec salutem consequi. Atque hoc est, quod Saluator noster significare voluit, cum dixit: Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud: Dicere, sine violentia regnum cœlorum adquiri non posse; quid aliud est, quam quod supra dictum est, sine mortificatione hominem Christianè viuere non posse, & quod hinc est consequens, nec

Matt. 11.

salua-

saluari. Quod & S. Basilius indicat, Basil, de cùm in prædicta Christi verba; abdicat. tum Christianos Christianè, inquit, huius vi- viuere & Christi esse imitatores; *tx.*

*Cum voluntatem propriam, & corpo-
ris laxamentum abnegant omne, & ma-
gistri sui præcepta omnia conseruant.*

Vnde ita infert: *Quocirca si tibi in a-
nimo est, rapere regnum Dei, violen-
tia te dato, ceruices tuas Christi serui-
tutis iugo submittito, & eius loris col-
lum tuum rectè circumquaque cohibeto.*

Quoniam autem mortificatio hæc normam & regulam suam sumit à lege Christi & Euangeli, conuenienter mortificatio *euangelica & Chri-*
ftiana appellari potest.

Si verò spectemus hominem in statu religionis alicuius approbatæ constitutum, certissimum est tantò ei plus mortificatione opus esse, quantò hic status perfectione reliquos omnes supradictos superat, dū non solùm requirit moderationem

cx-

excessuum, passionum, potentiarum & sensuum, tam in exterioribus quam interioribus actibus, secundum normam præceptorum legis Euangelicæ & Canonum Ecclesiasticorum, eo modo, quo de Mortificatione Christiana dictum est: Verummetiam restringit hominem & obligat ad consilia, quæ ad tria vota essentialia Religiosorum reducuntur, & ad obseruationem Constitutionum & regularum suæ cuiusque religionis. Atque idcirco non solum his prohibetur quæcunque species aut desiderium immundicie, & ipsius etiam matrimonij, neque solum iniusta alicuius rei usurpatio, sed etiam quodcunque licitum dominium & proprietas; exigitur autem animus ab omnibus rerum possessionibus abstractissimus, quæ aliis Christianis, magna licet virtute præditis, & in suo statu perfectis, sunt concessæ.

Et hoc est, quod D. Bernardus indica-

DE MORTIFICAT. 41

dicauit, cum monstrare volens dif- D. Bern.
ferentiam, quæ hac de causa debeat ad fratres
esse inter Religiosos, & alios Chri- de mōte
stianos: Fratres, inquit, aliorum est Dei.

seruire Deo, vestrum autem adhætere.

Et alibi declarans, quam firmam o- serm. 13.
porteat esse nostram cum Deo con- super cā-
iunctionem, ne quando mentis no- tica.
stræ instabilitate ab eo diuellamur,
ita scribit: Innata tibi leuitas vicina D. Bern.
est lapsi: instabili quodam vagè men-
tis motu facillimè abripieris, si non fir-
mè adhaereris. Statim enim ac Reli-

giosus propria quadam infirmitate
ab hac sancta cōiunctione declinat,
facillimè incurrit notam illam, qua
S. Basilius huiuscmodi Religiosos
insignit, cum ait: Hic flagitiosissimè
ac peruersissimè fecerit, si voluptatum
blanditiis delinitus, ad carnis vitia de-
nuò delabatur, & si suscipiendis, quæ
inde sursum ascendunt, exhalationibus,
animi oculos sibi veluti crassissima qua-
dam

42 DE MORTIFICAT.

dam nebula offusos esse patiatur. Hæc
Basilius.

Cùm autem fieri non possit, vt
religiosus graue hoc vitet incom-
modum, & ex altera parte obliga-
tioni suæ professionis, vt debet, re-
spondeat, nisi à sui ipsius, omniumq;
rerum vitæ huius amore quām lon-
gissimè separetur, sequitur, vt, cum
hoc absque diuina gratia, & conti-
nua quadam mortificatione passio-
num & affectuum nostrorum, fieri
nequeat, Religioso homini hoc san-
ctum Mortificationis exercitium sit
maximè necessarium & salutare. Et
quia hæc Mortificatio Religiosum
ad normam statui suo cōuenientem
reducit, meritò poterit *Mortificatio*
Religiosa vocari.

Sed vt ad Episcoporum, aliorum-
q;ue Prælatorum statum tandem ve-
niamus, non est ullum dubiū, quin,
quemadmodum horum status aliis
prædictis dignitate & splendore an-
tecellit (sunt enim huiusmodi per-
sonæ

Hæc sonæ in statu perfectionis) ita hoc sanctum Mortificationis exercitium ipsi maximè sit necessarium. Est enim doctrina communis S. Thomæ, aliorumq; Theologorum; Vnumquemq; hominē obligatum esse, vt viuat secundum suum statum; Cum igitur status Episcoporum, sit status perfectissimus, vt dictum est, sequitur vnumquemq; in tali statu constitutum, obligatum esse ad perfectè viuendum, ita, vt quemadmodū inquit D. Gregorius: *Sicut honore ordi-* S. Greg.
nis, etiam bene operātes subditos superat, in pasto-
ita etiā morum excellentia transcendat. rali p.2.

Quia verò fieri non potest, vt hoc cap.2.
modo viuat, sine adiumento conti-
nuæ & insignis Mortificationis tam
interioris, quām exterioris, non so-
lùm ei ad hunc effectum necessariū
erit sese mortificare, sed potius opus
erit, vt iam magnā partem sit mor-
tificatus, domitasq; cupiditates ha-
beat, quando ad hunc gradum per-
uenit; quandoquidem hominem
ad

44 DE MORTIFICAT.

adhunc gradum ascendisse, non est
aliud, quām vt dicit S. Gregorius;
S.Grego. Pertrahi ad exemplum viuendi, & ad
in pastor. normam irreprehensibilem Euangelica
p.2. c.10. vita, & ille modis omnibus debet ad ex-
emplum benē viuendi pertrahi, qui cun-
ctis carnis passionibus moriens, iam spiri-
tualiter viuit. Hæc ille.

Quare quemadmodum speculū,
vt perfectè repræsentet intuentium
maculas, quas auferre volunt, duas
præcipuè debet habere cōditiones;
altera est, vt nulla macula aut rubi-
gine sit infectum; altera, vt clarum
sit atq; pellucidum; ita Episcopus,
qui speculi instar in Ecclesia consti-
tutus est, ad hoc, vt populus viden-
do perfectionem & sanctitatem vi-
tae eius, imperfectiones & prauitates
suas emendet, ipse prius omni-
cula & culpa, omniq; scandalō ca-
rere debet, prout ad Titum scribens

Ad Tit. Apostolus monet, cùm ait; Oportet
cap.1. Episcopum sine crimine esse, sicut Dei di-
spen-

spensatorem; quæ verba exponens Ecclesia in Decreto, tātam in eis requirit conscientiæ puritatem, vt nesciam an maior possit excogitari; Ita enim loquitur: *Quod autem sine criminis iubetur esse, qui in Episcopum eligitur, non ante baptisma, sed post baptismum intelligendum est, ut à tempore, scilicet baptismatis, nullius criminis conscientia mentem eius remordeat.* Itaque si Episcopus hunc in modum sine crimen fuerit, facile quoque irreprehensibilem sese præstabit; vt D. Paulus volebat, cùm ad Timot. Oportet, inquit, *Episcopum irreprehensibilem esse.* Atque hoc modo poterit liberius aliorum vitia reprehendere, prout eius exigit officium, neque sibi propria via obiici reformidabit.

1. Tim. 3.

Nec minoris facienda est altera conditio, quæ in Episcopo requiriatur, videlicet, vt in se ipso sit virtute & doctrina clarissimus. Episcopis enim

46 DE MORTIFICAT.

enim præcipuè dixit Christus, in
persona Apostolorum: *Vos estis lux
mundi*; significans quod vitæ & do-
ctrinæ suæ splendore mundum de-
beant illuminare. Quare quemad-
modum lucernas, quas Dominus in
templo indefinenter ardere vole-
bat, aureis præcepit emundatoriis
frequenter emungi, ne lux & clari-
tas earum semiusti lychni excessu
obscuraretur; ita planè cum Episco-
pos quasi lucernas in Ecclesia collo-
carit, ut eam exemplo vitæ atq; do-
ctrina illuminent, quid aliud voluit,
nisi vt ipsi præ cæteris enitantur, e-
mundorio insignis mortificationis
continuo emungere excessus con-
cupiscentiarum & sensualium ap-
petituum, ne vnquam offuscetur vi-
tæ illius claritas, quæ in actionibus
eorum splendere debet; *Quia tene-
tur lucere*, inquit S. Chrysostomus,
*quem Dominus voluit habere officium
lucerna.* Ut igitur finem huic capiti
impo-

Matth.5.

Exod.37.

imporam, quemadmodum Episcopus obligatus est, ut resplendeat, ob rationes paulò antè allatas, ita ei necessarium est ad hoc, ut obligationi sui officij satisfaciat, sàpè omniqüe studio vti hac sancta Mortificationis forfice, ut sicut lucerna tanto clarius lucet, quanto maiori diligentia suo tempore emungitur; ita Episcopi, hoc studio frequentis emunctionis, euadant indies clariores & illustiores in conspectu Domini Dei, ad maiorem gloriam diuinæ maiestatis, & fidelium commune emoluméntum.

Atq; ita consilio meo, nisi fallor, satisfeci, ut nimirum demōstrarem, quām necessarium sit cuius statui sancta hæc Mortificationis exercitatio: Quia tamen, ut initio dicebam, religiosis præcipue hic tractatus dictatus est, visum est mihi operæ pretium, nonnullas alias considerationes fructus non pœnitendi hue apponere, ex quibus clarissimè perspicient, quanta sint ipsi ex hoc diuino

C Mor-

48 DE MORTIFICAT.

Mortificationis exercitio commoda
percepturi. Eas ergo sequenti capite
proponemus.

CAPVT V.

Quām necessarium atque utile sit Reli-
giosis sanctum Mortificationis
exercitium.

I.

 V E M A D M O D V M ædi-
ficium attolli, & ad per-
fectionem suam, finemq;
peruenire non potest, nisi
iactis in primis & stabilitate eius fun-
damentis; ita Religiosus ad illum
perfectionis spiritualis terminum,
ad quem aspirat, peruenire non po-
test, nisi prius in se ipso fundet & sta-
bilat usum assiduae & indefessa
Mortificationis, tanquam primum
lapidem omnis noui ædificij spiri-
tualis. Vnde Cassianus proponen-
do modum, quo Religiosus ad cul-
men huius fabricæ spiritualis per-
tingere possit, absolute ponit Mor-
tifi-

tificationem nostrorum appetituū, tanquam primum lapidem funda-
mentalem; ita enim scribit: *Mortifi-* Cass. lib.
catione voluntatū extirpātur, atq; mar- 4. Instit.
cessunt vitia vniuersa; Expulsione vitio- cap. 43.
rum virtutes fructificant atq; succrescūt;
Pullulatione virtutum, puritas cordis ad-
quiritur; Puritate cordis Apostolica & cha-
ritatis perfectio possidetur.

II.

Sicut Salomonem, dum mulæ re-
giæ insideret, omnis Iudæa Regem
agnouit & proclamauit: Sic quicū-
que mulam regiam carnis, sensusq;
proprij subigit, Rex illicò suiq; ipsi-
us dominus euadit. Et sicut periti
equitis est inhibere frenum, quan-
do ad ima tendit; si verò in altum;
laxare, ita & nos, cùm ad virtutum
culmina ascendimus, potentiis no-
stris, quàm maximè possumus, fre-
na laxemus; tendendo autem ad
ima, id est, ad mundi huius volunta-
tes, frenū maximo inhibeamus co-
natū, nisi labi sæpiusq; in abyssum

C 2 infi-

infiniti erroris & stultiæ præcipites
agi velimus.

III.

Vt auis nouis plumis contegi non
potest, nisi veteribus prius exutis, ita
Religiosus veris & solidis virtutum
plumis vestiri non potest, nisi prius
veteres inordinatorum suorum af-
fectuum & passionum exuat, quæ
illum grauem reddunt, & ineptum
ad perfectionis volatum. Quocirca,
quemadmodum accipiter renoua-
turus seipsum, beato Iob teste, ad
Austrum alas expandit: ita religio-
sus radiis diuinis per orationem se-
se exponere debet, & mortificatio-
nis alas frequenter concutere, vt di-
latato in se desiderio professionis,
virtute caloris diuini, atq; veteribus
malarum consuetudinum & affe-
ctuum inordinatorum plumis ex-
cussis, renouetur omni ex parte, &
vestiatur sanctis religiosarum virtu-
tum plumis, quibus tâdem ad illam
euolet perfectionem, ad quam, vt
verus religiosus aspirat.

¶ob.39.

Vt

Vt nauis littori multis alligata
funibus, numquam in portum pro-
gredi poterit, quantumuis vela pan-
dantur, remisqe impellatur; ita pror-
sus homo, quatumuis in cœpto vir-
tutis itinere laboret, bonaqe deside-
ria, quasi vela quædam explicet, nū-
quam tamen in via Dei progredi, aut
ad perfectionis portū appellere po-
terit, nisi mortificatione prauorum
affectionū vincula soluerit, quæ ipsum
terrenis rebus detinent illigatum,
Quamobre certo animi decreto, in
mortificationē totis viribus quiuis
incumbat, consiliumqe S. Hierony-
mi sibi datū existimet, cum, inquit,
ad Paulinum: *Festina, queſo te, & ha-
rentis in fallo nauicula funem preſcinde
potius, quām ſolue.*

IV.

Hier. in
prologo
ad Pauli-
num.

Si cuiuis religioso necessaria eſt
illa mentis illustratio, & gustus spi-
ritualis, qui virtute orationis adqui-
ritur, eidē procul dubio necessaria
erit mortificatio passionum & affe-
ctionū ſuorum. Etenim vt aëre nebula

V.

C 3 ob-

obscurato, sol aspectū nostrum fugit; neq; quenquam vitali radiorum calore recreat, ita tranquillitate animæ nostræ passionū nebulis obtenebrata, neq; virtute Orationis, ad verum solem, Deum & Dñm nostrum, homo sese leuauerit, neq; vigorē & calorem benedictionis & gratiæ diuinæ percepere. Quod si Plutarchus, Aristoteles aliiq; Philosophi negant, ullum hominem sapientiam humana adipisci posse, nisi prius passiones animæ suę pacauerit atq; domuerit; quomodo fieri potest, ut Religiosus aptus sit adquirēdæ diuinæ sapientiæ, quę in vera cognitione & amore Dei consistit, nisi firmiter statuat, vsu continuæ mortificationis animum ab omnibus prauis appetitionibus expurgandum esse.

VI.

Si ad acquirendas virtutes morales requiritur & præsupponitur necessariò, moderatio nostrarum passionum, vt vult S. Thom. cùm ait: *Virtus prærequirit passiones sedatas; sequitur*

quitur necessariò, hominem, ad acquisitionem virtutum Christianarū & religiosarum peruenire non posse, nisi prius passiones suas probè compresserit. Imò quanto maior aut minor erit mortificationis usus, tanto maior aut minor erit in virtutibus progressus. Quia enim ratione fieri non potest, vt cum vitio incontinentiæ, sit virtus ipsa continentia, aut cum excessu iræ, virtus mansuetudinis, eadē fieri nequit, vt hæ similesq; virtutes in anima locū habeāt, nisi prius ab ea vitiorum & passionū contrariarum excessus auferatur.

D. Augustini sententia est, *ibi pacem esse non posse, ubi non est subiectio repugnantium.* Quia verò ea quæ rebellant in regno animæ nostræ, quæque imperij & obsequij detractione, sæpè belli & contentionis materiam præbent, nihil aliud esse possunt, quam ipsæ nostræ concupiscentiæ & affectus inordinati; teste

VII.

S. Augu.
lib. de ci-
uit. Dei.

C 4 S. Ia-

54 DE MORTIFICAT.

Iacob. q. S. Iacobo, dum ait: *Vnde bella & lit-
tes in vobis? nōnne ex concupiscentiis ve-
stris, quae militant in membris vestris?*
Oportet, ut qui veram pacem, ani-
mīq; tranquillitatem assequi cupit,
repugnantiam hanc rebellium sua-
rum appetitionum vincat, easq; im-
perio rationis subiiciat.

VIII.

Vt oliua, licet natura sua sit acris
& amara, qualis videlicet in arbore
creuit; si tamen vel exiguo condi-
mento aspergatur & conditatur, dul-
cis & grata sit gustui: Sic homo ob-
sensus rebelles, peccatiq; somitem,
quem secum, tanquam parentum
suorum hæreditatem, circumfert,
ex seipso adeò amarus & ingratus
est, vt nisi Mortificationis sale con-
ditatur, & naturalem hanc suam a-
maritudinem temperet, coërcendo
nimium sensuū vigorem, & sensua-
litatis excessum, numquam dulcis,
iucundusq; gustui Domini erit.

IX.

Vt vitis, naturali quodam instin-
ctu, ramis suis & pampinis se hoc il-
luc cō-

lucq; diffundit, & se quibusdā quasi filis, vbi cunq; potest, alligat; ita homo, post lapsum Adami, à natura sua quandam habet inclinationem ad diffusionem sui, opera & ministerio sensuum & cupiditatū, ad diffusionem, inquam, in infinitos pampinos inutilium verborū, operum, vanorū desideriorū, & cogitationū, atq; his se quasi filis, minima etiā data occasione, alligat. Quēadmodum igitur vinitoris munus est, cōpescere vitē, putare pampinos nimium luxuriātes, quò certis illa terminis circumscripta fructus vberiores ferat; ita planè Religioso necessarium est, vt se prauæ suæ inclinationi opponat, & falce Mortificationis omnem superfluitatem inutilium desideriorum, & vanarum appetitionum detrūcet & amputet, quò rectæ rationis limitibus, suiq; instituti norma circumscriptus, maiori vigore in adquirendis solidis virtutibus, proximorūq; salute curanda progressum faciat.

C 5 Si

X. Si finis Cœnobitæ, vt apud Cas-
 Cassian, fianum vult Ioannes Abbas, consistit
 collat.¹⁹ in mortificatione & crucifixione o-
 cap. 8. mnium appetitum; necesse erit, vt
 Galat. 5. serio huic sancte mortificationis ex-
 ercitationi se se tradat, concupiscen-
 tias suas & appetitus crucifigat, si, vt
 verum Religiosum decet, viuere &
 ex Christi discipulorum numero es-
 se velit, de quibus Apostolus dicit:
*Qui Christi sunt, carnem suam crucifi-
 xerunt cum vitiis & concupiscentiis.*
 Quemadmodum igitur infirmus,
 non adeò sentit dolorem vulneris,
 aut scissionis, si partem carnis scin-
 dendam industrius chirurgus prius
 variis modis mortificauerit; sic qui
 passionum, voluntatum, sensuumq;
 suorum superfluā viuacitatem pri-
 us sancto mortificationis exercitio
 domuerit; persecutionum postea
 incisiones, aduersitates, & cruces,
 quas amore Domini sui sœpè in hac
 vita sustinere debet, non admodū
 difficulter tolerabit: imò verò tan-
 qam

DE MORTIFICAT. 57

quam mūdo & amori proprio mortuus, Christo crucifixo, vt summae perfectissimæq; mortificationis speculo vnico, & vero exemplari similimus erit.

Quemadmodum cholericus aut phlegmaticus quis dicitur, quia in ipso cholere & phlegmatis prædominantur humor, ita spiritualis & rationalis dici poterit is, in quo spiritus & ratio prædominatur; & carnalis aut sensualis, in quo dominatur caro & sensus. Quoniam verò spiritus & rationis dominium in carnem ac sensum, à mortificatione maxima ex parte dependet, huic secundum gratiam diuinam meritò adscribitur, cùm quis spiritualis fit, & rationalis. Ut igitur inter illustiores titulos, qui homini in hac vita tribui possunt, nō minimus est, aliquē esse virtute præditum, spiritualem, rationalē, &c. Ita Mortificationis usus & exercitatio tanquam singulare instrumentum tanti boni, maximi sānè fieri debet,

C 6 CA-

XI.

CAPVT VI.

Considerationes quadam magis particulares circa potentiarum animæ nostræ, passionis amoris proprij, & sensuum corporis mortificationem.

Consideratio prima, circa mortificationem intellectus.

ONSIDER A tria potissimum vitia intellectus mortificanda & emendanda esse, nisi in mille errores præcipitari velis. Primum vitiū est curiositatis, quando nimis in intellectus tuus indagatae, quæ vel ipsius captum excedunt, vel quæ maiores, aut proximos tuos concernunt, vel certè, quæ scire tua nihil interest, quæ sine perturbationis & erroris periculo nunquam inuestigaueris. Secutus igitur consilium Salomonis dicétis: *Altiora te ne qua-*
Eccles. 3. sieris. Et paulò post: In superuacuis re-
bis,

bus, noli scrutari multipliciter: sanctæ mortificationis freno, intellectum tuum coērcebis, cūm se occasio obtulerit, ne in hunc tam perniciosum curiositatis excessum prorumpat.

Alterum vitium est temeritatis, quando scilicet ex coniecturis aut dubiis incertisq; indiciis, formasti iudicium de vita aut moribus alterius hominis; atque ita, repugnante charitate, non solum iudicas, sed condemnas etiam, notabili animæ tuæ damno, illud, quod potius deberes approbare, aut minimum excusare; quo facto inexcusabile te & reum facis in conspectu Dei. In te enim expertunt illæ minæ Apostoli: *Inexcusabilis es, ô homo, omnis, qui iudicas, in quo enim alterum iudicas, te ipsum condemnas.* Rom.2.

Tertium vitium est pertinaciæ, quando tuæ opinioni ita mordicus inhærescis, ut nullius consilium aut persuasionem in deliberando ad-

C 7 mit-

60 DE MORTIFICAT.

mittas: Quo modo reddis te indocilem, ac planè incapacem directio-
nis maiorum tuorū, quæ multas ob
causas tibi est necessaria, & quod
hinc sequitur, iis te periculis impin-
gendi & corruēdi exponis, quæ cœ-
co, per incertam & difficilem viam
gradienti, meritò timeri possunt.
Sequaris ergo consilium sapientis
hunc in modum te exhortantis: Ne
innitaris prudentia tuae, nec sis sapiens
apud temetipsum; omniaq; tua iudi-
cia de rebus tuis, tibi sint suspecta;
conaberis quoq; præbere te nō mo-
dò facilē, sed & cupidum, vt diriga-
ris, consiliumq; à superioribus tuis
in omnibus tuis actionibus accipias.

Considera necessitatē hanc mor-
tificandi intellectum tuū circa præ-
dicta vitia esse maximam; vtilita-
tem verò, quæ inde redundat, non
solum ad intellectum, sed ad ipsum
quoque hominem internum & ex-
ternum manare. Quemadmodum
enim fracta, vel loco motâ præcipuâ
horo-

Prou, 3.

DE MORTIFICAT. 61

horologij rotâ, mox etiam turbâtur inferiores rotæ, nec earum motus amplius ordine & debita mensura cietur, nec horæ signum tēpore stato auditur: ita quoq; perturbato hominis intellectu, qui est suprema eius potentia; mox omnes aliæ inferiores potentiaz perturbantur. Ex intellectus enim excessu in intelligendo; sequitur excessus voluntatis in volendo. Excessus item potentiarum executuarum in operando; & vt paucis absoluam, tota hominis harmonia & concentus ille operationum tam internarum, quam externarum confunditur & intercidit. Quocirca ob hanc, & alias multas ob causas, eo conatu mortificando intellectui insistere debes, quo invictus quispiam belli Dux expugnando alicui munitissimo propugnaculo insistit, à quo ciuitatis ipsius, aut totius regni expugnatio pendet.

Con-

DE MORTIFICAT.

Consideratio secunda, circa mortificationem voluntatis.

Considera primò voluntatem tuam, potétiam esse natura sua cæcam, atque idcirco illi, ne erret, maximè opus esse ductore. Quia verò experientia ipsa, & grauissimo tuo cū damno edoctus es, te ipsum nequaquam bonum eius ducem esse, necesse est, ut eam directioni voluntatis diuinæ, & eorum, qui te loco Dei gubernant mortificationis v. su, subiicias, si non velis incurrere in ea pericula, quæ Dominus ipse tibi

Matt. 15. prædixit cùm ait: Si cæco cæcus duca-
tum præstet, ambo in foueam cadunt.

Considera secundò, voluntatem tuam esse natura sua liberam, atque idcirco fræno opus habere, ne rationis limites suis intempestiuis affectibus transgrediantur. Precaheris ergo Deum cum Psalmista assiduè: In cha-
mo & fræno maxillas eorum constringe.

Considera tertio, voluntatem tu-
am

Psal. 31.

am naturâ suâ esse appetituum, &
ideò instar illius infamis fœminæ, de
qua Deus per Hieremiam: *Sub omni* Hierc. 2.
ligno frondoso prosternebaris meretrix:
sæpe facta est præda suorum appeti-
tuum, illecta nescio qua vmbra &
specie boni alicuius, quæ in ipsis ap-
parebat, atq; ita partim habitu pra-
uio, partim naturali etiā affectu, mi-
nima oblata occasione, tanto in ob-
iecta sua fertur impetu, vt nisi mor-
tificationis fræno retineatur, exposi-
tura sese procul dubio sit illis incō-
modis, à quibus sapiens nos abster-
ret cùm ait: *Post concupiscentias tuas*
non eas, & à voluntate tua auertere; si
præstes animæ tuae concupiscentias eius,
faciet te in gaudium inimicū tuis.

Eccle. 18.

Considera quartò attentè, quan-
ta necessitate cōpellamur, vt morti-
ficemus hanc nostram voluntatem,
cum, teste S. Bonauentura; *Tota re-* S. Bon-
ligionis perfectio in voluntatis propria uent, in
abdi- speculo

64 DE MORTIFICAT.

discip. c. abdicatione consistat, cumq; auctore
4. S. Augustino, vnicuique propria vo-
S. Aug. luntas sit causa damnationis vel salua-
in Manu- tionis. Seneca item Philosophus gē-
ali. c. 25. tilis ad quendam amicum scribens,
affirmare audet, adeò necessariam
esse mortificationem propriæ vo-
luntatis virtutibus comparandis, vt
tantum & non plus virtutum ade-
pturus sis, quantum tibi de tua pro-
pria voluntate detraxeris. *Hoc so-*
lum virtuti adiicies, inquit, quod pro-
priæ voluntati substraxeris.

*Consideratio tertia, circa Memoria &
Imaginationis Mortifi-
cationem.*

Ezech.
cap. 8.

Considera primò, quomodo
Propheta Ezechiel spiritu in
templum Hierosolymitanum intro-
ductus, præter alia multa, duo præ-
cipue ibi summa obseruatione di-
gna viderit: primò quidem, omnem
similitudinem reptilium & animalium
abo-

abominationem & vniuersa idola domus Israël depicta in pariete, in circuitu per totum. Deinde, quod non minus erat admiratione dignum, Septuaginta viros de senioribus Israël, predictis imaginibus thura adolentes: Ita & tu, si cogitatione templum animæ tuæ intraueris, videbis in primis ingentem multitudinem abominationum similitudinum, bestiarum & idolorum, quæ in memoria & imaginatione tua perpetuè visuntur. Deinde, quod peius est, cùm eiusmodi imagines & species amaris lacrymarum imbribus eluendæ, & ferro seueræ cuiusdam mortificationis ex animo recidendæ essent, tu potius eas foues, positōq; incenso veneraris, nō sine intima quadā sensu oblectatione & iucunditate. Dolebis igitur de tāto errore, firmiterq; statues, te huiusmodi cogitationū simulacris euertēdis, & perpetua obliuione sepeliendis diligentē operā nauaturum.

Con-

66 DE MORTIFICAT.

Considera secundò, Deum nostrum memoriae & imaginationi tuę magis inhærere, quām tu ipse tibi, diuinique sui intuitus perspicacia, multò clarius videre & penetrare ea, quę ibi adumbrantur & effigiātur, quām tu imaginatione tua assequi possis. Hinc sumes materiam erubescendi, ob cōfusionem turpitudinemque huius spectaculi, quod oculis diuinam maiestatis in mente tua assiduè exhibetur, colligesque te ipsum, & tandem huiusmodi phantasias ac vanitatibus finem impones; apposita portis sensuum tuorum vigilanti custodia.

Considera tertidum damnum inestimabile, quod ex libertate, leuitate & immortificatione huius tuę imaginationis & memoriae ad animum tuum miseratione dignum redundat. Cūm enim intellectus tuus similis sit molæ, quæ, quidquid affunditur, commolit & conterit, tu verò nihil aliud intellectui tuo suggeras, quām abominationes & chimeras,

mæras, quid mirum, si omnes dein de cogitationes eiusdem fiant fari-
tibi, nul-
l, que
uam
ossis.
ndi,
; hu-
uinæ
è ex-
and-
tibus
sen-
a.
inæ-
itate
ima-
num
dun-
us si-
d af-
t, tu
sug-
chi-
eras,

mæras, quid mirum, si omnes dein de cogitationes eiusdem fiant fari-
tibi, cumq; contemplatione rerum cœlestium suppensus esse deberes, tunc subitè abriperi, & inuolueris immunditiis, vanitatibus atq; stulti-
tiis huius terræ.

*Consideratio quarta, circa Mortifi-
cationem partis concupiscibi-
lis & irascibilis.*

Considera primò hominem, se-
cundum inferiorem sensuum
srorum partem, brutis esse similem;
habet enim in hac parte duas poten-
tias sensitivas, brutorum instar. Pri-
ma est *concupiscibilis*, quæ appetit &
procurat necessaria & conuenientia
ad conseruationem *sui esse* sensitui.
Altera est *irascibilis*, qua fugit, quan-
tum potest, & defendit se à contra-
riis. Differunt tamen hæ duæ po-
tentiae in homine ab illis, quæ sunt
in brutis, quoad hoc, quod cùm in
brutis

brutis nō sit alia potētia superior, sequuntur bruta has, & operātur cōsentaneè instinctui vtriusq; potētiæ, & rectè quidē, ita enim eorum feri natura; At in homine, in quo etiam pars superior, ratio videlicet, reperiatur; hæ dux potentia sensitiuæ, regi duciq; possunt & debent à ratione, ita vt eatenus possit homo dici viuire vitam hominis, quatenus plus aut minus appetitio partis concupiscibiliis & irascibilis dirigitur secundum legem & normam rationis.

Considera secundò, quemadmodum camelus, vt fertur, aquam pedibus turbat, naturali quodam instinctu, ne scilicet in eius claritate corporis sui deformitatem videat, talicq; aspectu absterritus, abhorreat postea ab hoc naturæ subsidio: ita sə pīssimè solet capitalis noster hostis pedibus indomitorum appetituum, qui in concupiscibili & irascibili grassantur, turbare claritatem luminis nostri intellectus, ne in ipso

&

& per ipsum deformitates & miseras nostras videamus, deueniamusque ad contemptum & horrorem nostri ipsorum, qui solet esse quasi basis & verum fundamentum ædificij nostri spiritualis.

Considera tertio, Passiones huius partis inferioris sensus nostri, nisi diligenter reprimantur, quasi condensari, suaç caligine diem & cæli conspectum nobis eripere, instar vaporum, qui ex terra eleuantur in altum, ita ut paulatim homo eò delabatur, ut nihil aliud vel videat vel gustet amplius, quam res terrenas & sensuales. Hinc non secus ac immunda animantia, rostro in terram dimisso, nil nisi terrenas voluptates sectamur gruniendo præ timore, ne vel in minimo impediatur aut minuatur libertas illa, quam infelici hac negotiatione prætendimus & imaginamur.

Con-

*Consideratio quinta, circa mortificatio- uer-
nem Amoris proprij.*

Considera primò; cum Amor scri-
fit naturalis passio animi no- ten-
stri, non est naturā suā malus; sed in v-
dicitur malus aut bon⁹, cum eo ma-
lè aut benè utimur. Dicitur etiam dit-
proprius aut communis, quando si- pag-
nis eius proprius est aut communis. se i-
Quamdiu enim homo hoc suo a- qui
more seipsum amat, & alia propter alii
Deum, non potest dici amor malus, tra-
sed bonus, quandoquidem finē bo- qui
num præstitutum habet. Neq; pro- si ta-
prius appellandus est, sed commū- qua-
nis, & idem cum amore Dei, quan- cer-
doquidem & se & alia amat eodem mu- no-
fine, quo ea Deus amat & conseruat. nec
Si verò seipsum statuat finem sui eu-
amoris, vsumq; aliarum rerum, tunc
fine dubio hic amor non solùm pro- min-
prius, sed & peruersus erit: proprius;
quia in propriam personam definit:
peruersus; quia, quantū est in se, per- S. A.
uerit

icatio- uertit ordinem , quem Deus secun-
dum diuinam suam prouidentiam
homini , ceterisque creaturis præ-
Amor scripsit, ut nimis ad se omnes co-
i no- tendant , & in se desinant , tanquam
; sed in verum & ultimum finem.

ma- Considera secundò ; Si ea est co-
etiam ditio boni , ut se diffundat & pro-
do fi- paget ; non potest non magnum es-
iunis- se malum Amor proprius ; quippe
uo a- qui efficiat , ut homo , illud , quod in
opter aliis cernit , bonum , ad se totum per-
ialus, trahat ; nec de suo vel minimum
é bo- quid cum aliis communicet . Quod
3 pro- si tanto maius aliquod malum est ,
nimū quanto maiori priuat bono , erit
quan- certè Amor proprius malum maxi-
odem um : priuat enim hominem bo-
eruat no , quo maius in hac vita habere
sui a- nequit , hoc est , Amore Dei . Vnde
, tunc euidenter constat , quod *si totum ho-*
pro- *minis bonum est amare Deum* , *ut vult*
prius S. Augustinus , *totum hominis malum*
finit: *sit amare seipsum* .

S. Aug. in
Manual.
cap. 26.

D Con-

Considera tertio; Quemadmodum ferrum nulla re magis atteritur & destruitur, quam rubigine quam producit ex se ipso & fouet. Sie quoque nihil est, quod ita animam debilitet, eneruetque in spirituali, ac rubigo proprij amoris quam ipsa ex se producit, & infouet ac nutrit. Sicut autem ferrum ignis ardore & ictibus malleorum, excussa rubigine, renouatum & perpolitur; ita conuenit ut igne feruentis orationis, mortificationisque ictibus assiduis pessimam amoris proprij rubiginem excutias, tique sic renoues; idque certius, quod maiora in dilatione insunt pericula; accrescunt enim difficultates, & minuitur illa alacritas statim resistendi, quae ad hoc requiritur.

Considera quartò; Sicut ex effectibus cognoscuntur causæ, ita enimia sollicitudine, quam plerumque habes de tua existimatione, tui com-

admo. commodis, & te ipso, ex nimio eti-
 atteri am dolore ob aduersa, quæ tibi so-
 pigine lent accidere; facillimè colligere
 fouet poteris, amorem hunc, qui in te re-
 ta ani gnat, esse amorem tui ipsius: Et
 in vi quia æquali gradu cum amore, quo
 mori vnaquæq; res amatur, procedit etiā
 & in existimatio, quam de eadē re conci-
 n fer pimus: hinc si te ipsum plus amau-
 malleo ris, quàm omnes alias res, te ipsum
 ouatu quoq; æstimatione tui ipsius omnib;
 iueni aliis rebus prætulisti, factusq; es ido-
 lium tui ipsius, quādoquidem, vt af-
 pessi firmat D. Augustinus, *Id ab homine*
colitur, quod præceteris diligitur.

Consideratio sexta, circa Mortificatio-
nem quinque sensuum exte-
riorum.

Considera primò, quàm parum
 ab infantia tua sensus tuos cu-
 stodieris, & quàm magnam liber-
 titatem ex hac tam diuturna tua ne-
 gerum, tui negligentia & socordia acquisierint,
 quàm insolentes euaserint. Hinc e-

D 2 nim

74 DE MORTIFICAT.

nim anima tua , vt ciuitas portis de
stituta , manet exposita omnibus i
nimicorum insidiis & assaultibus. Si
milis item facta est vasi , quod oper
culo caret , & quemuis liquorē siu
bonum , siue malum recipit , atq; id
circo , secundum legem antiquam
immundū & prophanū est. Quam
obrem cūm te toties cordis pur
tatem , quietem cōscientiæ gustum
que rerum diuinarum inde amissi
se aduertas , deflebis amarissimè hā
desolationem & ruinam animæ tu
cum Propheta Hieremia , dicesq;

Thren. 2. *Defixa sunt in terra portæ eius , perdi
& contriuit vectes eius. Item cum Da
uide. Factus sum tanquam vas perdi*

Considera secundò ; filios Israël
vt flagellum Angeli primogenita E
gyptiorum occidentis euitarent ; et
dium suarum postes Agni paschal
sanguine linisse : pari modo nos , v
effugiamus mortem peccati (quo
omnium maximum flagelli genu
est , quo anima nostra puniri potest
vng

vngere oportet portas sensuum nostrorum sanguine veri Agni Christi Iesu, perpetuo ob oculos habendo sanctissimam eius mortem & passionem, & procurando in nobis sensum alicuius effectus sanguinis pro nobis effusi, ministerio perfectæ mortificationis nostrorum sensuum, ac re ipsa experiencingo id quod Apostolus Paulus in se expertus est, cum dixit: *Semper mortificationem Iesu in 2.Cor.4. corpore nostro circumferentes.*

Considera tertiod; quemadmodum in formatione circuli, si centrum non sit firmum & stabile, circumferentia nunquam fiet uniformis & æqualis; ita quoque si cor tuum (tanquam centrum omnium actionum, quæ à potentiis tuis tam internis, quam externis formantur) non fuerit solidum & fixum in Deo, nunquam fieri poterit, ut actiones sensuum tuorum exteriorum debita mensura, proportione & decentia perficiantur; *De corde enim exeunt cogitationes*

D 3 malæ,

Matt. 15. male, ait Saluator, homicidia, adulteria, &c. Propones igitur firmiter hanc causam stabilire cor tuum in Deo, ut quemadmodum centrum præcedit circumferentiam, ita ratio præcedat & regat sensuum tuorum functiones. Atq; hoc ipsum est fortassis, quod significare voluit Solomon cum dixit: Palpebra tua praedant gressus tuos.

Consideratio septima, circa Mortificationem oculorum.

Considera, quod per hanc portam visus peccatum intrauerit in mundum. Nam ex incauto asperitu pomi vetiti, inuasit Euam desiderium gustandi. Vedit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, & tulit. Nec aliunde, quam per hanc ipsam portam, irrepsit adulterium in animam eximij illius Regis Dauidis. Tu ergo cum non sis innocentior Eua, dum

Genes. 3.

esset

adultu-
er hā-
im in-
a ratio-
t for.
Salon-
præst.
ifica-
por.
ueris
aspe-
desi.
quod
, &
liun-
tam,
ex-
ergo
dum
eßet

effet in statu innocētiæ, nec sanctior
Dauide de quo Dominus: *Inueni ho-
minem secundum cor meum;* horum
duorum exemplo, illius scilicet ne-
gligenti custodia; huius verò ni-
mia curiositate videndi, factus cau-
tior, custodies & defendes hāc por-
tam oculorum tuorum ab utroque
excessu, vi seueræ & continuæ mor-
tificationis.

Considera secundò: Quemad-
modum pleræque ciuitates muni-
tæ, cingi solent duplici muro, vt su-
perato ab hostibus altero muro, se
possint adhuc altero defendere: Ita
necessè est, vt si fortè tuā incuriā pri-
mū murus exteriorum oculorum
à nimia curiositate videndi expu-
gnatus sit, altero muro oculi inte-
rioris, imaginationis scilicet, &
intellectus, ita resistas, vt neque
tunc, neque poste à yllum amplius
obiectum illicitum, ne momento
quidem temporis, in mente tua pe-
dera figat; ne fortassis tandem ma-

D 4 gno

78 DE MORTIFICAT.

gno tuo damno cogaris lamentari
cum Hieremia: *Antemurale & mu-*
rus pariter dissipatus est.

Considera tertio; quibusdam audi-
b°, vt accipitri, operiri oculos, vt ho-
modo facilius cicuretur & tractabi-
liores fiant: pari ratione, si velis in e-
ratione familiaris fieri Deo, atq; ini-
pso dulciter cōquiescere, oportet, vi-
nimiam viuacitatē oculorū tuorum
sancta Mortificatione restringas,
quandoquidē s̄pē expertus es, neq;
sine iactura, illos deprædari animam
tuam, & efficere, vt à rebus terrenis
& caducis diripiatur, cum potius ex
officio totam sese rerū cælestiū con-
tēplationi & inuestigationi tradere
deberet. Dolebis igitur ob hanc tuā
incuriam, hactenus à te commissam,
plangesq; cum Hieremia: *Oculus me-*
us deprædatus est animam meam.

Consideratio octaua, circa Mortificatio-
nem gustus & linguae.

Si tanta fuit ingluuies, quæ com-
mouit Esau, vt venderet primo-
geni-

genita sua ob lenticulę escam, cogita
tuam fuisse tanto maiorem, quanto
minori occasione, quam Esau, qui
tunc fame enecabatur, vendidisti
multo maiora bona, æterna scilicet,
ut satisfaceres insatiabili tuo gustui,
nullo ciborū modo obseruato, siue
multitudinē, siue qualitatem & con-
ditionem species. Dolens igitur de
tam graui errore, paulatim hunc tuū
sensem, fræno seueræ Mortificatio-
nis coërcebis, atq; ad illam parsimo-
niæ normam reduces, quam Cassia-
nus sapienter præscripsit, cū monet; Cass. lib.
5. Instit.
cap. 7.
*Vt tantummodo, quæ fragilitas, non quæ
voluptas exigit, usurpentur.*

Considera secundò, insigne illud
factum Regis Dauidis, qui cum qua- 2. Reg. 23
dam vice in castris, vehementi siti
torqueretur, desideraretq; haustum
aquæ ex cisterna propè portā Beth-
leemiticā, allatam à militibus a-
quam gustare renuēs, eam vnā cum
voluptate, quam inde bibendo per-
cipere potuisset, Domino obtulit;

D 5 his

30 DE MORTIFICAT.

his additis verbis: *Propitius sit mihi Dominus, ne facia hoc.* Si tantus Rex, qualis fuit Dauid, voluit à potu abstinere, & negare gustui suo, amore Dei, delectationem rei tam licita, quam erat potio aquæ, siti tam vehementer & æstuante, quanto studio par est, Religiosum, gustus mortificandi causa, abstinere à rebus min⁹ necessariis & permisis, dum à gulæ illebris irritatur. Quanto magis conuenit, ut has immoderatas cupiditates Domino offerat, dicatqz: *Propitius sibi Dominus, ne faciam hoc.*

Considera tertio, brutis & quæ ac hominibus communem esse linguam prudenter verò ac benè ea vti, soli homini esse concessum, neque cuius, sed sapienti tantum & probo: *Bonus enim homo*, ait Christus, de bono thesauro cordis sui profert bonum. Et qualis quisqz est animo, talem se linguam prodit; quod & Socrates Philosophus affirmabat cū Iuueni cūdam,

dam, quem nosse volebat, diceret:
Adolescens loquere, vt te videam. Sollet enim plerumque quilibet verbis prodere, quod animo conclusum gerit, siue id bonum, siue malum sit. Necessarium igitur est, vt qui solidè & bene linguam suam in locutione gubernare cupit, passiones & affectus componat.

Considera tertid, Te qui linguâ in eius laudem, qui tibi eam dedit, & in emolumentū animæ tuæ, proximorumq; tuorum, vt par erat, vti debueras, eadem velut venenosof elo Deum s̄xpissimè offendisse, animam tuam sauciasse, proximoq; tuo insigne damnum tot detractionib⁹, blasphemiiis ac periuriis attulisse.

Consideratio nona, circa mortificationem auditus.

Considera primò; Qui iuxta sapientis consiliū ita debueras sepius spinis aures tuas, sicuti sepiuntur Eccle. 28.

D 6 vineæ,

82 DE MORTIFICAT.

vineæ, ne fere, vel latrones damnum
eis inferant; tu contrà, ingenti ani-
mæ tuæ damno, murmurationibus
lasciuïis, consiliisq; peruersis, & qui-
dem innumeris, eas aperuisti; imò
illos, quod peius est, qui de his verba
facerent, non raro prouocasti; stu-
dioseq; loca huiusmodi audiendis
opportuna quæsiuisti, tanta alacrita-
te & auiditate, ac si ab hoc errore
certo quodam modo, salus felicitas
quæ tua penderet. Ergo ob tantam
impudentiam tuâ erubescet, simulq;
statue; te in posterum, insolentiâ hu-
ius tui sensus repressurum, & mor-
tificaturum, auresq; tuas considera-
tione atrocium illarum spinarum
quæ caput Domini Dei cinxerunt
circumscriptum.

Considera secundò; Quemadmo-
dum ob exiguum aliquod foramen,
aliquando magna nauis perditur, ni-
si tempestiuè nauta sollicitus, illud
obturet, & aquas exhauriat: sic etiâ
ob leue quandoq; verbum incante
audi-

auditum; solet hostis noster, s^ep^e in-
gentē nobis machinari cladē; nisi
quām diligentissimē aures occludā-
tur, vel nisi quis, si in admittendis ad
aures huiusmodi dictis fuerit remis-
sior, maiori postmodū solicitudine
admissas has pestes ex imaginatione
ac memoria sua exterminet. Quæ
quidem damna si probè intelligas;
exclamabis cum Propheta Dauid:
*Saluum me fac Deus, quoniam intraue-
runt aquæ usque ad animam meam, in-
fixus sum in limo profundi, & non est
substantia.*

Considera tertij; sicut ciuitas non
benè gubernatur, quæ sub portis, e-
tiam pacis tempore, suas non habet
excubias, quæque instantे iam bel-
lo, non solūm has non auget, sed nec
maiora tormenta hostium profli-
gandorum gratia adhibet; pari mo-
do licet anima tua summa huius vi-
tæ tranquillitate gauderet, semper
tamen portam auditus tui deberes

D 7 habe-

¶ DE MORTIFICAT.

habere munitam custodia aliqua,
ne quisquam contra legem & præ-
cepta Domini Dei tui per eam in-
gredi posset in animam tuam. Tem-
pore autem obsidionis, quando vi-
delicet iam ab inimicorum tuorum
exercitu inuaditur, & vndique obsi-
detur, Deus bone, qualis tunc custo-
dia erit necessaria, præcipue verò ad
portam auditus, cæteris infirmio-
rem, quot item propugnacula san-
ctorum præparationum & cautio-
num opponi deberent, nec vlla pars
quietis capienda esset, donec edito
in loco constitutum esset, tormentum
illud timoris Dei, quod tantum
edebatur fragorem in auribus S. Hiero-
nymi, ut diceret: *Semper sonat in
auribus meis illa terribilis vox, surgite
mortui, & venite ad iudicium.*

*Consideratio decima, circa mortificatio-
nem sensus tactus.*

Considera primò, cum sensus
tactus nulli certæ corporis par-
ti sit

ti sit astrictus, ut alij sensus, sed spar-
sus & diffusus per totum corpus, ac-
cidit, ut quo latius diffunditur, eo
maiis hominib^o incautis & impro-
uidis periculum & detrimētum af-
ferat. Cumq^z similis sis ciuitatii, por-
tis & muris destitutæ, quæ hostium
incursibus vndiq^z patet; curandum
tibi est, vt ab omni parte tui ipsius
custos sis sollicitus, reiiciendo quām
citissimè omnem occasionem, quæ
te ad lapsum inducere posset.

Considera secundò, sicut arden-
tes prunæ tangi non possunt, quin
vrant, nec extinctæ etiam, quin ali-
quantulum saltem etiam inficiant:
ita quoque ex tactu rerum viuarum
aut morbidarum tam in te, quām in
aliis personis, resultat quoddam in-
centium, aut nescio quæ titillatio
affectus sensualis: vnde concipi-
scentiæ nostræ stupa inflammatur,
aut minimum puritas mentis no-
stræ contaminatur, quod sapiens
quodam in loco aliis verbis insinua-
re vi-

86 DE MORTIFICAT.

Prou. 6. re videtur, cùm inquit; Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, vt vestimenta eius non ardeant?

Eccle. 13. Et alibi: Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Atque hac de causa sancti homines pro antidoto contra primum incommodum adhibere solebant contactum rerum asperarum, & contactui valde aduersantium, vt sunt cilicia, catenæ ferreæ: Cauendi verò alterius incommodi causa, abstinebant prudenter à contactu earum rerum, quantum poterant: Exemplo erunt nobis SS. Benedictus & Franciscus: quorum alter nudum se in spinas, alter in niuem abiecit, corpusq; in illis & in

S. Pachō. Reg. 53. hac circumuolutauit, D. verò Pachomius in regula sua sanxit; Ut manus alterius nemo teneat, & siue ambulauerit quis, siue sederit, aut steterit, uno saltu cubito distet ab altero. Cùm itaq; tu, non minùs his remediis egeas, quam sanctitate præstantes vi-

ri, qui ea usurparunt, sibiq; ipsi adhibuerunt, usurpabis illa & tu, eorūq; beneficio victoriā de hostibus referes; usurpabis, inquam, debita tamen cum moderatione, quamquā, ut S. Bonaventura, cùm de Nouitiis in hac materia loqueretur, ait: *Fer-
S. Bonauent. in
uorem nouitiorum non decent quædam
speculo
misericordes in se ipsis discretiones.*

Considera tertio; primam mortificationem factam in hoc mundo, fuisse tactus, quando scilicet Adam post peccatum nuditatem suam non aliis voluit tegere foliis, quām ficulneis, ut eorum asperitate, quasi naturali quodam cilicio, hunc sensum tactus in se ipso mortificaret. Tu ergo cùm eiusdē sis peccati particeps in Adamo; imitaberis illum etiam in pœna; tanto maiori asperitate sensum tactus in te ipso mortificans, quanto peccata tua numero saltem fuerunt plura & grauiora, quā quæ ipse commisit Adam in Paradiſo terrestri.

Con-

*discipl.
cap. 4.*

Consideratio vndecima, circa Mortificationem Odoratus.

Considera; usum odorum, si in cultum & honorem Dei tendat, ut rem sanctissimam in lege diuina commendari, concedi etiam ac permitti, in remedium alicuius nostri infirmitatis. Si autem ad solum olfactus sensum, siue nostrum siue alienum, pascendum & oblectandum usurpetur; ordinariè non erit sine culpa aliqua, cum nullius virtutis actus sit, neq; etiam finem alicuius virtutis respiciat; quæ culpa sine dubio tanto erit grauior, quanto finis huius usus erit perniciosior.

Considera secundò : Quemadmodum canis inuestigando feram, ductus odore vestigiorum eius, hoc illucq; cursitando non quiescit, donec feram apprehendat & teneat vnguisbus : Sic & tu tractus odore creaturarum, quæ veluti certa Domini tui sunt vestigia, s^ep^e te ad ipsius co-

us cognitionem & amorem ita eleuare deberes, ut vite, diuinæq; ipsius perfectionis fragrantia motus, nunquam quietem caperes, præ desiderio illius in cœlo perfruendi. Considerans verò, quām frequenter sensus huius tui insatiabilem impetum secutus, instar corui ad fœtorem cadauerum huius mundi aduolâris, qui ad verum Noë, à quo vitam & omne bonum accepisti, velut altera columba; redire debueras, dolorem in te competentem excitabis.

Considera tertio; Simulatque Iсаac patriarcha vestimentorum filij sui Iacob fragrantiam sensit, benedicens illi dixit: *Ecce odor filij mei, sicut Gen. 27. odor agri pleni, cui benedixit Dominus; det tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terræ abundantiam frumenti, vini & olei; seruant tibi populi, & adorent te tribus, & incuruentur ante te filij matris tuæ: Ita planè tu quoque ex odore vestimentorum huius mundi,*

90 DE MORTIFICAT.

di, ut arborum, plantarum, florūq;
pulcherrimorum, quibus ornantur
campi, & colles amoenissimè vesti-
untur, deberes sèpè sumere occasi-
onem laudandi ac benedicendi Do-
minū dicens cum Patriarcha Isaac:
Seruant tibi populi, & adorent te tri-
bis, & incuruentur ante te, filij matri
tua, &c., qui benedixit te, benedictio-
nibus repleatur. Seruant, inquā, tibi
amabilissime Domine, omnes An-
gelorū chori in cœlis, quod & per-
fectissima faciunt voluntate: & a-
doret te in terra omnis gens, & tri-
bis, & populus qui sub cœlo est, pri-
aliis tamen sanctissimæ Matris tu-
Mariæ deuoti filij, incuruentur anti-
conspicuum diuinæ Maiestatis tuae
maximo amoris affectu te lauden
ac benedicant, dum perpédunt do-
norum magnitudinem, quibus dul-
cissimam tuam & nostram matrem
cumulasti. Atq; hinc fiet, ut quem-
admodum suauissima spirante aur-
horti floriferi florum suorum fra-

gran-

rumq; grantiā latē & fusè spargunt: sic resonantibus vndique Mariæ dulcissimis laudibus, ipsa velut amoenissimus hortus benedictionis & fauoris sui in nos diffundat odorem; sic perficietur in nobis id, quod Patriarcha Isaac alio fine dixit. *Qui benedixerit te, benedictionibus repleatur.*

CAPVT VII.

Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio, ut victoriam de potentiss ac passionibus nostris referamus.

Si perpetua militia est vita hominis super terram, ut Iob affirmat, ipsum certe viuere nostrum nil aliud erit, quam militare perpetuò. Quod & Seneca Philosophus ad Lucilium scribens intellexit. *Vivere mihi Lucili;* inquit, *militare est.* Neque aliis finis in hac generali militia nobis propositus est, quam ut defendamus ciuitatem animæ nostræ ab insultibus &

92 DE MORTIFICAT.

& insidiis trium illorum capitalium inimicorum, qui assiduè nos impugnant, mundi videlicet, carnis & diabolii, efficiamusq; ut legitimis Dominis, Deo & Rationi, suum constet in sensus nostros, potentiasq; imperium pacificè & absolutè, compreso omni tumultu; qui forsan ab illis cieri posset. Inter arma autem, quorum aliquis usus est in hac communione militia, Mortificatio præcipuum locum tenet, quam Dominus noster à militibus suis sub titulo abnegationis & crucifixionis requirit, cum

Matt. 16, dicit: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, &c.*

Operæ pretium igitur erit in hoc capite proponere conditiones huius militiæ; quam aduersus nos ipsos interuentu mortificationis susciperem debemus, ut intelligamus, quomodo etiam expugnata aliqua passione de nobis ipsis triumphum instituere possimus. Quoniam verò ex modo

modo pugnādi, quem milites communiter in militia obseruant, facile sumere & accipere possumus spiritualis nostræ militiæ formā & modum, quandoquidem, ut affirmat B.

Iustinianus: *Quod in corporali certamine, hoc in spirituali sapissimè euenire contingit, multum proderit, si in specie consideremus modos, quibus ciuitas aliqua, aut alias locus munitus oppugnari solet, quorum visitatores sex esse video. Primò, obsidetur urbs arctissimè. Secundò, frequentibus impressionibus inuiditur. Tertiò, diuertuntur vires alio. Quartò, verberantur muri tormentis. Quintò, aguntur cuniculi. Sextò & ultimò omnis armorum, munitionum, aut commeatus facultas & copia impeditur, ne quidquam horum urbi inferatur; ut hoc modo deficientibus viribus resistendi, paulatim debilitentur obsessi, & tandem sese dedere cogantur,*

Laur. Iu-
stin. de
Conflict.
interiori
cap. 3.

Ea-

Eadem planè ratione licebit nobis in hac nostra mortificationis militia, oppugnando & expugnando castellum aliquod nostrarum passionum aut potētarum, procedere ad similitudinem prædictorum sex modorum. Exempli gratia, in mortificatione iræ.

Iuxta primum modum nos geremus, more obsidentium, restringendo videlicet iram imperio & rationis tam arctè, ut etiam si data aliqua occasione prouocetur, non possit erumpere, sed cōtinere se debat tamquam obsessa & arctè constricta intraterminos rationis. Quod si hoc pugnæ genus, assiduo usu terramus, efficiemus, ut quemadmodum auicula caueæ inclusa, quamuis primò vehementer resistat, magnumq; excitet strepitum, paulatim tamen assuefacta quiescit, ita ut aliquando apertâ caueâ, id vel nō aduertat, ve si aduertat, euolare nolit: Sic ira liceat fræno compressa, initio perstrepatur, Se omnia

it no. omnia turbare videatur, progressus
nis mi. tamen temporis conducebit, sequebipfam
do ca. intra rationis limites continet.

Hoc pugnandi genere usum, cre-
dibile est, magnum illum Ioannem,
qui, ut de eo narrat Cassianus, cum
in eremo venerandum quendam
senem Paxium nomine, amicum
suum inuisisset, quæsiissetque ab eo,
quem fructum his quadraginta an-
os ge- nestrin- o & vi data a.
fecisset; & alter respondisset: Num- Cass. lib.
, non quam me vidit sol reficiens. Sub- 1. Instit.
se de- iunxit Abbas Ioannes: Nec me iratū. cap. 27.

Vbi obserua, non dixisse, se non
Quod fuisse iratum; sed se non visum esse ira-
su te- tum: vt intelligamus, quod licet in-
modum pri- terdum senferit aliquem motum iræ,
tamen refrænauerit tamen, atque ita obsidio-
nem presserit, ut nunquam signo ali-
quo, putate verbo aut gestu, foras eru-
perit.

Secundò pugnandi genere mor-
tificatur & vincitur ira per modum

E inua-

inuasionis , quando frequentibus mansuetudinis actibus iræ contrariis , omnis ille nimius ardor iræ retunditur. Quia sicut omne simile per suum simile conseruatur , & per contrarium corrumpitur , ita cùm vitium iræ per proprios suos actus crebrò iteratos , sit genitum & conseruatum ; per cōtrarios item mansuetudinis actus exterminandum & profligandum erit. Et quia *amor & regnum non patiuntur consortem* , vt inquit quidam Philosophus , pr̄esertim quando alter alteri est contrarius , ideo & virtus mansuetudinis , si in anima nostra regnare cœperit , nō patientur irā confortē , sed cofestim eam tamquam sibi aduersam eiiciet .

Tertio pugnandi genere , id est , a uertendo vires aliō ; expugnatur in passio , si diuertendo eius impetu aliorum , curemus , vt quem ardor contra alium hominem , eiūsue regestas cōceperat , eum aduersus nos ipsos , & propria nostra scelera euoc

ma

mat. Atq; ita, magno nostro merito,
vt emur iisdem armis, quæ in aliunct
vsum conuersa, nobis, aliisq; magnā
minabatur ruinam. Et quemadmo-
dum Dauid, eodem gladio Philistæo
caput abstulit, quo ille venerat con-
tra se armatus, atque inde victoriam
& con-
suam effecit multo illustriorem; ita
nos impetu illo iræ, quem anteà in a-
lios conceperamus, vbi in propria
malefacta irruerimus, multo facili-
us contra ferocem hunc Gigantem
hostemq; nostrum acerrimum tri-
umphabimus.

Quartò pugnandi modo mortifi-
catur ira, diuerberando murum car-
nis nostræ, quo anima nostra cincta
est, disciplinis, ieuniis, ciliciis, &c.
hinc namq; paulatim ira, viribus a-
missis, debilitatur. Habet enim hæc
passio, vt & aliæ, domiciliū & nutri-
mentum in carne, qua debilitata hu-
iusmodi que verberationibus fracta,
debilitabitur & frangetur quoq; iræ
impetus, promptiusq; rationis im-

E 2 periū

98 DE MORTIFICAT.

periū subibit. Et hoc genere pñigna superauit Magnus ille Benedictus vehemētem carnis commotionem qua infestabatur, quando se nudus in vepres induit, corporisq; sui plagi animæ suæ vulnera curauit, & doloris extinxit stimulum ardori

S. Greg. sensualis, quem sentiebat, de quo it lib. 2. Di. S. Gregorius: *Per cutis vulnera edux alog. c. 2. è corpore vulnus mentis, quia voluntatem traxit in dolorem.*

Quinto modo vincitur ira, inie cto per cuniculos igne, id est, quādo inflammata superiori animæ nostræ parte, interno spiritus ardore, p frequentem orationē (vt David fa ciebat cùm diceret: *In meditatione mea ex arde scit ignis*) statim etiā par inferior sensus, cum passionibus affectibus suis incipit languescere quia, *vbi abest charitas, inquit B. La-*

Iustiniā. rentius Iustinianus, ibi carnis domi li. de cōflict. intē natura perniciofa libido. & paulò post riori c. 3. Corruscante anima charitatis incendiu omnia

DE MORTIFICAT. 99

omnis ab ea caligo voluptatis abigitur.
Et quemadmodum mare plerumq;
mouetur ad motū venti, quo affla-
tur, ita in nobis singulis quasi mo-
mētis, experimur secundūm mino-
rem, aut maiorem gradum affectus
nostrī spiritus, crescere aut deficere
vim vincendi & dominandi affecti-
bus carnis. Hinc de quibusdam san-
ctis memoriæ proditū est, eos, dum
in superiori parte animæ, ingenti spi-
ritus dulcedine inflammati essent,
factos esse in inferiori parte sensus,
quasi sensus expertes, ut de S. Fran-
cisco, S. Catharina Senensi, aliisque
multis historiæ testantur.

Sexto deniq; & vltimo modo mor-
tificatur ac vincitur hæc passio, si vi-
gilantem apponamus custodiam ad
portas sensuum nostrorū, curemus-
que, ne submittantur ab aliqua re
cōmotionis aut indignationis sub-
fidia, quibus veluti cōmeatu nutri-
ri, & in nos vires resumere ira solet.
Creature enim Dei (dicit Scriptura)

E 3 in

in odium facte sunt, & in temptationem
animabus hominū. Idcirco, sicuti con-
cupiscentia nostra obiectu rerū iu-
cundarum mouetur & accenditur,
ita ira ab obiectis irritare consuetis
fomenta & vires flāmarum accipit.
Vnde si hæc amoueantur obiecta,
nutrimenta pariter tollantur, & vi-
gor omnis euanescit. Quemadmo-
dum enim fieri nō potest, vt ciuitas
illa diu defendatur, quę commeatus
inopia laborat: Sic deficientibus ira-
fomentis & irritamentis, dedere se
rationi cogitur, & istis quidem con-
ditionibus, quas iusta & fortunata
gubernatio animæ, statusq; trāquil-
lus exigunt. Et quamuis à Cassiano
verissimè sit scriptum: Radices vitio-
rum potius excidi oportere quām fructus,
qui procul dubio euulsis fomitibus, ne-
quaquam vterius pullulabunt: nihil
ominus tamen multum iuuat ad ex-
tirpandas etiam radices, prædictis
aliisq; modis debilitare & infringe-
re vi-

Cass. lib.
8. Instit.
cap. 19.

revires iræ , aliarumq; passionū in-
ordinatarum; hac enim ratione, de-
bilitatā irā , facilius erit eam ex ani-
mis nostris radicitus euellere.

Quolibet ergo ex prædictis sex
pugnandi generibus, pluribusq; aliis
licebit, gratia Dei adiuuante, decer-
tare, non solùm aduersus iram , sed
etiam aduersus quamlibet passionē
& vehementiam potentiarum no-
strarum , gloriosamq; inde consequi
victoriam. Restat ergo, ut alacri ani-
mo ac debita cum prudentia & mo-
deratione , hæc arma tam salutifera
arripiamus, iisq; egregium hoc spi-
ritualis militiæ studium prosequa-
mur , ista animi inductione & ma-
gnitudine , qua Dauid generosus il-
le miles prædictus erat , cùm diceret:

*Persequar inimicos meos, & compre- Psal. 17.
bendam illos, non conuer-
tar, donec defici-
ant.*

CAPVT VIII.

*De quatuor exercitiis tamquam instru-
mentis Mortificationis, Renunciationis,
Abnegationis, Resignationis, & In-
differentiae, & primum de Re-
nunciatione.*

I quis in silvestri campo, vepribus & spinis obsito, viridarium domesticum plantare vellet; primò omnium spinas & cypres omnes euellere deberet: Ita plantaturus in anima sua hortum virtutum Christianarum, si nō inanem operam sumere velit, spinas & tribulos inordinatorum affectuum, passionumq; prius euellat necesse est. Et quemadmodum hac ipsa de causa in transmutationibus naturalibus, generatio vnius est corruptio alterius; & in mutationibus moralib^o, dispositio perficiens, supponit ordinariè remotionem suorum contrariorum: ita si

in generatione hominis spiritualis,
quem semper carnalis hominis de-
structio præcedere debet; & ad i-
psam hominis spiritualis perfectio-
nem acquirendam, supponēda ne-
cessariò est, remotio imperfectionū
& impedimentorum, quæ illi perfe-
ctioni aduersantur.

Ad hunc itaq; finem, remouendi
scilicet à nobis hæc impedimenta,
quatuor exercitia tamquam instru-
menta Mortificationis requiruntur;
Renunciationis videlicet, Abnega-
tionis, Resignationis & Indifferen-
tiæ. Ut autem hæc materia pleniùs
intelligatur, operæ pretium esse exi-
stimauimus, de singulis in specie ac
distinctè differere, atq; in medium
adferre, quid de iis ex grauium at-
torum sententia sentiendum sit. Et
ut à Renunciatione incipiamus, di-
cemus primò, de duobus generibus
Renunciationis. Secundò, quæ sit
vera & præcisa Renunciatio, distin-
cta ab aliis tribus, quas diximus,

E 5 exer-

104 DE MORTIFICAT.

exercitationibus. Tertiò, demonstrabimus non sufficere, ut homo in principio suæ conuersionis hanc resignationem suscipiat, sed requiri vi toto vitæ suæ decursu constanter in illa perseueret.

Renunciatio igitur, vel, vt alij vocant, *Abrenunciatio* varias notiones habet apud autores, qui de ipsa scribunt. Sæpe enim latissimè accipitur pro omnium rerum terrenarū perfecta abdicatione animi, cum absoluta dependētia in omnibus nostris actionib⁹ & desideriis à sola Dei voluntate, eorumq; , qui nos loco Dei gubernant. Hac significatione comprehendit *Renunciatio* sub se *Abnegationē*, *Resignationē*, & *Indifferentiā*, appellaturq; à Ioanne Cassiano & Climacho *Nuditas*, aliquando

S.Basil.
Reg.fusio-
us disp.
cap. 8.

Vacuitas, aliquando *Peregrinatio*. Sicutus item Basilius, postquam multis verbis & circumstantiis descripsisset latè sumptam hanc *Renunciationē*, tandem concludit: *Quod sit tradu-*

*cti
ca
ue
su
nu
ve
fe
ue
sit
ci
cr
se
su
de
co
ia
qu
po
str
no
sec
con*

*ctio cordis humani ad conuersationem
cælestem, vt dicere queamus. Nostra con-
uersatio in cælis est. Et postquam po-
suisset illa, quorum debet fieri Re-
nunciatio, tandem addit, hominem
verè dici posse, tunc demùm hanc
fecisse Renunciationē, cum eò per-
uenerit. Ut totus mundus ei crucifixus
sit, & ipse mundo.*

Cassianus quoque hanc Renun- Cass. lib.
ciationem, Nihil aliud esse dicit, quam 4. Instit.
crucis & Mortificationis indicium. Quā cap. 34.
sententiam cum latius explicasset,
sub persona Abbatis Pynuphij, tan-
dem capite sequenti his verbis rem
concludit: *Sicut ergo crucifixus quis,
iam nō pro animi sui motu, membra sua
quoquam mouendi et conuertendi habet
potestatem, ita & nos voluntates no-
stras ac desideria non secundum id, quod
nobis suane est ac delectat ad præsens, sed
secundum legem Domini, quò nos illa
constrinxerit, applicare debemus.* Hæc

E 6 ille.

Cass.col- ille. Idem Abbas alibi tres species
lat.3. Renunciationis huius statuit, pri-
 mamque dicit esse; Qua corporaliter
vniuersas mundi diuitias, facultatesque
contemnimus. Secundam. Qua mo-
 res, vitia, affectusque pristinos animi car-
 nisque respuimus. Tertiam. Qua men-
 tem nostram de praesentibus vniuersis ac
visibilibus euocantes, futura tantummo-
do contemplamur.

Climac. Climachus item tractans de hac
 de castit. Renunciatione ita loquitur. **Abre-**
grad.15. renunciationem quidem doctissimi viri
 pulchrè definiunt. Aiunt quippe, il-
 lam inimicitiam esse aduersus corpus, &
 aduersus quandam concupiscentiam in-
 exorabile bellum. Idem alibi eosdem
Clim.de
vacuita-
te affect,
grad. 2. ferè gradus constituit Renunciatio-
 nis, quos Cassianus suprà, cùm in-
 quirat: Nemo in calestem thalamum co-
 ronatus ingreditur, nisi qui primam &
 secundam & tertiam Abrenuncia-
 nem

nem impleuerit, vt scilicet primò abrenunciet rebus omnibus hominibus & parentibus. Secundò, voluntati propria. Tertiò, inani gloria.

Sed relicta hac Renunciatione, quæ sua latitudine Abnegationem, Resignationem & Indifferentiam comprehendit, & tria hæc exercitamenta, de quorum singulis sancti viri distinctam faciunt mentionem, omnino confundit; agemus de altera Renunciatione speciali, quæ ab Abnegatione, Resignatione, & Indifferentia distinguitur, primòque loco ponitur tanquam ea à qua principium ducendum est, si quis ad Abnegationem, Resignationem & Indifferentiam peruenire velit, vt infra perspicuum erit.

Renunciatio ergo deriuatur à verbo *Renunciare*, quod propriè loquendo nihil aliud est, quam nuncium rebus externis remittere. Hinc Renunciatio, vi suæ propriæ significa-

E 7 tio-

tionis, non se latius extendit, quam ad abdicationem, & fugam honorū temporalium, qualia sunt diuitiaz, parentes, patria, honores & alia huiusmodi exteriora. Quare S. Basilius tractaturus in Regulis suis de Renunciatione, capiti aut regulæ illi ponit titulum huic significationi conformem in hunc modum; *De nuncio rebus huius vite remittendo*. Ex quo colligimus, quod cùm duplicita sint impedimenta nostræ perfectio-
nis, alia interna, vt sunt p̄priæ nostræ passiones & affectus inordinati: alia externa, vt parentes, amici, opes, pa-
tria, & similia; Renunciatio, vt hic sumitur, nos tantum ab externis impedimentis rerum externalium liberet; ita vt talibus mundi inuo-
lucris liberatus homo, nudus nudū Christum sequatur. Idcirco B. Cli-
niachus describens hanc renuncia-
tionem, sub nomine Peregrinatio-
nis, sic ait: *Peregrinatio est omnium,*

qua

quam
onorū
uita,
a hu-
Basi-
iis de
ilæ il-
tioni
; De
. Ex
plicia
ctio-
ostra
i : alia
es, pa-
vt hic
ernis
nuo-
nudū
. Cli-
ncia-
atio-
um,
que
que sunt in patria constantissima deser- Climac.
tio, quibus à pietatis destinatione atque grad. 3.
exercitatione impedimur. Cassianus de pere-
item eadem de causa appellat eam grin.
corporalem & localem abrenunciatio- Cass. col.
nem. Et S. Basilius vult, omnimo- 3. cap. 7.
dam Renunciationem (de qua in S. Bas. re-
principio huius capit. egimus) suā gul. fus.
habere originem ab hac alienatione disp. c. 8.
bonorum externorum. Huius com-
modi Renunciatio, inquit ille, initium
sumit ab alienatione rerum externarum.
Et Cassianus, de compunctione cordis, Cass. li. 4
inquit, procedit Abrenunciatio & con- Institut.
temptus omnium facultatum. Quapro-
pter experientia constat primum ef-
fectum , quem diuina vocatio &
cordis compunctio in homine effi-
cit , esse nauseam quandam & hor-
rorē omnium rerum terrenarum;
Vnde postmodum nascitur Renun- Cass. li. 4
ciatio & abdicatio earum, vt Cassia-
nº significat, cùm de timore Dei ait: Institut.
Qui cum penetrauerit hominis men- cap. 39.
tem,

tem, contemptum ei omnium rerum parit, obliuionem parentum, mundig^z ipsius gignit horrorem.

Decipiuntur proinde & grauissime errant, qui putant hoc genus Renunciationis, cùm sit tantum rerum externarum , esse parui momenti, cum tamen, vt multi sanctitate præstantes viri , & præcipue Cassianus, affirmant, à prisca illis patribus , & vita Religiosæ Magistris , tanti semper fuerit æstimatum , vt non prius aliquem in suum ordinem asciuerint , quām absolutam fecisset Renunciationem omnium bonorum externorum , neque hac contenti, summa insuper diligentia inquirebant , num de prioribus suis facultatibus sibi vel minimum obulum reseruasset. Ita enim Cassianus : *Sūma diligentia perquiritur, num de pri-
stiniis facultatibus suis, inhæserit ei vel v-
nius nummi contagio : Affertq^z hāc ra-
tionem : Sciunt enim, inquit, eum sub
monita*

Cass.li.4
de Instit.
cap.39.

monasterij disciplina diuturnum esse non posse, si in conscientia eius pecuniae quantumcunque latuerit. Quod quidem nemini mirum videri debet; quemadmodum enim hedera, quæ arbori adhæret, et si illam ornare, & à multis iniuriis tutari videatur, re ipsa tamen eneruat, paulatimq; consumit, attrahendo ad se magnā partem nutrimenti & succi, quæ illi ad sui conseruationem, fructusq; proferendos erat necessaria; Ita quamdiu homo terrena hæc possidet, licet ipsi commodum aliquod allatura, ac multa etiam incommoda propulsatura videantur, detrimento tamē sunt maximo: nam fieri non potest, ut sine sollicitudine conseruentur, quæ sollicitudo, deficiente, in homine Religioso, primo spiritus ferore; crescit ut plurimum in animo illius, adeò ut totam aut magnam partem illius vigoris ad se rapiat, qui ad cōseruationem & fructificationem in diuino seruitio erat necessarius.

Ex

112 DE MORTIFICAT.

Ex quo postea sequitur, ut successu temporis ipse vel omnino pereat in Religione, aut si in ea manet, fiat tanquam lignum aridum cum exigua, aut ferè nulla luce & gustu rerum diuinorum. Quia, ut bene dicit S. Basilius: *Quandounque vel pecuniam, vel aliquid istiusmodi, quod ad fragiles & caducas diuitias pertinet, nobis reseruamus, necesse est in his memorem nostram, veluti in cœno quodam cōsepultam esse, & animo ad rerum diuinorum contemplationem aditum præcludi, eumq; ita iacere, vt de cælestibus ac promissu à Deo bonis, cogitare non possit.* Quod si ad acquirendam rerum naturalium cognitionem, Philosophi pleriq; iudicarunt hominem ab huiusmodi rerum temporalium tritis debere esse expeditum; ipsiq; Philosophi hac de causa vitam in summa egestate traduxerunt: quid seruo Dei faciendum erit, ut ad huius tam præstatis Philosophiæ cognitionem

Basil. reg.
fus. disp.
cap. 8.

nem perueniat, quæ in vera cognitione & imitatione Dei consistit? ad quam D. Paulus aspirans dicebat: Philip. 3.
Existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi.

Hæc est igitur illa Renunciatio, quam scriptura sacra nobis præfigauit in Abrahamo Patriarcha, quando ille, mandato Dei, egressus de terra & cognatione sua, & domo patris sui, venit in terram, quam Deus ipsi monstrauerat. Hanc nobis adumbravit Helisæus, cum ab Helia vocatus, relicta patria & parentibus, parique boum (nec enim aliud possidebat) mactato, mox ipsum cœpit sequi, eiq; ministrare. Eandem opere præstiterunt Apostoli, cum vnica Christi voce audita, continuò, relictis retibus, secuti sunt eum. Hoc ipsum consilium dedit Matt. 19. Saluator iuueni quærenti, quid sibi faciendum esset, ut saluus fieret; Præscripto enim prius documento de præ-

114 DE MORTIFICAT.

præceptorum obseruatione, subdit; Si vis perfectus esse, vade & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me. Deniq; Saluator ad

discipulos suos nō semel de hac Re-

Lucæ 14. nunciatione verba fecit. Quin & hęc verba adiecit. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus. Et hic est primus gradus, quem facere debet, quicunq; feriò Christum Dominum sequi in religioso statu cupit, vt ex-

Basil.ser. presse S. Basilius indicat, cùm ait: de cultu Monachum oportet cum primis nihil in piet. & vi- vita, quod iuris sui propriū sit, possidere. tē Mona- Climachus item, cum ultimum ca- stic. put sui libri ita concludit: Initium Clim.ca. est terrenorum omnium ab renunciatio- vlt. toti- finū verò charitatis, Deus. Libri.

Illud autem obseruandum est nō sufficere ad hoc, vt Religiosus finem sui status consequatur, exuere se se- mel tantum in principio conuersio-

nis,

nis, omnibus istis bonis externis renunciatione prædicta, sed requiri ad satisfaciendum obligationi professionis, ut totâ vitâ persistat in hac renunciatione & fuga perpetua horū bonorum, vt clarè Cassianus affirmat, cum inductâ personâ Abbatis Abrahami ait: *Parum est renunciasse* Cassian.
Monachum semel, id est, in primordio conuersionis suæ contempsisse presentia, nisi iis quotidie renunciare perstiterit. Hocqz ab antiquis illis Patribus Scithi & Thebaidis tota vita tam accuratè fuisse obseruatum; vt ne verbo quidem, inquit, audeat quis dicere aliquid suum, magnumqz sit crimen, ex ore Monachi processisse; Codicem meum, tabulas meas, tunicam meam. Et S. Bafilius in eandem sententiam dicit: *Hec verba meum & tuum in yniuersum à fratribus usurpari ratio vetat.*

collat. 24
cap. 2.

Et certè maximæ infelicitatis, & miserie argumentum est, videre hominem,

116 DE MORTIFICAT.

minem, qui semel omnibus bonis temporalibus Christi causâ nunciū remisit, quibusdam rebus leuiuscum adhærere, quæ quamuis parui sint momenti; magni tamen & irreparabilis damni causa esse solent, cum ea præsertim pace ac spiritus libertate priuēt, quæ ad veram solidam. quæ deuotionem comparādam necessariō requiritur: Non nisi ex mul-

Doroth. *ta amentia prouenit,* (inquit Doro-
serm. 2. theus) ut qui pretiosas ac magnas in

reliquimus, ob minimas plurimum per-
turbemur. Vnde magnus ille Abbas

Pynuphius, alloquens quendā no-

Cas. li. 4. uitum apud Cassianum, exclamans

Institut. dicit; *Cave fili,* ne quid aliquando eo-

cap. 36. rum resumas, quæ renuncians abieciisti;

& contra Domini interdictum, de agro

Euangelice operationis reuersus, inueni-

aris tunica, quate spoliaueras, reuestiri.

Clim. de Nam, sicut Climacho teste: Nudus

amarit. *Monachus mundi totius est Dominus,*

grad. 16. ita terrenarum rerum affectibus re-

uesti-

uestitus, fit sui ipsius, earumq; rerum,
quas ambit, seruus & mancipium vi-
lissimum, & quod hinc sequitur, in-
dignus nomine servi Dei.

Neque in eo sibi quiescendum
putabant illi Religiosi, quod semel
parentibus in seculo valedixissent;
Sed & in Religione, sese ab eorum
præsentia, quantum poterant, alie-
nabat, ob damnum videlicet, quo &
ex illorum congressu familiari sibi
impendere intelligebat. Hinc inter-
rogatus Abrahā Abbas, num nimia
parentum vicinitas Religiosis possit
nocere; respondit; tunc iis minimè
nocitaram, cum eō usque in Morti-
ficatione processerint, quod Abbas
Apollo peruererat, de quo factum
huiusmodi narratur. Cū ad eū ger-
manus suus intēpestā nocte venisset, im-
plorans ut de monasterio suo paulisper e-
gressus, ad euellendum bouem, quem cœ-
no palustri eminus inhærere flebiliter
querebatur, ei esset auxilio, quia eum so-
lus

Cass. col-
lat. 24.
cap. 9.

lus nequaquam posset eruere; Abbas Apollo pertinaciter obsecranti, cur, ait, iuniori fratrem nostrum, quem præteriens, propiorem quam me habueras, non rogasti?

Erat autem minor frater mortuus ante annos quatuordecim. Miratus ille fratris responsum, & existimans eum ex nimia abalienatione à rebus huius vitæ, fratris sui demortui non amplius recordari, ait: An nescis fratrem nostrum ante annos quindecim obiisse? Cui Abbas: Ignoras ergo me quoque ante annos viginti huius mundo fuisse defunctum, nullaq; iam posse, de huius Cellæ sepulchro, que ad presentis vitæ statum pertinent, tibi cōferre solatia?

Quoniam ergo paucissimi reperiuntur Religiosi, qui ad hunc Mortificationis statum & abalienationis ab amore parentū peruerent, quæ Abbas Apollo monstrauit; paucissimi, aut, ut rectius dicā, nulli cohabitæ.

*Apollonius, prologus, portuus iratus imans rebus qui non nescis quinque ignoras uti huius quae ad tibi co-
repe- Morationis it, que- uissi- coha- bita-*

bitatio vel mora cū parentibus diutinior tuta fuit; id quod si necesse esset, multis eorum exemplis, quibus parentum cōviictus malè cessit, testis oculatus confirmare possem.

Meritò igitur Climachus monet: *Climac.*

*Vt qui à seculo peregrinantur, mundum grad. 3.
iam nullatenus attingant. Solent enim, de pere-
inquit, diu sopita vicia facillimè reuinci-
scere.*

Idcirco Abbas Abraham sapienter iudicabat, parétum propinquitatem esse communiter Religiosis nondū omnino mundo mortuis, perniciosam. Hinc antiqui illi Patres, omnis vite Religiosę veluti specula quædam clarissima, non modò pro virili curabant, ne ipsis adessent parentibus presentes, sed nec eorum quidem recordabantur, nisi solùm quando ipsos iuxta charitatis regulā Domino cōmendabant. Cui rei cōfirmandę Cassianus exemplū narrat de quodam sui temporis Religioso; *Cass. lib. 5. Instit.*

Qui, cū ei post annos quindecim, patris ac

F matri, cap. 32.

120 DE MORTIFICAT.

matri^s, amicorumq^{ue} multorum, de pr^{ie}
uincia Pōti complures epistolæ delataſſa
iſſent, accipiens grandem fasciculum li
terarum, diuq^{ue} apud ſemetipſum volu^c
Quantarū, inquit, cogitationum cau
erit mihi harū lectio, quæ me vel ad in
gaudiū, vel ad triftitas infructuosas im
pellent? quo diebus eorum recordati
qui ſcripſerint, intentionem pectorū
à proposita contemplatione reuocabū
Post quantum temporis dirigenda eſt hi
mentis concepta confuſio. quantoq^{ue} lab
ore rursus iſte tranquillitatis reparand
eſt ſtatus, ſi ſemel animus literarum pu
motus affectu, eorumq^{ue} recenſendo ſu
mones ac vultus, quo ſtant o tempore
reliquit, iterum eos reuifere, ipſisq^{ue} cohu
bitare & animo ac mente cāperit inu
effe? Quos profectō corporaliter deſ
ruiffe nil proderit, ſi corde eos incipiat
intueri, ac memoriam, quam ſeculo hui
renuncians quiſque velut mortuus abdi
cauit

cauit, reuiuiscens eandem rursus admi-
serit. Hæc voluens in corde suo, non so-
lum nullam resoluere epistolam defini-
uit, sed nec ipsum quidem fasciculum re-
signare; ne scilicet eorum, qui scripserant
vel nomina recensendo, vel vultus recor-
dando à spiritus sui intentione cessaret, I-
tag, ut eum constrictum suscepereat, igni
tradidit comburendum. Ita, inquit, co-
gitationes patriæ, pariter concremamini,
ne me ulterius ad illa, quæ fugi, reuocare
tentetis. Hæc ille.

Atque utinam huiusmodi occa-
sionibus conuersandi cum parenti-
bus, non experiremur, magno no-
stro damno, eadem hæc, aut graui-
ra etiam incommoda, quam quæ
Religiosus ille sibi timebat. Nos ta-
men, nescio quo humano respectu
ducti, dissimulamus hoc damnum
nonnunquam toto vitæ nostræ spa-
tio, semper in hoc errore versantes;
imò verò, quod magis adhuc de-

F 2 fera-

122 DE MORTIFICAT.

flendum est, nulla s^epe necessitate compulsi, sub pietatis velo, cupimus parentibus opitulari aut saltem cum ipsis agere, ne aliqua eos afficiamus molestia; minimè interperpendentes, quod dicit Climachus: *Vtilius esse parentes marorum*

Clim. de
peregrin.
grad. 3.
Bern. ser.
7. de cō-
uersione
ad soro-
rem.

ficere, quàm Deum. Bernardus vero bis adhuc multo grauioribus, *su*

Dei, inquit, qui parentum suorum litatem procurant, à Dei amore separant. Quæcùm ita sint, seriòdem in animum inducamus, ab iorū nos confortio, quantum b
ri poteſt, alienare, & omnem ei ipsos affectum exuere non aliter que erga vita functos, vt S. Basilis scribēs ad Religiosos hortatur, cait;

Basil. in
Constit.
Monast.
cap. 20.

A propinquis, amicis, parentibus ue animi affectione nos tam longè operet esse disiunctos, quàm longè eos, iam sunt vita defuncti à viuis videntur distare.

CAPVT IX.

*De Abnegatione sui ipsius in
genere.*

Postquam Dei seruus, Resignationis ope, ab extenuis perfectionis imperiis dimentis, liber effectus est, eo quo diximus modo; restat, ut interna appetitus videlicet carnis, prauosque animi affectus, aggrediatur. Quæ quidem impedimenta, quo nobis magis sunt interna, & altius in natura inhærent; eò maioribus pollent viribus retardandi nos ab incepto spiritualis perfectionis cursu. Maiori igitur contentione animi, conatu ac efficacia opus est, si quidem ab eorum tyrannide liberari cupiamus. Huic fini propriè seruiunt tria reliqua instrumenta, Abnegationis scilicet, Resignationis, & Indifferenz, de quorum singulis, suo loco, Deo duce, differemus.

De Abnegatione igitur, de qua hoc

F 3 capi-

124 DE MORTIFICAT.

capite agé dum est, duo potissimum exponemus: Primò, quid sit Abnegatio secundum Etymologiam nominis, propriamq; suam essentiam. Secundò, quam necessarius atque utilis sit cuius seruo Dei assiduus. Ius usus. Et ut à primo incipiamus Abnegatio, ut per se liquet, deducatur à verbo *abnegare*, quod est dengare alicuius petitionem; quæ significatio in illum effectum optimè conuenit, cuius abnegationis exercitatio caussa est, quia vi huius Abnegationis negamus carnis nostræ appetitui, affectibusq; inordinatis, id contra rectam rationem exposunt eo planè modo, quo furiosis obsecqui renuimus, cum gladium, aut aliquid aliud damnosum petunt. Vn. Matt. 16. de illud, *Abnegare seipsum*, quod Christus à discipulis exigebat; cùm diceret: *Qui vult venire post me, abneget se metipsum*; nihil aliud significat, quæ ut homo cum ratione neget sibi ipsi quod

quod sine ratione cōtra se à cupiditatibus sensuū & carnis postulatur.

Ad hunc modum S. Bernardus ex- Bern.ser.
ponens, quid sit abnegare seipsum, 7.de cō-
dicit: *Quid est semetipsum abnegare*, uers. ad
nisi voluptatibus propriis renunciare? S. sororem.
Basilius item describens hanc i- Basil.reg.
psius abnegationem. *Nihil est*, inquit, *fus. disp.*

*aliud sui ipsius Abnegatio, nisi summa re-
rum omnium vita superioris obliuio atq;
à suis ipsius voluptatibus recessio.* Quasi
diceret; Abnegationis propriū mu-
nus est, delere ex mente nostra, affe-
ctu plenam memoriam rerum secu-
larium, & abducere nos ab amore
affectionū inordinato erga nos ipsos.
Et hoc ideo, quia quemadmodum
lapso & iacēti in luto, ad hoc, vt abs-
tergatur & emundetur non satis est
surgere, sed postquam surrexit, re-
quiritur, vt fordes illas, quæ vestibus
inhæserūt, excutiat; ita illi, qui mul-
tis annis in cœno proprij amoris ac
voluptatum hui⁹ mundi immersus
iacuit, non sufficit surgere & emer-

F 4 gere

gere aliquando ex hoc cœno, relin-
quendo mundum, & ea quæ in mun-
do sunt, per Renunciationem, vt su-
prâ dictum est; sed necesse est, si qui-
dem à sordibus mundus & libera-
se velit, vt eas à se excutiat, & elua-
maculas, quæ in ipsius animo adhuc
manent impressæ, quales sunt affe-
ctus mundani, & quædam affecti.
b° plena memoria rerū præteritari,
magna item inclinatio ad proprium
suum velle & sentire; Eluuntur au-
tem istæ maculæ beneficio Abnega-
tionis vt S. Basilius, in superiori de-
scriptione manifestè significat, cùm
vult, vt memoriam quoq; nostram
abducamus à rebus mundanis, & ab
affectibus inordinatis in nos ipsos

Climac. Quem modum Climachus quoqu:
de Orat. proponit, cum ait: *Surgens ab amore*
grad. 28. *seculi & voluptatum labe, proiice curia-*
exue intelligentias, abnega corpus. Qui
Cass.li. 5. vt rectè dicit Cassian. Pecuniarum in
Institut. *solum est vitanda possessio, sed etiam di-*
cap. 10. *fiderium earum penitus extirpandum.*

Quod

Quod quidem non solùm de opibus intelligendum est, sed & de aliarum rerum mundanarum affectu, quem Religiosus pro viribus exure debet. Alioqui talis Religiosus, dū in Religione degit, nō absimilis erit equo, qui aufugiens ex Domini sui stabulo, capistrum adhuc capiti inuolutum circumfert; cuius loro dependente pedes implicantur, ita ut à cursu equus retardetur, sæpiusq; impingat; imò, q; deterius est, hoc vnico retinaculo, facile iterum capitur, ac denuò ad idē stabulum, vnde antea aufugerat, reducitur. Ita planè religioso contingit, qui licet vocatus à Deo, celeri fuga huius mundi stabulum, cum omnibus suis immūditiis reliquerit, nihilominus tamen affectus illos, quibus antea in stabulo tenebatur ligatus, secum tulit ad Religionem, neq; multum sollicitus est, vt efficacitate sanctæ Abnegationis hoc capistrum excutiat. Talis sine dubio in via diuini seruitij vehemē-

F 5 ter

Quod

ter impeditur, quo minus ea libe-
rare, qua par est, progredi possit. Et
quod peius est, saepe impinget, & in-
grauiissimos incurret errores, ut tan-
dem extremo suo dano & dedecore,
hoc vnicō capistro ad pristinum sta-
bulum, & fœtores sensualium volu-
ptatum reducatur, quos paulò anti-
in sæculo reliquerat; commutatio e-
nim status secularis in statum religi-
osum, nō consistit in mutatione ha-
bitus externi, ut per se notum est; sed
in mutationemorum, cogitationum
& affectuum internorum animi, ita
ut externo statui Religiosi atq; habi-
tui respondeat interior status animi,
& affectus religiosus, ex quo deinde
quasi per modum naturæ emanat &
procedit exterior compositio vitæ,
conuersationis & morum Religio-
forum. Quia verò impossibile est,
ut quis ad hunc statum interiorem
perueniat, nisi ex animo ac mente
sua crassam illam nebulam cogita-
tionum atq; affectuum sæculi, ma-

gna

gna saltem ex parte excusserit, sequitur huius sanctæ Abnegationis usum, cuius proprium hoc munus est, tanti esse momenti, quanti est esse verum & sincerum Religiosum.

Hinc Saluator noster à suis discipulis hanc Abnegationem sui ipsius, tanquam conditionem ad perfectionem planè necessariam exigit, cùm dixit: *Qui vult venire post me, abneget semet ipsum, &c.* *Semet ipsum abnegat,* inquit S. Gregorius, qui mutatus ad meliora incipit esse, quod non erat, & definit esse, quod erat; *Quia licet homo, quo ad substantiam suam, maneat idem qui ante; quo ad animi ramen qualitatem oportet ut mutetur, & aliis fiat homo, qui serio Christum in Religiosa vita statu sequatur.* Idcirco sanctissim⁹ Abbas Benedictus inter precipua spirituali perfectionis instrumenta, *Abnegare quæcumque semet ipsum sibi, in Regulis sua religionis posuit.* Hoc idē Glossa supra Lucam confirmat, dum docet,

D. Greg.
super E-
zechielē.

In Regu-
la S. Be-
nedict.

cap. 4.

F 6 fieri

fieri nō posse, ut homo ad tam amabilem Dei cognitionē perueniat, in qua vera nostra perfectio consistit, nisi à sui ipsi amore separetur. Sic enim ait: *Nisi quis à semetipso deficiat ad Deū, qui supra se est, non appropinquat.*

Sed obstat videtur amor ille, quo Richard. vt vult Richardus, omnis homo naturaliter seipsum amat & approbat, etore super qui amor, vt magnarum est virium, mysterium ita nostro proposito quām maxime officit. Accedit deinde consuetudo, statuēda qua facilè à nostris trahimur appetitionibus, quæ consuetudo, cùm si plerunque longo temporis spatio, ac frequentibus actibus corroborata, obtinuit in nobis quandā quasi prescriptionem, imò legem quodammodo naturalem inducit, quæ infirmitatē nostram ad vitiorum illecebras pertrahit, vt bene notat Cassianus, cùm inquit, *vsus ac frequentia delinquendi, veluti lex efficitur naturalis, quæ membris humanae infirmitatis inser-*

Cass. col-
lat. 23.
cap. 13.

ta affectus animæ nec dum plenis virtutum studiis eruditæ, sed adhuc crudis ac teneræ captiuos rapit ad vitia. Id ipsum S. Augu-
significat D. Augustinus, cùm ait: Lex li. 8. Cō-
peccati est violentia consuetudinis, qua fessi, ca. 5.
trahitur & tenetur etiā inuitus animus.

Hæc itaq; amoris naturalis erga nos, prauæq; consuetudinis vincula, quibus ita nobis ipsis hæremus illigati, nō possumus in nobis, etiam vi abnegationis, abrūpere sine magna violentia, & sine illa contradictione & repugnatiā, quam sensit D. Paulus, cùm ex vna parte diceret: Condele. Rom. 7.
Et or legi Dei secundūm interiorem hominem. Ex altera verò parte: Video alia legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati. Verūm sicuti Apostolus tunc pressus hoc onere exclamauit: In felix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? moxq; diuinæ gratiæ auxilium sentiens subiunxit: Gratia

Dei per Iesum Christum Dominū nostrū:
Ita & quilibet Christi miles, ex una
parte, tam graui iugo pressus, toto
cordis affectu suspirat & gemit; ex
altera autem benigna Dei manu cō-
fisus, animum resumat inceptam
semel viam alacriter prosequendi,
sibiq; persuadeat, quemadmodum
illi qui in pugna suis facilè cedunt
aduersariis, eos reddunt audacieores;
contrā verò, qui initio statim intre-
pidè resistunt, eorumq; insolentiam
contundunt. brevi eos debiles & pa-
tuore cōsternatos efficiunt; Ita & hic
idem euenire, proinde qui viriliter
pugnat, maiorem indies de hostibus
victoriam reportabit, ac tandem ad
illam pacem & quietem perueniet,
Doroth. quam B. Dorotheus huiusmodi bel-
serm. 10. latoribus his verbis promittit: *Qui*
principiō sibi vim fecerit, atq; resistenterit,
& paulatim pugnare perrexerit, profi-
ciet sanè, & deinceps pacem & quietem
consequetur.

CA-

CAPVT X.

De Abnegatione appetituum carnis &
illusione ac fallacia quadam qua
in illa accidere solet.

 B I E C T V M , quod sibi quisq; in prædicta Abne-
gationis exercitatione, p-
ponere debet, est ipse ho-
mo : *Abneget semetipsum* , monet
Christus. Quia verò homo duabus
constat partibus , corpore scilicet &
animo , passionesq; naturales & ha-
bitus habet: necesse est , vt hæc no-
stra Abnegatio ad vtramiq; partem
se extendat , id est , vt Dei seruus tam
corpori , quām animæ suæ indesi-
nenter deneget omnia , quæ contra
legem diuinam ac rationis rectitu-
dinem postulant. Ducto igitur ini-
tio à corporis siue carnis abnegatio-
ne , affirmo cum Cassiano , post rerum
externarum renunciationem . Illud esse
cunctorum lucetaminum veluti quoddam
foli-

Cass.li.5.
Inst.c.16

134 DE MORTIFICAT.

solidissimum fundamentum, ut primitu-
carnalium desideriorum incentiu aperi-
mantur. Nam nullus, carne propria
non deuicta, legitimè poterit decertari.
Ethoc duplii de causa. Primò: qui
cùm caro sit quoddā spiritus instru-
mentum, nisi hęc per Abnegationem
accommodeatur & aptetur ad illius
obsequium & imperium; fieri non
poterit, vt homo eam domet, & ad
propositum finē dirigat: Altera cau-
sa est, quia primi insultus, quibus ho-
stis infernalis Dei seruum inuadit,
fiunt in carne; quia cùm ipse hostis
sit bellator exercitatus simul ac su-
perbus; vt exereitatus, inuadit nos
ea parte, quam nouit in nobis esse
debilissimam; vt superbus, dedigna-
tur maioribus tormentis eū inuade-
re & oppugnare, quē minoribus ex-

Cassian. pugnari nouit. Nec bellus robustioribus,
li. 5. Inst. inquit Cassianus, attentari dignum est
cap. 13. eum, qui potest deiici leuiori confictu.
Et paulò pōst. Non merebimur, menti

706-

robore conquisito, grauiores pugnas ne-
quitiarum cœlestiū experiri, qui carnem
fragile spiritui nostro subiugare nequiui-
mus. Ita secum pugnabat Apostolus,
qui de se ipso: *Castigo, inquit, corpus*
meum, & in seruitutem redigo. Idemq;
ab aliis volebat fieri, cùm scribens Rom. 8.
ad Romanos ait: *fratres, debitores su-*
mus non carni, ut secundūm carnem vi-
uamus. Si enim secundūm carnē vixeri-
tis, moriemini. Imò verò Christi imi-
tatores ad hoc obligatos esse, testa-
tur cùm dicit: Qui autem sunt Christi, Gal. 5.
carnem suam crucifixerunt cum vitiis &
concupiscentiis suis. Et B. Nilus Abbas,
docens nos, quomodo sit aduersus
carnē præliandum; *pabulum,* inquit,
est ei detrahendum; cupiditatūm vicio-
rumq; pabulum sunt species & imagines
rerum sacerularium sensibilium, quæ cu-
piditates & vitia nutriunt, armantq; e
aduersus animam.

Quæ

Quæ doctrina licet Religiosis omnibus sit vtilissima; Nouitiis tamè præ cæteris ex maximè necessaria, ob rationes, quas idē S. Abbas Nilus affert, cùm ait: *Consulendum est iū, qui nuper à mundi tumultu discesserūt, ut quietem & silentium colant, caueantq[ue], ne frequentius in publicum prodeundo vulnera per sensus accepta cogitationes renouent, neūe antiquis peccatorum similitudinibus alias formas adiungant: mens enim eorum, qui nuper à militia discesserunt, similis est corpori ex diuturno morbo conualescere incipienti, quod, nōdum viribus confirmatis, qualibet affectio grauiorē in morbum appellit.*

Bern.ser. Vnde S. Bernardus hac eadem de re
6.ad so- loquens: *Omnis, inquit, noua conuer-*
rōrem. *sio adhuc pristinæ vita habet permissionē.*
Quare cùm isti Ægypti farina sint
adhuc aspersi, meritò cautiores &
prudentiores esse debebunt, ne in
eadem desideria, & affectus earum
rerum

rerum recidant, quas semel in mun-
do reliquerunt.

Sed ut ad Abnegationem carnis,
vnde sumus digressi, redeamus, de
qua hoc capite agere instituimus,
animaduertendum est, vt indiscre-
tio & imprudentia in maceranda
carne meritò reprehenditur pro-
pter impedimenta, quæ rerum ma-
ioris momenti exercitationibus af-
ferre solet; ita nimia prudentia &
discretio in hac parte vituperatur;
hæc enim multos in manifesta sæpè
coniicit pericula, qui sub boni ali-
cuius prætextu incurruunt damnuni
planè irreparabile. Huiusmodi for-
tasse posset esse illud, cùm quis ad
conseruandam corporis valetudi-
nem, anxiè commoditatibus ac re-
laxationibus quibusdam inhiat, que
non solum suæ professionis statui
consentaneæ non sunt, sed & corpo-
ris valetudini, quam tanto studio
procurat, obsunt; & ipsi etiam spi-
rituali mentis sanitati, quæ omnibus

aliis

138 DE MORTIFICAT.

aliis rebus præferenda est, non leue
damnum afferūt. Hinc experimen-
to discimus, non reperiri homines
magis ægros, quàm eos, qui vt ægri-
tudinem vitent, sub titulo & prætex-
tu inualetudinis, suorum se cōmo-
dorum & appetituum seruituti tra-
dunt. *Etiam si noceat*, dicit S. Augusti-
nus, *prodeesse credunt, quod delectat*.

D. Augu.
in Reg.
cap. 23.

Illud præterea hoc loco obseruā-
dum est, nos corpori nostro non nisi
duo debere, vitam nimirum & vale-
tudinem, illa necessaria, hæc autem
conueniens est: necessaria illa est,
propter obligationem, qua tenemur
corpori nostro subministrare ea, que
ad vitam sunt necessaria. Alteraverò
est conueniens; sanitas enim corpo-
ris ad conseruationem ipsius vitæ,
multarumq; rerum ad Dei gloriam
& cultum spectantium executionem
& effectiōnem plurimum iuuat. To-
ta difficultas in eo versatur, quod tā
in iis, quæ ad vitam necessaria sunt,
procurandis, quàm in corporis no-
stri

stri valetudine conseruanda, irrepit
plerumq; nescio quæ delectatio sen-
sualis. Vnde sæpè fit, vt sub prætextu
conseruandæ aut recuperandæ vale-
tudinis corporalis, ea ipsa, quæ vale-
tudini valdè obsunt, audiè appeta-
mus. Quare quod ad vitæ necessita-
tē attinet, ita nos S. Basilius instituit:
*Illud diligenter animaduerti debet, ne
per causam necessitatis corporis eò impin-
gamus, ut voluptatibus seruiamus.*

S. Basil.
in Con-
stit. Mo-
nast. c. 4.

Quod autem ad corporis valetu-
dinem spectat, similem quoque de-
tegit fraudem Bernardus, cùm ait:
*Sunt omnia bona corporis, quæ ei solum-
modo debeamus, sanitas. Sed hic fouea
est, quæ nolo vos lateat. Insidiatur enim
voluptas sanitati, & tam subtili mali-
gnitate prosequitur, vt vix eam quis vel
possit cauere, vel nouerit. Qui si volu-
ptati seruitur, non sanitati, hoc iam de
natura nō est, sed sub natura, quæ mortis
manus dat, cùm magistrum constituit
voluptatem. Hæc S. Bernardi verba*

D. Bern.
serm. de
triplici
bonorū
genere.

meo

meo iudicio tanti sunt ponderis, ut
nesciam, an huic rei, quā tractamus,
vel utilius quidquam, vel conueni-
entius addi possit.

His ergo contentus caput hoc
concludam, si hoc tantum addide-
ro, quemadmodum, meā quidem
sententiā, maior calamitas non est,
quām si homo naturā liber, seipsum
spontē tam crudeli tyranno in ser-
uitutem tradat, quām est caro no-
stra; ita vicissim maximæ puto esse
felicitatis, qua quis in hac vita frui
potest, excutere semel totis viribus à
ceruice intolerabile hoc iugum car-
nis, suarumq; passionum, ita ut ordi-
nariè nō secundūm peruersas carnis
leges, sed secundūm rationē ac spiri-
tum gubernetur & viuat. Quod &
Plato licet gentilis intellexisse vide-
tur in Phædone, & Plutarchus cùm
ait: *Beatū esse à seruitute carnis liberari,*
& à passionibus eam comitātibus. Quia
verò de hac materia, capite tertio, ti-
tulo de mortificatione exteriori, dis-
serui-

seruimus, simulq; varia aduersus hæc
& alias fraudes, quæ circa Abnega-
tionem carnis occurrunt, remedia
præscripsimus, huic capiti finem im-
ponam, cunctos quām possum ma-
ximè rogans, vt eò diligentius huius
rei studio sese dedat, quò magis hoc
tam præclarum opus est necessariū.

CAPVT XI.

*De Abnegatione animæ, & in specie vo-
luntatis nostræ, vt principalis il-
lius potentia.*

VA N Q V A M carnis &
passionum eius abnega-
tio, vt dictum est, magni-
sit momenti, animæ tamē
abnegatio tantò est ea superior, quā-
tò hæc ipsa pars hominis corpore
nobilior ac præstantior est. Quem-
admodū enim equus, quamuis in-
domitus & effrenis, si tamen strenuū
ac peritum habeat equitem sibi in-
sidentem, nemini nocet: sic etiam
cor-

corporis viuacitas, ut ait S. Basilio
non adeò perniciosa illi esse sole
qui ad eam refrænandam prompta
est animo ac vigilanti, ut decet. Con-
trà verò sicuti patrefamilias peregrin-
abeunte, mox canes domestici ha-
illàc insolenter vagantur, importu-
nis latratibus omnia complent, &
morfibus quosuis obuios aggredi-
untur, ita, cùm anima matrisfami-
lias munus sustinens, foras euagatu-
& negligit ea, quæ sunt sui munera.

S. Basil. mox veluti proterui atq. importunica-
in Con- nes, inquit S. Basilius, ex diuersis pa-
stit. Mo- tibus libidines corporis foras sedant, &
naſt. vehementer in ipsum oblatrant, ac va-
riis modis dilacerare conantur.

Isaias in Hinc magnus ille Abbas Isaias af-
serm. de firmare solebat, illos difficulter al-
abrenun- tranquillitatē animi pertinere poi-
ciatione se, quæ ad consequendam perfectio-
mundi. nem requiritur, qui solūm corporis
Mortificationi vacantes: Non vacant
inquit, homini interiori & propriis
affl.

Basilio amputant voluntates. Hæc itaq; Ab-negatio animæ pro obiecto suo præ-cipuo duas præcipuas eius potentias habet, nempè voluntatem & intellectum, seu iudicium nostrum proprium, à quibus quasi duobus fontibus deriuantur omnes alij animæ nostræ affectus. Quocirca sicut obtutatis fontibus præcipuis aquæ largiter fluentis; mox omnes etiam riui ab illis promanantes exsiccantur; Ita quoque ex Abnegatione voluntatis ac iudicij proprij; abnegatio omnium aliarum passionum & affectuum in anima nostra regnantium procedere solet. Hinc S. Bernardus Bern. ser. tantoperè exaggerat damnū (quod 3. de Re-lepram nominat) quod ex immorti- surrect. ficatione harum duarum potentiarum in nos redundat, cùm inquit; In corde duplex est lepra, propria voluntas, & proprium consilium; lepra utiq; nimis pessima, eog; perniciosior, quò magis interior. Quamobrem tractaturi de Ab-

G nega-

negatione singularum potentiarum
in specie, initium faciemus à propri
voluntatis Abnegatione, breuiterq
explicabimus quid sit voluntas pro
pria. Item quām perniciosa: deinde
quidnam in ea fit abnegandum, &
quomodo.

Diuus itaque Bernardus sermo
ne supradicto, volūtatem propriam
appellat eam, quæ non est commu
nis & conformis voluntati Dei, ho
minumque sanctorum, sed nostra so
lūm & propria. Quādo, verbi gratia,
id quod volumus, non ad honorem
Dei, neque ad vtilitatem proximi,
sed propter nosmetipos facimus, non in
tendentes voluntate illa aut Deo placitum
aut prodesse aliis, sed satisfacere propriis
motibus animorum. Exaggerans dein
de idem S. Bernardus grauiter huius
voluntatis peruersitatē dicit eā cha
ritati esse directè contrariam, quia
ut inquit D. Paulus; non quarit, qua
sua sunt, sed quæ Iesu Christi: illamque

afsi-

assiduè contra Deum bellum gere-
re, atq; idcirco tantoperè Deo exo-
sam inuisamq; esse, & ab illo grauif-
simis pœnis affici. Quid enim, dicit
ille, odit aut punit Deus prater pro-
priam voluntatem; cesset voluntas pro-
pria, & infernus non erit. Et meritò
quidem; tanta est enim eius maligni-
tas, vt quocunq; se extenderit, virus
suum effundat, omnemq; pietatem
ac rectitudinem rationis euertat.
Quod & S. Basilius innuisse videtur,
cùm ait; *Vti propria volūtate, arbitriō-
ue, alienum esse à ratione.* Et alibi te-
statur: *Quidquid quisque ex proprie
voluntatis arbitrio facit, id cùm facientis
proprium sit, alienū esse à cultu pietatis.*

Basil. Re-
gul, bre-
uior. 123.

Basil Re-
gul. bre-
uior. 138.

Basil. Re-
gul. bre-
uior. 54.

G 2 Et

Et in hoc errore versatur quædam
fæx hominū, Reipublicæ pernicio-
fissima, qui ordinariè priuata sua cō-
moda bono communi præferūt, ne
quidquam de Reipublice in colum-
itate, in qua viuunt, solliciti sunt, di-
modo cuncta ex sentētia cedant, va-
cum maximo etiā Reipublicæ detrac-
mento. Verūm ut isti suas cogitatio-
nes nulla vel rationis vel Christiani
charitatis lege metiuntur; Sic iusti
Dei iudicio, brutorum suorum affe-
ctuum pondere pressi, plerumq; in
multarum confusionū abyssum pre-
cipites aguntur, in iustissimam hu-
ius sceleris pœnam, aliorumque ex-
emplum. Vnde meritò dicit B. E-
phrem: *Nihil esse grauius, quām à pri-
pria voluntate superari;* eorumq; in-
felicitatem deplorat, qui cum mun-
dum, & omnia quæ in illo bona pol-
sivebant, tanta animi magnitudine
reliquerint; instar Samsonis Phi-
listos expugnantis, tam turpiter po-
stea ab importunis suæ impudica-

Dali-

Dalilæ, id est, propriæ voluntatis blā-
ernicio, superātur; maximo tum suarū
a sua cō- animarum, tum cōmunis boni de-
erūt, ne trimento. Quapropter B. Dorotheus.
colum- Religiosum quemlibet hortatur, vt S. Dorot.
sunt, dū- totis viribus, se quā primū à serui- serm. 17.
dant, vi- tute propriæ suæ voluntatis liberare
cæ det- conetur, huicq; Abnegationi sui ipsi-
ogitatio- us dominus fieri, & perpetua pace ac
ristiam: quiete frui desideret: *Coge te ipsum*,
Sic iusto inquit, in cunctis, & vince, & volunta-
um affe- tem tuam in primis abscinde, si enim cō-
rumq; in- sueueris voluntatem tuam amputare,
sum pre- habitus indues, Christi gratiâ & misé-
ham hu- ricordiâ, quo omnia sine molestia aut re-
ique ex- pugnantia perficies, teq; perfectè in liber-
it B. E- tatem afferes.

Et hæc erat potissima cura anti-
quorum Patrum in instituendo No-
uitio: *Vt doceat eum senior*, inquit
Cassianus, primitus suas vincere volun- Cass. li. 4
tates, quem studiosè in his ac diligenter Inst. c. 8.
exercens, hac illi semper imperare cura-

G 3 bit.

Dali-

bit, quæ senserit animo eius esse contraria. Alioqui, inquit, non solum non adquireret virtutes Religiosis necessarias; Sed ne in Cœnobio quidem diutius perdurare eum affirmabat, qui prius nullatus suas non didicerit superare. Emerito certè hi Patres noxiā hanc herbam tempestiuè ex animis euellendam censebant; intelligebant enim optimè, quanti esset momenti, quantiq; referret, positâ morâ huic studio sese dedere, eiusq; sine dilatatione fundamenta iacere, tum ut via diuini seruitij fieret in posterū tempus facilior, tum ut securior. Declarabat hoc ipsum B. Dorotheus exempli cupressorū, quæ cùm adhuc teneræ & parue sunt, facile euelluntur, ubi verò succreuerunt, non modò absq; multorū ope nō euelli, sed nec moueri possunt, ita planè euenire solet in tarda aut sera nimis extirpatione propriæ voluntatis nostræ. Aliud est enim, inquit B. Dorotheus, euellere

S. Dorot.
serm. 11.

p. 41.

paruam herbam & teneram, quæ statim extirpatur; & aliud, magnam arborem eradicare.

Sed quæret hic fortasse aliquis, quibusnam in rebus debeamus abnegare voluntatem nostram; satis enim exploratam esse eius necessitatem. Respondeo, in omnibus omnino, quæ ex propria voluntate appetuntur, siue spirituales illæ sint, siue temporales. Nam ut præclarè D.Basilius ait: *Quidquid ex propria voluntate concupiscitur, id alienum est à pietatis cultoribus.* Et ratio in pròptu est; quia cùm propria nostra voluntas, quatenus talis, non sit conformis diuinæ, vt ex D.Bernardo supra probauimus, necessariò sequitur, id quod ex tali voluntate appetitur, à voluntate Dei esse diuersum, & cōsequenter damnosum & perniciōsum. Ex quo etiam colligitur, quām necessarium sit, reformare atque abnegare omnino hanc propriam

Basil. Regul. breuior. 74.

G 4 no-

150 DE MORTIFICAT.

nostram voluntatem, si in electione
& executione omnium actionum
nostrarum non velimus decipi.

Vt autem hunc finem consequamur, nihil aliud requiritur, quam vnde
demamus à voluntate nostra id quod
nostrum est, eamq; vi abnegationis
redigamus ad conformitatem diuinæ
illius voluntatis, quam Christus
Dominus verbis & factis manifeste
nobis declarauit, eo tempore, quo
factus in agonia prolixus orabat in hor-
to, cum hinc voluntas patris vrgere,
vt amarum passionis calicem, qui si-
bi imminebat, biberet; inde vero vo-
luntatis naturalis appetitus ac sen-
sus abhorreret, mox ipse abnegando
hanc suam voluntatem, & diuinam
toto animo acceptando; dixit; vt est
apud S. Lucam: Non mea voluntas,
sed tua fiat.

Ne vero voluntatem Christi certis tantum in rebus cum diuina conuenire existimaremus, non autem in omnibus absolute; eodem in lo-

co

Luc.22.

eo Patrem æternū orans, hoc, quod
Marcus refert, adiecit: *Non quod ego
volo, sed quod tu.* Sed quoniā in mo-
do etiam patiendi, aliquid propriæ
voluntatis poterat immisceri, hac i-
tidem ex parte suam abnegauit vo-
luntatē, quando addidit; vt S. Mat- Matt. 26.
thæus narrat: *Non sicut ego volo, sed si-
cuit tu.* Atq; ita seiungens à voluntate
sua, quidquid secundūm inferiorem
partem sensus potuisset esse propri-
um; reddidit eam omni ex parte di-
uinæ penitus cōformem tam in vo-
luntate ipsa, quām in modo eandem
exequendi. Habuit ergo Christi vo-
luntas eminentissimè tres illas con-
ditiones, quas S. Paulus ad Roma-
nos recenset, his verbis: *Vt probetis,
qua sit voluntas Dei bona, benè placens
& perfecta.* Et in hac re dedit nobis
absolutissimum perfectissimæ ab-
negationis exemplum. Quemad-
modum igitur se Christus Dominus
in hoc negotio erga Patrem æternum

Marc. 14.

Rom. 12.

G 5 gessit:

152 DE MORTIFICAT.

gescit: ita & nos quantū humana fragilitas patitur, erga superiores nostros gerere conuenit, ut voluntate nostræ quidquid proprietatis inest, adimamus, eamq; Superiorum voluntati conformē efficiamus. Admirabilem enim inde consequemur fru-

S. Dorot. Etum, eum videlicet, de quo Dorothaeus scribit, ut cùm aliam voluntatem nō habeam⁹, quām nostrorum

Superiorum; faciendo & exequendo illorum voluntatē, faciamus nostrā semper, & hac via perueniemus ad tantam pacis ac tranquillitatis fruitionem, quæ quadantenus similis sit illi, qua beati gaudent & fruuntur in cælo, quam vt finē in omnibus actionibus spectat abnegatio propriæ voluntatis; qua obligatione Deo nulla gratior offerri potest, vt Ludouicus

Blosf. lib. Blosius docet, cùm ait: Nihil Deo grande Institut, tius offerri potest, abnegatione propria spiritua voluntatis, quia homini nihil est chariu li, cap. 2. ipsa voluntate & arbitrij libertate. Et adiungit hanc abnegationē Deo longe

gè esse gratiore, quam resuscitationem multorum mortuorum. Quando quis, inquit, propter Deum sensualitati voluntatiq; propria, etiam in rebus minimis reluctatur ac se mortificat, rem ipsi Deo magis gratā facit, quam si mul-
tos mortuos ad vitam reuocaret.

Ratio est, quia licet Deus in hunc finem, excitandi nempè mortuos, plerumq; hominum, virtute & me-
ritis illustrium operâ vtatur, opus tamen hoc ex sua natura tale est, vt potius omnipotētiæ diuinæ magni-
tudinem, quam illius hominis inte-
gritatem & excellentiam declareret,
per quem mortuo vitam restituit.
In Abnegatione autem continua
propriæ nostræ voluntatis, præter
peculiare Dei auxiliū, quod in cun-
ctis actionibus nostris necessarium
est, presupponitur ex parte nostra
quædam generositas & magnitudo
animi planè heroica, quæ se natura-
li instinctui atque illi inclinationi

G 6 oppo-

opponat, qua quisq; in obsequium propriæ voluntatis propendet. Vnde tandem euenit, vt homo diu in gratiæ fauore ita eleuatus, fiat seipso superior, & certo quodā modo plus quam homo. Nam vt B. Climachus ait: *Ille profecto sanctus est, qui voluntati sua abrenunciauit.*

Climac. Verūm cum in hoc negotio per seuerantia ed sit gloriosior, quo maiores sunt difficultates, quæ solent occurrere, vt huic tandem capitulum imponam, omnes Christi athletas vehementer rogo, vt huic abnegationi constanter insistant, neq; prius ab ea, quam ab ipsa mortali vita absistant. *Nam bene cœpisse nil prodierit* (ingt apud Cassianū Abbas Py. Cass. li.). nuphius) nec pleno feroore renuntiavit. *Institut. tōnis arripuisse principia, si hæc congru-* cap. 37. *us etiam finis similiter non commendauerit atq; conclu-*
serit.

CA.

CAPVT XII.

De Abnegatione proprij Iudicij & Intellectus.

SIC VTI propria voluntas, ut ex D. Bernardo supra dictum est, ea est, quæ nec Deo, nec hominibus cōmuniſtis est, sed nobis tantum propria: ſic dicere licet, iudicium proprium eſſe illud, quod nec Dei, nec prudentum virorū iudicio conformatum eſt, ſed nobis proprium. Quando, verbi gratia, intellectus noster iudicat de aliqua re, non perſpicuē ſibi cognita, nec ſatis liquidō explora ta non ſecundūm commune iudicium prudentum hominumq; virtute præditorum; ſed præcisē, ex proprij iudicij præscripto & mode ramine, cumq; hoc ſuo iudicio ne que Deo placere, neque aliis prodef fe instituit, eo vnioco contentus, ut ſuum iudicium sequatur & expleat.

Abnegare ergo hoc iudicium pro-

G 7 prium

CA.

156 DE MORTIFICAT.

prium nihil est aliud, quām mortificare intellectum nostrum, ne singularis sit & tenax sui iudicij, sed utilius potius, tractabile, docile, ac communis iudicio & sententiæ suorum superiorum, vel aliorum prudentia ac virtutibus insignium virorū con-

S.Basil. forme fiat: *Quoniam*, vt S. Basilus Reg. bre- docet, sicut in vniuersum vti propria
mior. 112. voluntate arbitrioꝝ, alienum est à reſtru-
ratione: *Sic maioris partis iudicio non
stare, est contumacia & peruicacia pe-
riculum incurrere.*

Et vnde quæſo tot hæreses, diſcordiæ ac errores quām plurimi, qui in tot hodie regnis, Rebuspub- licis ac familiis grassantur, quām ex immortificatione nostri iudicij? Quare sicut S. Bernardus de pro- pria voluntate rectè dixit: *Cesset vo- luntas propria & infernus non erit: Ita de proprio iudicio dicere possumus: Cesset illud, & Infernus non erit: non enim essent in mundo vlli errores*
&

& vitia, quæ propria sunt inferni, ut
contentiones, discordiæ, pertinaciæ,
sectæ, & huius generis confusiones,
quæ mundū perturbant vniuersum.

Et certè nimis longum esset, hic
de grauissimis præcipitiis ac ruinis
narrationem texere, quibus multi
perierunt, qui in rebus suis propriis
proprio suo nimium fidebant iudi-
cio, quorum multa adfert exempla
Cassianus, præsertim senis cuiusdā Cass. col.
Heronis, qui cùm multos iam annos 2. cap. 5.
inter Monachos Scithi incredibili
integritate & Religioſa obſeruantia
vixiſſet, iudicio tamen ſuo tantum
tribuebat, vt maluerit, inquit Cassi-
anus, ſuis definitionibus regi, quam con-
ſiliis vel collationibus fratrum atq; in-
ſtitutis maiorum obedire; cumq; ſupe-
rioribus ſuis certam quandam illu-
ſionem diabolicam nolleſt aperire,
nec aliorum regi iudicio, adeò in i-
pſo præualuit hostis infernalis (qui, Clim. de
ut benè dicit Climachus: In his, qui ſomniis
ſibi credunt, ſape Prophetati) vt falsis grad. 3.
eius

158 DE MORTIFICAT.

cius promissis & persuasionibus il-
lectus, sese sponte in profundissimu-
m puteum coniecerit, ac nō multo pōt
vitam suam tanta sanctitatis & me-
ritorum opinione inchoatam, mul-
tosq; ibidem annos peractā, miseri-
mo fine concluserit. Quamobrem
Cassianus tractans de hac materia
Collat. 16. cap. 11. Capiti illi talē p̄-
posuit titulum: *Quod impossibile sit*
quemquam, qui proprio fudit iudicio, di-
aboli illusionē non decipi.

Et merito certe: Quia sicut, Nul-
Cass. col- latenus decipi poterit quisquam, si non
lat. 2. ca. suo iudicio, sed maiorum viuat exemplo:
10. vt Abbas Moses asserit; ita ē contra-
rio, cūm Religiosus nimium suo fi-
dit iudicio, atque in hoc à communī
iudicio & sentētia superiorum suo-
rum discedit, mille illusionum atq;
errorum voraginibus sese obnoxiu-
redit. Quare sicuti magnæ humi-
litatis signum est, si quis, vt idem ait
Abbas, non solū ea quæ facit, sed
&

& ea quoque quæ in animo habet,
suum superiorū iudicio submit-
tit; ita ut sibi ipsi minimè fidens in
omnibus se eorum sententiæ accom-
modet: ita intolerabilis superbiæ in-
dicium est, si quis in iis, quæ ad pro-
priam suam personam aut gubernationem,
aliorumq; directionem spe-
ctant, suum audeat ceteris omnibus
numero & conditione maioribus
præferre iudicium. *Quousq; vos sapiē-*
tes estis in oculis vestris? inquit S. Bern- S. Bern.
ardus de his; *Deus se mortalibus cre-* serm. 20.
dit & subdit, & vos in viis vestris adhuc sup,cant.
ambulatis?

Nec grauioribus verbis hic eorū
error exaggerari potest, quam eius-
dē S. Bernardi, cùm alio in loco ait: Bern.ser.
Et quæ maior superbia, quam ut unus ho- 3.de re-
mo toti congregatiōni iudiciū suum præ- surrect.
ferat, tanquam ipse solus habeat spiritū
Dei? Idolatriæ scelus est, non acquiesce-
re; & quasi peccatū ariolandi, repugnare.

Quo

Quo loco non tantum ostendit S.
Bernardus maximæ esse arrogantia,
vt vnuis homo iudicium suum com-
muni aliorum iudicio cum pertina-
cia præferat; sed non adquiescere
quoque, aut repugnare communia-
licuius Religiose congregationis iu-
dicio, esse quasi peccatum ariolandi
aut idololatriæ, quæ quidem sceleris
inter maxima numerantur.

Et quamuis hic error quibuslibet
in rebus sit, vt dictum est, maximus,
in rebus tamen, quæ ad doctrinam
& ingenium pertinent, communi-
ter tantò grauior est, quantò plus
contagiosus est, & pronior in eum
lapsus. Cùm enim homo naturali-
ter scire desideret, vehementiori
quoque impetu fertur in ea, quæ sci-
enda, quàm in ea quæ agenda sunt:
Ex quo fit, vt quemadmodum ma-
tri cuiquam proprius infans, licet
turpissimus, plus placere solet, quàm
alij aliarum matrum filij, quantum-
vis formosissimi: ita homines saxe-
natu-

naturali ducantur & abripiantur affectu , quem habent erga certas opiniones & proprias, adeo ut quantuncunq; sint monstrosæ , & informes (quod plerumq; solet accidere) ipsis ramen videantur præstantissimæ , & idcirco omnibus aliis præferendæ . Et hinc orta est , & oritur quotidie tanta doctrinæ nouitas & singularitas, & cum ipsa tanta confusio perniciosissimorum errorum , quantam in omnes orbis partes diffusam hodie videmus & dolemus.

Quare ut in aurifodinis , ne mica quidem auri reperitur , cui non magna terræ copia sit admixta , ita in scientiis vix veritatem aliquani reperire licet , sine errorum admisso- ne. Cùm enim intellectus nostri acies angustis sit circucripta terminis , atque ordinariè amoris proprij nebula obfuscari soleat , mirum non est , si maiori facilitate incurrat in errores , quorum multi sunt , quàm veritatem attingat , quæ in propositiō- nibus ,

nibus ad doctrinā pertinentibus nō
nisi vna esse solet. Quocirca multo
plures sunt errores, qui sciuntur,
quām veritates; maiorem item ha-
bemus causam ignorantiae nos ipsis
accusandi, quām aliquem sapientia
gradum nobis arrogandi. Dubitare
etiam potius debemus in sciētiis de
nostro iudicio, quām in rebus pra-
cticis. Et quia experientia ipsa in o-
mnibus rebus fida magistra esse so-
let; ex variis erroribus, in quos no-
stro nimiū fidentes iudicio, prolap-
sumus: oportuisset tandem nos fa-
ctos esse cautissimos: ut enim ager
aliquis, aut qui caussam in foro ha-
buit, posteaquam in sua infirmitate
aut lite iudicio alicuius Medici au-
Aduocati nimiū fisus, tandem se de-
ceptum, ac in vitæ aut honorū suorū
discrimen adductum esse sentit, illo-
rum deinceps cōfilia meritò respuit;
ita cū à iudicio nostro multis in re-
bus, iisque grauissimis deceptos nos
cum propriæ salutis periculo, & no-
tabili

tabili multorum bonorū dāmno di-
dicerimus, deberemus tandem nō so-
lūm nostro nō ampli⁹ fidere iudicio,
sed ob hoc ipsum, q̄a nostrum est, &
de rebus nostris, suspectum habere:
desiderantes summoperè certiori a-
liqua norma, quām ipsum sit in om-
nibus duci ac dirigi. Quod si secun-
dūm ius Ciuile ac Canonicum, nul-
lus in amicorum aut propinquorū
causa Iudex esse potest; nec immeri-
tò, quia naturalis erga illos amor iu-
dicium eorum facilē peruerteret;
cur te in tua causa Iudicem cōstituis?
Quod si culpam amici in tuo iudicio, a-

S.Bern.
tract.de
grad.hu-
mil.

mor illius (inquit S. Bernardus) aut
minuit, aut prorsus abscondit, quantò ma-
gis amor tui, tuū contrate iudicū fallet?

Quemadmodum igitur prædictę
leges sapientissimè sanxerunt, ne
quis in causa amicorum aut propin-
quorum, vt dictum est, sit Iudex: ita
vnuſquisq; apud se statuere debet; se
non debere in suis rebus suum esse
Iudi-

104 DE MORTIFICAT.

Iudicem; nisi grauiter velit errare.
Quamuis enim accidere quandoque
possit, ut cuiquam proprio fidentiu-
dicio, res aliqua feliciter eueniat, il-
le ipse tamen prosper euentus, non
euenit sine magno periculo contra-
rij; quod satis est, ut in hoc etiam ne-
gotio errasse dici queat, idq; eo ma-
gis, quod approbare felicem euentu-
bonum, qui ex proprio iudicio for-
te fortuna consecutus est, proprietate
loquendo nihil sit aliud, quam du-
pliciter errare. Si ergo ab huius-
modi erroribus liberari, & majo-
ri cum securitate in diuino serui-
tio procedere velimus, duo nobis
S. Dorot. documenta B. Dorothei valde e-
serni. 4. runt notanda: Alterum, quod ipse
felici rerū successu usurpare solebat,
est, in rebus suis aliorū libenter con-
sulere iudicia: Alterum, quod om-
nibus vehemēter inculcat, est, ut se-
riō intelligamus: *Nihil esse deterius,*
quam de se ipso nimium præsumere.

Ad confirmationem huius, ponā
in

in fine huius capituli sententia quan-
dam D. Bernardi breuem quidem
verbis, sed in qua omnia ea conti-
nentur, quæ de damno dici possunt,
quod sibi aliisq; inferunt illi, qui de
proprio suo iudicio, ac de seipfis ni-
mum præsumunt, *Hi sunt*, inquit, Bern.ser.
vniuersitatis diuisores, inimici pacis, charita- 3. de Re-
tis expertes, vanitate tumentes, placen- surrect,
tes sibi, & magni in oculis suis; ignoran-
tes Dei iustitiæ, & suam volētes statuere.
Quæ sententia ex tanti viri, mortifi-
catione & lumine diuino præstantis
ore prolata; fatis esse deberet, ut in-
duceremur ad efficax remediū tan-
to malo adhibendum.

CAPVT XIII.

De Resignatione.

Resignatio, id est, *Rei assi-
gnatio*, est actus quidam,
quo homo homini ali-
quid idcirco assignat, ut
disponat de eo absolutè siue cum
con-

166 DE MORTIFICAT.

conditione, prout inter se conuenient. Resignatio vero, ut de ea spirituales Magistri loqui solent, nihil aliud est, quam praestantissimus quidam actus nostri liberi arbitrij, quo Dei seruus, longâ experientiâ, sanctorumq; exemplis consiliisq; edatus de periculo, cui se exponit unusquisque, qui in vita spirituali ipsum regere presumit in rebus suis propriis, iudicium, sensumq; suum, exuens seipsum, suaq; omnia libet in manus Dei, eorumq;, quos loco Dei in terris veneratur, resignat, vide se disponant in omnibus, prout ipsi iudicauerint magis expediri ad gloriam & cultum Dei, tum ad proprium profectum. Eo planè modo, quo beatissima Virgo, Dei Mater, intellecta Dei voluntate ab Archangelo, modoq; hanc voluntatem execuendi; mox se in manus Dei resignavit, dicens; *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Quod item B. Apostolus, à Domino vocatus,

Lucæ 1.

tus, seipsum resignauit, Domine, in- Act. 9.
 quiens, quid me vis facere? Et eo, quo
 B. Augustinus, quando eodem mo- *
 do dispositus, Deum alloquebatur: S. Aug.
 Da Domine quod iubes, & iube quod vis: soliloq.
 Eo denique modo, quo Magnus Isido- cap. 18.
 rus Alexandrinus, de quo refert B.
 Climachus, quia cum fuisset in seculo Climac.
 ex primoribus Alexandriæ, ac Re- de obed.
 ligionem ingressus in suo modo a- grad. 4.
 gendi nescio quam grauitatem &
 fastum secularem retineret, illiusque
 Monasterij Abbas animaduerteret,
 cum necdum omnino seipsum atque
 affectus seculares exuisse; dixit illi
 quadam die: *Isidore, si reuera Christi*
iugū tollere decreuisti, volo ut ēte omnia
te obediētiæ laboribus exerceas. Quibus
 verbis intellexit Isidorus, si serio
 progrede, & in Dei seruitio profectū
 aliquem facere vellet; resignationē
 sui omnimodā in manus prælati fa-
 ciendam esse; mox itaque respondit;
Sicut fabro ferrum subiectum est, ita &

H ego

ego, ô pater, me ipsum obedientia expon.
 Quasi diceret. Iam, ô pater, mei
 ipsum totum non secus ac ferrum fa-
 bri manibus, post hac versandum of-
 fero ac trado, ut tu ipse disponas ar-
 bitratu tuo, eamq; mihi formam im-
 primas, quam iudicaueris impi-
 medam, ad omnia, iuuante Deo, re-
 peries me quām promptissimum
 qui postea magna animi promptitu-
 dine Abbatis sui mandatis obtem-
 perans in omnibus; breui ad tantam
 peruenit perfectionem, ut cūm pau-
 lō pōst ex hac vita migraret ad alte-
 ram; euidētia dederit signa, se in be-
 atorum numerū esse à Deo ascriptū.
 Hinc meritò S. Paulus eos lauda;
 Qui, vt ipse ait, *Semetipſos dederūt pri-*
Clim. de *mūm Domino, deinde nobis per volunt-*
obed. *tem Dei.* Et B. Climachus, *Beatus,* in-
grad. 4. *quit, qui voluntatem suam ad finem v-*
que mortificauit, suiq; ipsius curam om-
nem atq; diligentiam spirituali magistri
permisit. *Quemadmodum enim ali-*

quis
& vi
prud
ctua
me
liga
lun
ret,
tum
ille
pro
vol
nitu
ctu
riga
peri
tur
pos
chu
de
refi
suas
ma
mag

quis nauiculâ solus in mari magno,
& vndiq; procellis agitato, nauigans,
prudenter faceret, si nauiculam flu-
ctuantem, & vicinam periculo sub-
mergendi triremi casu trâseunti al-
ligaret, vt felici huius cursu non so-
lum præsens vitæ discrimen euade-
ret, sed ipsum quoq; quem petit por-
tum, subiret; ita prudentissimè agit
ille qui in hoc spiritualis vitæ mari
procellis & tempestatibus obnoxio;
voluntatē suam spirituali patri pe-
nitus resignare decreuit, vt eius du-
ctu, quasi fune quodam, ab ipso di-
rigatur, multoq; facilius, & minori
periculo ad illum finem perduca-
tur, quē sibi in diuino seruitio pro-
posuit. Atque hoc est, quod Clima-
chus significare voluit, cùm loquens
de Religiosis, qui se ad hūc modum
resignant, ait, eos esse: *Qui sarcinam* *Climac.*
suam alterius collo imponunt, & aliorū de obed.
manibus subleuati, natantes mare hoc grad. 4.
magnum traiciunt.

Et certè, sicut inter maxima Dei

H 2 flas-

170 DE MORTIFICAT.

flagella numeramus, hominem sibi
ipsi relinqu; ita inter maxima Dei
beneficia reponenda est illa gratia,
quo homo seipsum exuit, ut à Divina
Maiestate in suis Ministris guber-
netur ac possideatur: quibus, cum
semel animam suam liberè tradidit
gubernandam, tamquam iis, qui ex-
actissimā de illa sunt reddituri Dei
rationem, illis postea in reliquo si-

S. Bas. in dat oportet. Etenim cui animas nostra
Reg. fus. gubernandas commisimus tanquam Dei
disp. 48. inquit S. Basilus, de iis rationem ru-
dituro, prorsus absurdissimè facimus, p-

huic fidem in rebus cōtemptissimis abro-

D. Basil. gamus. Et, ut idem alibi dicit, Culparam
Reg. bre. suam cognoscere debet, qui huiusmodi est,

69. ut ipse sua sponte constituere aliquid au-
sus fuerit, cuiuscunq; generis illud fuerit:
neg; enim ipsa etiam, que suo genere bo-
nas sunt, ex proprio arbitrio geri cōuenit.
Et ratio est manifesta. Qui enim sei-

D. Basil. psum, inquit D. Basilus, abnegauit, se-

seg

seqꝫ voluntatibus omnibus spoliauit, is nō Reg. fus.
quod vult faciet, sed quod docetur. Negꝫ disp. 41
verò ratio permittit eum sibi ipſi, quod
expadiat, eligere, qui gubernationem ſuſ
aliis tradiderit.

Vnde meritò S. Bernardus, quos- S. Bern.
dam Religiosos reprehendens, qui serm. 19.
in hunc occurrerant errorem, *Qui sup,cant.*
vestri, inquit, curam ſemel nobis credi-
distis, quid rurſum de vobis vos intromi-
titiſ? Neqꝫ video profectò, cur Reli-
giosus, poſtquam ſe Deo, ſuisqꝫ ſupe-
rioribus integrè resignauit, denuò ſe
velit ſui pſius, rerumqꝫ ſuarū diſpo-
ſitioni immiscere, maniſto indicio
exiguæ ſuæ erga Deum, fiduciæ, vel
potius argumento iudicij temerarij,
quo Prælatum, vt minus idoneum,
parumqꝫ de rebus ſuis ſollicitum,
condemnat. Quam cogitationem vt
planè iniquam condemnans B. Cli-
machus, ita cum Religioſis loquitur;
Cùm tibi cogitatio ſuggeſſerit, vt Præla-

H 3 tum

Climac. *tum tuum aut diiudices, aut damnes, si
de obed. ea non secus quam à fornicatione resili-*
grad. 4. *neg₃ prorsus huic serpenti requiem pu-
stes, non locum, non ingressum, non
initium. Loquere ad huiusmodi Drau-
nem, atq₃ his verbis lacesse; O malignissi-
me seductor, non ego ducem meum diu-
dicandum suscepi, sed ille me: non q₃
illius, sed ille mei Iudex est.*

Neque hoc valde difficile erit ei
qui Christū Dominum, cui obedit,
quemq₃ reueretur, in Prælato suo al-
sueuerit intueri; hęc enim cogita-
tio tantum in mentibus ipsorū quo-
que Ethnicorum effecit, vt honore
& obedientiam cuidam detulerint,
quem alioqui & hac & illo indignū
Herodo. reputabant. Narrat Herodotus,
li. 2. hist. author celebris, exemplum ad hanc
rem explicandam valdē opportu-
num, de Rege quodam Ægypti A-
masis nomine, quem inter initia
contemnebant Ægyptij, nec ullius
momenti ducebant, vt quod plebe-

ius fuisset, nec insigni familia ortus:
 Sed hos Amasis ad se solertia, non a-
 speritate, perduxit. Erant ei cùm a-
 lia bona infinita, cùm vero peluis au-
 rea, in qua tám ipse, quām oēs con-
 uiue semper pedes abluebant; hanc
 ille confregit, ex eaç Idoli statuam
 fecit, & in appositissimo vrbis loco
 statuit. Ægyptij simulacrum adeun-
 tes, magnoperè venerabantur. Id A-
 masis fieri à popularibus edoctus,
 conuocatis Ægyptiis aperit, ex illa
 pelui, in quam primò Ægyptij euo-
 mere, & in qua pedes abluere con-
 suerent, factum esse simulacrum,
 quod tunc tantoperè venerarentur.
 Itaque se aiebat perindè atç peluim
 esse factum: qui si antehac fuisset
 plebeius, in præsentiarum tamen es-
 set rex, eoç iubere, vt sibi honor ha-
 beretur atque reuerentia. Hunc in
 modum ad se traduxit Ægyptios, i-
 ta vt æquum censerent, ei seruire.
 Hæc Herodotus.

Quod si vnius hominis barbari
 H 4 ratio

ratio populis, moribus & ritu infide-
libus, allata euentu tam felici acce-
pta est; quid apud Christianos & Re-
ligiosos efficere debet, qui intelligunt
& credunt id, quod Christus Domi-
nus ad hoc propositum significare
voluit, cùm dixit; *Qui vos audit,*

Lucæ 10.

audit, & qui vos spernit, me spernit;

Rom. 3.

quodque Apostolus Paulus, cùm ait.
Non est potestas nisi à Deo, & qui pon-
stati resistit, Dei ordinationi resistit, cer-
tum est, hāc vnicā rationē in illo Re-
ligioso plus effecisse, quàm aliā quā-
cumq; qui, vt narrat B. Climachus in
Monasterio quodā Alexandriæ Mo-
nachis quamplurimis in culina mi-
nistrabat solus, coi officium gerens,
atque in hac administratione officij
tanti laboris tantarumq; distractio-
num, tantā semper retinebat pacem
& deuotionē, quasi perpetuò vaca-
ret orationi, cuius rei causam roga-
tus à Climacho, inter alia respondit:

B. Clim.

Nunquam me hominibus seruire arbi-

tra-

tratus sum, sed Deo. Hac ipsa ratione de obed.
persuasus quidā sanctus Monachus, grad. 4.
Laurentius dictus, annos habens o-
ctuaginta, in Religione verò quadra-
ginta octo, qui publicum quoddā &
arduum opus à suo Abbatē sibi im-
positum executus est: qui postea à B.
Climacho tunc præsente interroga-
tus, an tunc, dūm id exsequeretur, a-
liquam sensisset cōtra Abbatem co-
gitationem sinistram: respondit, se
non solūm nihil huiusmodi sensisse,
sed potius repræsentādo sibi in per-
sona sui Prælati, Christi imaginem,
sibi penitus persuasisse, hoc preceptū
nō à terreno aliquo homine, sed ab
ipso Deo fuisse profectum. Quo re-
sponso non solūm tunc Climacho
satisfactum abundè est, sed & nos a-
pertissimè intelligimus, quantam
habeat efficaciam consideratio per-
sonæ Christi in nostris superioribus,
quæ sola sufficeret ad remouendam
ex animis nostris omnem cogitatio-
nem alienā ab illa obedientia & ve-
neratione, quam illis debemus.

H 5 Neg;

Neq; vlo modo negandum est
quin Devs singularem omnium ha-
beat protectionem & curam eorum
qui tanto amoris affectu, tantaq; re-
uerentia seipso in superiorum ma-
nus resignant. Si enim Deus tantan
suscepit protectionem & custodiam
Iacob Patriarchæ, vt integrum An-
gelorum exercitum in illius miseri-
tutelam, vt ipse quodam cordis in-
bilo diceret: *Castra Dei sunt hac*,
quod reliquisset domum sacerdoti su-
i Lahan; quid faciet seruo suo, qui nō
solum parētes aut alias quasdam re-
externas, sed seipsum quoq; Dei a-
more, reliquit, & se purè ab eo per
Ministros suos dirigi & gubernari
permittit? Hoc videtur Propheta
Dauid in seipso non sine interiori
quodam gaudio sensisse, cùm vanâ
peccatorum fiduciam damnans di-
ceret: *Ego autem mendicus sum & pauper,*
Dominus sollicitus est mei; adiutor
meus & protector meus tu es, Deus meus.

Qua

Gen. 12.

Psal. 36.

Quasi diceret, postquam ego in conspectu Dei me ipsum humiliaui, omnibusq; mundanis me priuaui subsidiis, amore Dei, ipse mei suscepit curam, de me cogitat, meq; singulari quadam sollicitudine defendit. Quæ verba eo magis Dei seruus usurpare potest, quo magis se, non solùm Dei amore, omni exteriorum rerum dominio sancta hac resignatione abdicavit, sed & seipsum quoque, ita, ut iam in seipso nullū aliud velit agnoscere dominium, quam quod à suis superioribus cōformiter diuinæ voluntati sibi exequendum cognoverit. Quare meritò poterit de singulari hac Dei in se protectione gloriarī, & ingenti animi voluptate sæpè prædicta Dauidis verba usurpare: *Ego autem mendicus sum & pauper, Dominus solitus est mei, adiutor meus*

& protector meus tu es, Deus

meus.

CAPVT XIV.

De Indifferentia.

VAMVIS homo, factus
superiorū manus suiphi-
us resignatione, eo modo
quo suprà dictum, nequa-
quam ad libitum valeat de se sui-
que rebus disponere, sed iam obli-
gatus sit ab eorum voluntate depen-
dere; fieri tamen potest, & sàpè, qui
nostra miseria est, fit, ut prædicta re-
signatione non obstáte, peculiari-
liquo affectu ductus, magis se sentiat
propédere & trahi, ad vnum quod-
dam exercitationis genus, gradum
aut locum, quàm ad alium, ita vt ob-
vim huius inclinationis non possit
animum ad contrarium applicare
sine aliqua notabili violentia, & co-
sequenter neq; sine quadam etiam
perturbatione & inquietudine ani-
mi; quò fit, ut sanctum hoc iugum
Christi, naturâ suâ suaue, reddatur
graue, penitusq; molestum. Visum
est

est ergo & huic quoque infirmitati
remedium aliquod adhibere, quo
homo suauiter ad talem statum re-
ducatur, vt extra omne periculum
inquietudinis constitutus, nec qua-
rat, nec velit, nec ad aliud incline-
tur, quām quod Dominus noster
ministerio superiorum ab ipso re-
quiret. Ultra prædicta igitur exer-
citia Renunciationis, Abnegationis,
& Resignationis, addemus & quar-
tum, Indifferentiæ, de qua hoc ca-
pite.

Vt autem ab ipsa definitione incipiamus; Indifferentia propriè loquendo nihil aliud est, quàm animi quædam dispositio , diuturna Mortificationis exercitatione & vsu acquisita, qua homo, postquam sibi finem perfectio- is spiritualis stabili- ter præfixit, vt ad eum contendat; in præstitutione mediorum , ad hunc suum finem pertinentium, statuit æ qualiter se promptum exhibere ad utrumlibet, vt vel amplectatur vel

H 7 re-

relinquat media, quæcunque, quo-
cunq; tempore aut modo sibi à suis
superioribus significata ac præscri-
pta.

Sed ut melius intelligatur id,
quod in ista descriptione cōtinetur,
notandum est; quēadmodum nau-
ta aliquis nauigaturus, & iam nauim
ingressus, perpetuò aspirare sole-
at portum, quò tendit, & quodam
motus desiderio eō perueniendi,
singulis horis computat itineris spa-
tium, quod perfecit quantumq; sibi
adhuc supersit emetendum, reli-
quas tamen curas omnes Nauarcho
relinquit, ita ut nec manum remis
admoveat, aut amoveat, neque vela
expandat aut contrahat, nec ullam
demūm rem gerendam suscipiat,
nisi ex mente & præscripto Nauar-
chi: Ita & Religiosus, postquam na-
uem Religiosi status ascendit, potest
quidem & debet integra voluntatis
sux determinatione ac intentione
aspirare ad finem sui status, qui est

per-

perfectio, neq; illi licitum est esse vi-
lo modo indifferentē: in mediis ve-
rō, id est, vt hoc aut illud agat, ad hūc
vel illum gradum euehatur, in hoc
vel illo loco maneat; oportet illum
esse omnino indifferentem & inde-
terminatum, adeò, vt æquali prom-
ptitudine & tranquillitate animi ac-
ceptet & exequatur, tempore ac
modo præscripto, quidquid ad ac-
quirendū hunc suum finē sibi fu-
erit à superioribus suis iniunctum.

Hinc duo possumus colligere do-
cumenta, quæ non parūm condu-
cent ad pleniorē eorum intelligē-
tiā, quæ de hac materia dicta sunt.
Alterum est, quod sicuti electio no-
stra in rebus agendis non est finis,
sed mediorum, quæ ad finem asse-
quendum requiruntur, vt Ange-
licus Doctor docet; Intentio est,
inquiens, *finis, sed electio mediorum:*
Ita Indifferentia alicuius serui Dei
nō debet esse circa finem illius per-
fectionis spiritualis, ad quem ipse
ob-

obligatus est aspirare, sed circa me-
dia tantum, quibus, iuxta institu-
sui rationem, uti debet. Alterum
est, quod neque circa omnis generis
media indifferens esse debet, quia in
hoc negocio possunt occurrere, sed
necessae est, ut determinatè velit illa
sola, quæ certò & determinatè no-
uit voluntati diuinæ esse conformia,
ut sunt omnia illa, quæ sibi à lege di-
uina, ab Ecclesia Catholica, atq; à sta-
tutis suæ Religionis præscribūtur, &
è contra determinatè nolit, imo ab-
horreat ab omnib; quæ determina-
tè nouit à volūtate diuina esse aliena;
ut sunt omnia quæ ab ipso Deo in le-
ge diuina, à SS. Catholica Ecclesia,
atque ab ipsis Religionis suæ statutis
pari modo sunt prohibita. Ex quo
manifestè colligitur, hanc nostrā In-
differentiā propriè non habere lo-
cū, nisi in rebus dubiis & indifferen-
tibus, inter quas in æquilibrio stādū
est. Et sicut bilancem iustum esse di-
cimus & perfectam in suo genere,
quando ex se non plus pendet ad

vnam,

vnam, quām ad alteram partem, sed est disposita & prompta, vt sese inclinet subitō versus illam partem, cui cuiuscunq; rei pondus aliquod, imponitur: ita dicendum est de seruo Dei, illum scilicet reuera tunc in hac virtute indifferentiae esse perfectum, quando in p̄dictis rebus nō plus propendet ad vnam, quām ad alteram partem, sed quod ad se attinet, remanēns in vtrumque paratus, se tantū ad illam inclinat partem, ad quam pondere voluntatis superiorum suorum sese trahi videt. Atque hoc est quod D. Bernardus significare voluit, cūm in quodā sermonē ita loquitur: *Rogo v. fratres, D. Bern.*
diligenter attendite, quia nil mihi occurrat, quod utilius possit audiri, ubi certa est Dei voluntas, omnino nostra sequatur, in his videlicet, de quibus certum aliquid in scripturis inuenimus, aut ipse spiritus manifeste clamat in cordibus nostris, quid sentiendum sit; ut est Chari-
sermon.
Quomo-
do volun-
tas tripli
citer sub-
beat,

ras, humilitas, castitas, obedientia, hoc
approbemus indubitanter & appetamus,
que Deo placere scimus indubitanter.
Sed & ea omnimodis odiſſe debemus,
quibus certum est, quod oderit ea Deus
ut est Apostasia, &c. In his vero rebus
de quibus nihil certum possumus inueni-
re, nihil certum voluntas nostra defini-
at; pendeat inter utrumque, aut saltem
neutri parti nimis adhæreat, cogitans
semper, ne forte altera pars Deo magis
placeat, & paratisimus voluntatem i-
ius sequi, in quamcunq[ue] partem eam co-
gnouimus inclinari. Atque in his du-
biis, inquit idem S. Bernardus pau-
lo post, benè facit Dei seruus, si vo-
luntatem suam suspensam tenuerit, do-
nec Prælatum interroget, & ab eo qui-
rat Domini voluntatem, cui vice ipsius
obedit. Vbi manifestè ad viuum de-
scribitur ab hoc S. Patre, ipsa indif-
ferētia, de qua hic agimus, ipsarumq[ue]
rerum

rerum conditiones, circa quas nos
exercere debemus.

Quia verò omnia iam dicta pos-
sunt vniuersim ad quatuor capita
reduci, nempè, circa loca in quibus
Religioso commorandum est; circa
gradum, in quo Deo seruiendum;
circa officia aut ministeria obeun-
da; & circa personas deniq; quibui-
scum in Religione plus aut minus est
agendum; non erit, credo, inutile,
de singulis breuiter aliquid dicere:
& in specie declarare, quid ex sen-
tentia & consilio quorundam san-
ctorum Doctorum de his obseruan-
dum & sentiendum sit,

CAPVT XV.

De Indifferentia circa nostra do-
micilia.

RIMVM itaq; dico, Re-
ligiosum circa loca in
quibus ei fuerit commo-
randum, tum ob ipsius
bonum,

bonum, tūm ob aliorum exemplū
indifferentem omnino esse debere.
Si enim sincerè originem defectū
huius indifferentiæ inuestigare vel-
mus, inueniemus eam ordinariè au-
ab infirmitate animi, aut corporis
aut vtriusq; prouenire. Ab infirmi-
tate animi quidem; quia facile acci-
dere potest, vt si quis sentiat aliquā
animi inquietudinem, ex quadam
sua immortificatione & miseria or-
tam, amore proprio nondum suffi-
cienter in se mortificato persuasus
huius inquietudinis originem no-
vt deberet, cognoscat, nec suis attri-
buat passionibus, sed causis quibus-
dam externis loci illius, vbi habitat,
aut etiā personarum quibuscū habi-
tat: Quapropter cūm hanc suā infi-
mitatem vsu mortificationis curare
deberet, locorū mutatione impor-
tunè à superioribus flagitata, sanare
tentat. Et sicut homo ad curandum
grauem stomachi dolorem, quem
patitur, mutando səpē locum aut

lectum,

lectum, frustrà laboraret: Ita iste, cùm secum, quocunque vadit, causam suæ inquietudinis, quæ est passionum immortificatio, circúferat, poterit quidem ex loci nouitate aliquod sentire leuamen, minimè tamen diuturnum; quia vera causa morbi, quam in seipso habet, non est ablata, sed pristinas vires retinet. Quo fit, ut eadem de causa, qua prius, nouam rursus loci mutationem postulare compellatur, quæ si non fuerit concessa, intolerabilis euadit: si verò & hæc fuerit concessa, perpetuo, & magno tum ipsius quietis quam quærit, & locorum etiam, ubi morabitur, præjudicio, circumabit vagabundus.

De his S. Basilius diuinè scribit D. Basil.
his verbis: *Illi deuitandi sunt, qui in Cōst.-
instabiles identidem locum demutant: tut. Mo-
& modò ad hos, modò ad illos fratres se
conferunt, & irrequieto acti impetu,
se in circumlustrandis assidue Monas-
teriis*

stervis occupant. Horum volucris
mus continenter flabris veluti quibus-
dam pulsatur, horum consilia similia
fertilionum volatibus sunt. Quippe quod
in directum nunquam feruntur, sed tor-
tuoso, & incerto maxime volatu huius-
lucq[ue] temere pererrant accircumua-
tur. Hæc S. Basilius.

D.Clim.
de obed.
grad.4.

Beatus item Climachus in ean-
dem sententiam de istis loquens,
ita scribit: *Qui proni ac faciles al-
migrationem, mutationemq[ue] locorum
sunt, improbi omnino iudicantur, ni-
hilq[ue] ita boni operis fructus consuevit ob-
tundere, ut locorum crebra mutatio.*
Et meritò quidem, quandocunque
enim non ex obedientiæ iussu, sed
propria voluntate tales mutationes
frequentantur, non sine graui di-
spendio fructus nostrorum bono-
rum operum, manifesto autem in-
dicio exiguae virtutis, fiunt. Talis e-
nim homo, qui pedem certo loco si-
gere

gere non consueuit, inconstantis etiam animi præbet argumentum. Et quemadmodum, ut D. Basilius ait:

Animi sedatio virtutis est argumentum certissimum; ita haud temerè dici potest, animi inquietudinem è contrario esse virtutis tenuis argumentum certissimum. Et quod peius est, tales exiguam valde præbent spem emédationis, dum in hoc errore versantur, quo inquietudinis causam aliis tribuunt, quæ plerunque in ipsis residet. *Dum enim in alios, inquit Cassianus, erroris nostri vertimus causas,*

D. Basil.
in Cōsti-
tut. Mo-
naast. c. 7.

Cassian.
de Instit.
l. 3. c. 15.

con-

190 DE MORTIFICAT.

constantia, si tranquillitate & quiete
Religioso homini summe necessaria
gaudere velimus.

D. Basil.
in Cōsti-
tut. c. 7.

*Amplectendi
nobis igitur quies est,* ait S. Basilius: *in suo cuīq; assignato ad habitandū locū,
fortiter perdurandū, qui videlicet, hori-
pso animi sui stabilitatē testatam faciat.*

Si verò hoc locorū mutatio, quo-
prætenditur, ex infirmitate corpo-
ris, pueniret, cui non raro, cœli mu-
tatione medicina fieri consuevit; ta-
men hoc etiam casu plurimi solent
interuenire errores & illusiones. Nā
si ad talem mutationē naturali quo-
dam & priuato moueamur affectu,
inclinatione videlicet illa naturali,
quam habemus ad conseruationem
nostram: dico, mutationem talem,
si cum anxietate quadam ac nimia
solicitudine procuretur. vt facile
fieri potest, raro aut ferè nunquam

D. Basil, sine culpa aliqua, & manifesto indi-
Reg. bre- cito proprij amoris fieri posse: *Suīpſi
uior, 292 causa solicitum esse,* inquit S. Basilius,

hoc cr
Tun
usqu
non
nem
uinc
ciaru
mut
rem
nire
pens
spiri
nes f
Et q
quo
proc
nem
max
Reli
paup
ligat
perf
cere
Mibi
bor

hoc crimen est hominis seipsum amantis.
Tuncque potissimum, quando eō-
usque ventum est, ut Religiosus iam
non sit contentus propter valetudi-
nem, vnum aut alterum vnius pro-
uinciæ mutare locū, sed ad prouin-
ciarum, regnorumqüe remotorum
mutationem aspiret, vt tandem aē-
rem suo sensui conuenientem inue-
nire possit, nihil interim curans ex-
pensas quæ fiunt, aut deuotionem &
spiritū, qui per huiusmodi vagatio-
nes facile amittitur, ac deperditur.
Et quod sine rubore dici non potest,
quod multi ac potentes Principes &
proceres nō faciunt, ad cōseruatio-
nem vitæ, à qua integra Imperia &
maximi principatus pendent, hoc
Religiosus affectat & procurat, qui
paupertatem profitetur, quiq; ex ob-
ligatione, qua tenetur aspirare ad
perfectionē, magno animi sensu di-
cere perpetuò cum S. Paulo deberet.

Mibi viuere Christus est, et mori lacrum. Philip. 1.

I Di-

Dixerit fortasse alius, se nō moueri ad eiusmodi locorum mutationem, affectu quodam particulari, sed solo zelo boni communis, cui multum prodesse posset, si hoc modo suam recuperaret sanitatem. Huic respondeo, curam cōmunis boni, earum rerum, quæ ad ipsius valetudinem faciunt, spectare ad superiores, quibus ipse licet quidem proponere potest id, quod ad maius Dei servitum, ac valetudinem suam tam corporalem quam spiritualem conservandam, sibi iudicat conuenire: sed si hoc, magno suo merito, ac sine periculo maioris mali facere velit, magna id humilitate faciat, talicq; indifferentia, ut promptè cupiat acceptare, magna animi tranquillitate, tanquam de manu Dei, omne id, quod sibi à superioribus fuerit constitutum.

Et in tali casu deberet superiorū agere, quod S. Basilius monet, cū ait: *Ipse etiam Antistes reliquorum frumentum, veluti charissimorum filiorum*

Costitut. c. 28.

ram suscipiens, diligenter, quid eorum singulis opus sit, considerabit, & quæ conuenire visa fuerint remedia, curationesq_z, quantum potuerit, adhibebit: Id verò tali cum affectu ac solicitude Prælatus præstare debet, vt ipse suos subditos præueniat, prospicendo illorum necessitatibus, præcipuam verò eorum habeat curam, qui de seipsis minus sunt solliciti, tā in iis quæ ad necessitates quietis spiritualis, quam in iis, quæ ad valetudinem corporalem spectant, ita, vt ipsi hoc modo, in sinum paternæ suæ charitatis omnem harum rerum solitudinem proiicientes, solummodo ea curent, quæ ipsis ad acquirendam spiritualem perfectionem sunt necessaria.

Quia verò contrariorum eadem est disciplina, vt inquit Philosophus, aduertendū est, quod sicut reprehēsione non caret, in Religioso, defectus Indifferentiæ, circa loca suorum do-

I 2 mici-

194 DE MORTIFICAT.

miciliorum, ob frequentem mutationem, quam indiscretè prætendere & procurare posset, ut iam dicitur est: ita eandem ob causam reprehendens esset in Religioso defectu contrarius Indifferentiæ, si, verum gratia, vni loco ita esset affixus, non eandem sentiret facilitatem promptitudinē, si superiorum mandato, aliō migrandum esset, posset enim in tanta incommoda & pericula incidere, quanta in contrario defectu Indifferentiæ comprehēdimus. Ut igitur hoc caput absoluam, precor omnes Religiosos, ut in hac sancta Indifferentia acquirēda ita elaborent, quemadmodum rei ipsius necessitas postulat.

C. A.

CAPVT XVI.

De Indifferentia circa exercitia, & Ministeria Religionis.

NDIFFERENS præterea esse debet Dei seruus circa omnia Religionis exercitia ac ministeria, eaçq; acceptare & exercere magna animi prōptitudine & alacritate, quæ sibi fuerint iniuncta, non lucrum ullum aut proprium gustum, sed solùm Dei seruitium, bonumq; commune spestanto aut quærendo, memor dicti S. Basili, cùm ait: *Quidquid quisq; ex S. Basil. propria voluntatis arbitrio facit, id cùm Reg.bre-facientis proprium sit, alienum est à cul- uior. 138. tu pietatis.* Et alio loco: *Amantem sui ipsius se esse quis agnoscet, si qua fa-* Idem Re-
cit, comodi sui causa facit, licet quod gul.bre-
fiat, ex mandato sit. uior. 54.

Quapropter quanto minus de nostro in electione ministeriorum & exercitiorum, quæ nobis man-

I 3 dan-

196 DE MORTIFICAT.

dantur, interuenit; tanto plus apud Deum nostrū meriti consequemur, eiusque communis, in qua viuimus, administrationem reddemus faciliorem. Nihil est enim quod tam superiorem in rerum administratione molestet, subditosq;ue perturbet, & inquietudinis damniq; spiritualis occasionem suppeditet, quam si religiosus pertinaciter illa ministeria affectet, ad quæ non est aptus: aut recusat, vel inuitus suscipiat ea, quæ tanquam sibi magis conuenientia & consentanea à superioribus imponuntur.

Pro hac re tanti ponderis confirmanda, nescio, quodnam evidenterius argumentum adduci possit, ipsamet experientiā grauissimorum

D. Basil. Reg. breuior. 117. tium; & eo, quod D. Basilius, huius rei experientissimus, diuersis in locis indicat. Interrogatus enim quo morbo laboret ille, & an tolerandus fit, qui quotidiana exercitia sibi à supe-

superioribus imposta, exercere recusat, his verbis respondit: *Qui huiusmodi est, is & contumax, & sibi meti ipsi placens, & infidelis est.*

Interrogatus item, an Religioso ministerium sibi à superioribus assignatum recusare, atq; aliud postulare licitum sit; ita respondit: *Cùm obedientia usque ad mortem seruari debet, qui, quod sibi assignatum est, recusat, & aliud ab eo diuersum exquirit, primum hic omnino obedientiam violat, & aperte declarat, nequaquam se ipsum abnegasse, tum etiam aliorum complurium malorum cùm sibi, tum aliis auctor existit.*

Huic S. Basiliij sententiæ adiungi potest illud Cassiani, quod refert de SS. Patribus religiosis Scithi: *Inter quos, inquit, nunquam peculiare opus, non dicam affectu, sed nec cogitatione quidem ab aliquo penitus affectabatur.* Hinc manifestè colligitur, quanti

Cassian.
lib. 4. In-
stit. c. 14.

I 4 sem-

198 DE MORTIFICAT.

semper habita fuerit apud antiquos
Patres, hæc sancta Indifferentia, &
quam procul absint, quamq[ue] parum
obligationi suæ professionis satisfa-
ciant illi, qui in electione exercitio-
rum non se superiorum, vt deceat
voluntati accommodant, sed illam
quasi vi quadam in suam trahunt
voluntatem, contra omnem ratio-
nem ac regulam boni regiminis.
Quoniam autem eorum auctorum
quos pro nostra sententia adduxi-
mus, tanta est auctoritas, vt absque
aliis rationibus cuiusprudentia,
que à contumacia alieno satis per-
suadere possit huius indifferentia
præstantiam, vt eam toto cordis af-
fectu amplectatur; in illa pluri-
bus commendanda diu-
tius h[ic] non immo-
rabor.

C. A.

CAPVT XVII.

De Indifferentia circa officia honorifica & gradus.

VOD præterea Dei seruus circa officia honorifica & gradus, qui in Religione ad Dei obsequium & Religionis bonum, ab ipsa Religione conferri solent, indifferentes esse debent, tam certum est, ut sine periculo erroris negari non possit. *Caveat omni ratione pietatis cultor,* inquit S. Basil. in Cōstitut. Monast. c. 24 Basilius, ne honores consecetur, ceteruq; se præponi velit. Huius rationem adderit alibi his verbis: *Reddere quidem honorem iussi sumus, querere autem honorem veriti.* Ostendens verò quām graui salutis periculo exponātur, q; ambitionis vitio miserè seruiunt, hæc grauissimè scribit. *Sine dubio, qui in huius vitij potestate est, is eodem planè cum diabolo malo laborat.* Nam, vt

I 5 pauld

CA.

Ibid. c. 9. Paulò infrà testatur; hac quoque anni
mi pestis est grauißima, & rerum bona-
rum exterminatio.

Cass. li. 4
Institut.
cap. 20.

Idcirco inuenimus multos san-
ctos viros non solum hæc honori-
fica officia non ambiuisse, sed sum-
mo studio etiam, cùm ad ea fuissent
electi, recusasse. Et ut alia omitta-
mus exempla, satis sit, illud adduxi-
se, quod refert Cassianus de Magno
Abbate Pynuphio his verbis: Vidi.
mus Abbatem Pynuphium, qui cùm es-
set immanis Cœnobij presbyter, quod eñ
in Ægypto, & pro ipsa reverentia vel
vita suæ, vel aetatis, vel Sacerdotij cunctu
honorabilis ac venerandus existeret, &c.
clam fugiens de Cœnobia, secessit in The-
baidis ultimas partes, ibiq; deposito ba-
bitu Monachorum, assumpta seculari vi-
ste, Cœnobium Tabennensiorum ex-
petiuit, quod sciebat cunctis esse distri-
ctius, & in quo se credidit, vel prolon-
gitu-

gitudine regionis ignorandum, vel pro magnitudine Monasterij, ac multitudine fratrum, facile posse calari, vbi diutissimè pro foribus perseverans, cunctorum fratrum genibus prouolutus, vt susciperetur summis precibus exorabat, cumq; multo despectu tandem fuisse admissus, quod scilicet decrepitus senex, & qui omnem suam peruxisset etatem, ingredi Cœnobium postularet, quo tempore iam ne deseruire quidem suis voluptatibus præualeret; ac ne hoc quidem ipsum causa Religionis eum expetere assererent, sed famis & inopia necessitate constrictum, vt seni, nulliq; operi penitus apto, horti cura, diligentiaq; mandatur, quam sub alio fratre iuniore exercēs, sic eidem subdebatur, vt non solum ea, quæ ad horci diligentiam pertinebant; verum etiam vniuersa officia, quæ cunctis erant aspera vel indignata quotidie sedulitate con-

I 6 pleret.

pleret. Cumq; ibidem triennio delitescens, dispersis per vniuersam Ægyptum vbiue fratribus, quereretur, à quodam tandem, qui de Ægypti partibus commarat, vix potuit præ humilitate habitu sui, ac vilitate officij, quod gerebat, agnoscit. A quo vniuersi fratres priori ignorantie veniam postulantes, inuitum ac flentem ad proprium Cœnobium induxerunt: Vbi cùm fuisset, modico tempore dimoratus, eodem rursus humiliatis desiderio atque ardore succensus, ita diffugit, vt iam non vicinam prouinciam, sed ignotas & alienas longeque distas regiones expeteret. Nam concendens nauem in Palæstinae partes commeare festinavit; rbi permodico tempore delitescens, diutius abscondi non potuit: Nā continuò quidam fratum, qui ad loca sancta de Ægypti partibus, orationi causa, conuenerant; agnitum eum sum-

ma vi precum ad suum Cœnobium reuo-
carunt. Hæc Cassianus de Pynu-
phio.

In quo exemplo expressè obser-
uatum esse videtur id, quod S. Basilius ab vnoquoque Religioso requi-
rebat his verbis: Non modò honores D. Basil.
yltrò ipse sectari non debet; Sed ne obla- in const,
tos quidem admittere, potiusque recusare cap. 24.
atque reiicere, ne consequentis vitæ glo-
riam, præsentis honor imminuat.

Vellem quoque cuiuis Dei seruo
firmiter persuasum esse, serio, cum
quie intimo humilitatis affectu hu-
iustodi speciosa officia repudiare
(Si nulla acceptandi obligatio à su-
perioribus profecta vrgeat) nō ver-
gere in præiudicium Indifferentiæ,
de qua disputamus: Sed potius haec
affectione ipsam indifferentiam, &
plures alias virtutes mirum in mo-
dum augeri, magniique esse meriti,
quemadmodum multi sancti viri,
de quorum iudicio ac perfectione

I 7 dubi-

dubitari nec potest nec debet, sen-
serunt, suisq; exemplis testati sunt.

Posset verò alicui in mentem ve-
nire rationibus prædictis Religio-
sum nequaquam prohiberi, quo mi-
nus ad nonnullos gradus in Reli-
gione aspiraret, ad illos nimirū, qui
ipsum ad maiorem cum Deo & Re-
ligione ipsa coniunctionem iunent,
cumq; ad grauiora Dei obsequia a-
ptum reddant; vel saltem ut nescio
quam notam, quæ ex diuturniori
vita sine his gradibus traducta sibi
inuri posset, euadat.

Cui respondeo, ut proprium est
seruorum Dei æmulari charismata
meliora, ut ait Apostolus, ita poten-
tissimum telum est (quod ut pluri-
mum diaðolus in Religiosos vibra-
re solet) ipsis persuadere, ad obse-
quium Dei bonumq; cōmune per-
tinere, quod proprius amor, gustus
que noster priuatus nobis suggerit.
Hæc enim passio velata quasi pannis
quibusdam, ut operis, ita & coloris

pre-

pretiosi simul & religiosi, teneriores agit radices in animis nostris, eoque impellit hominem, vt maiori importunitate & audacia, ea quæ suggerit, procuret: Ex quo ordinariè sequitur, vt cùm hoc modo ad gradus altiores aspiramus, amittamus illius gustum, in quo versamur; & quia neque in hoc gradu quietem inuenire, neque alterum, quem illicitè quærimus, adipisci valemus; nos ipsos in omnis inquietudinis ac melancholiæ abyssum sponte præcipitamus, vt maximo nostro danno, aliorumque scandalo illud ipsum in nobis verè experiamur, quod D. Augustinus significat, quando ita cum Deo loquitur: *Iussisti Domine*, S. Augu. & sic est, vt pæna sua sibi sit omnis inordinatus animus.

li. 1. confess. c. 12.

Considerare quoque deberent isti, nulla re magis hominem decipi, quam proprio rerum suarum iudicio, præsertim cum circa materiam

riam propriæ existimationis versatur. *Nihil est facilius, quam seipsum*
S. Basil. *fallere*, ait S. Basilius, *quod quisque sibi*
in const. *ipsi benevolus est Iudex, & quæ iucunda*
cap. 21. *sunt, utilia iudicat.* Imò hoc ipso, *qui*
quis non nimiū fudit iudicio ac me-
ritis, seçq; gradu huiusmodi idcirco
dignum reputat, in conspectu Dei
atque hominum seipsum reddit in-
dignissimum.

Quod si cui fortè veniret suspicio,
se aliis postponi, ac negligi, neq; cum
aliis suo tempore promoueri, (qua tamen ab hominibus sani iudicij pro-
cul abesse debet) ea ipsa potius illi
stimulus esse deberet viuendi in re-
ligione ob amorem Christi, quam
alicuius causa tristitia; & incitame-
tū hoc, vt omnes defectus, qui forte
in ipso animaduertūtur, exuat, mo-
rumq; ac vitæ integritati comparan-
dæ indies alacrius insistat, seçq; tum
hac, tum aliis consolationibus in-
dies magis dignum efficiat.

Sed

Sed ut ex his inuolucris verè emergemus, omnino tenendum est id quod S. Basilius dicit, quemadmodum potestatem sui ipsius ne ad punctum in const. quidē temporis habere Monachus debet: ita ne cogitando quidem quicquam de se, vel de rebus ad se spectantibus disponere, sed se sicut instrumentum artificis habere debet, quod loco non mouetur, quo positum est, nisi quando & quomodo artifex voluerit. Pari modo cùm Religiosus sit quasi instrumentum suæ Religionis, debet ipse, quantum in se est, in illo loco & gradu manere, in quo collocatus est, neque aliam mutationem aut promotionem expetere, nisi quando, quomodo & ubi videbitur religioni suæ, iisque, qui eam gubernant, in Domino connire; quibus deinde incumbit obseruare, quod illis S. Basilius inculcat, cùm ait: *Qui in familia ceteris præest, & vniuersis, quæ facere illos operat,*

S. Basil.
Reg. bre-
uior. 303

teat, describit, maiore quadam cum animaduersione administrare munus debet, sollicitetq;. & ut par est, in singulis aduigilet, quo pacto videlicet conuenienter voluntati Dei & accommodatae naturam facultatemq; vniuersiusque, habita communis boni ratione, munera singulis describat, imperetue. Atq; hoc modo occlusa manebit illa porta, quâ nonnunquam inquietudo magna in Religionem irrepere solet; E contra verò omnes, qua par est, pace ac deuotione Deo famulabuntur.

CAPVT XVIII.

De Indifferentia in Conuer-

satione.

VONIA M sancta hæc In-
differētia, de qua agimus,
etiam in communi per-
sonarum conuersatione,
quibuscum viuimus, locum habere
potest,

potest, quando videlicet cum ipsis
 indifferenter ac sine villa nota parti-
 cularis alicuius affectus conuersa-
 mur, visum est mihi huic tractatui
 adiungere, ea quae S. Basilius de hac
 materia diuersis in locis scripta reli-
 quit. Ita ergo quodam loco loqui-
 tur. *Quoniam autem æquali inter se*
vicissim charitate amplecti omnes debet,
iustitia violatur, quotiescumque in com-
muni conuentu priuatæ aliqua coitiones
reperiuntur, aut sodalitates; Qui enim
*vnum aliquem magis quam ceteros dili-
 git, is quod non perfectè ceteros diligt, de*
se ipso indicio est. Quocirca similiter ex
*conuentu reiicienda sunt & turpis con-
 tentio, & amor ipse singularis, siquidem*
ex contentione odium, ex amore autem
*singulari, sodalitateq; suspiciones, inui-
 dieq; oriuntur. Quibus verbis S. Ba-*
silii apertè declarat, hanc singula-
ritatem affectus & conuersationis
in communitate aliqua religiosa, es-
se con-

S. Basil.

serm.de

Institut.

Monach.

se contra communem charitatem
& Iustitiam, atque ideo sine gran-
charitatis, concordiae, ac boni com-
munis illius loci præiudicio, tolerati-
non posse.

Basil. in
constit.
cap. 29.

Alibi verò ita dicit S. Basilius
*Charitatem quidem habere inter se mu-
tuam fratres debent, non ita tamen
ut duo tresūe seorsum à ceteris sodalita-
tem inter se coēant, quandoquidem hu-
non charitas est, sed distinctio & dis-
tinctum, & eorum qui sic coēunt improbi-
tatis indicium; Si enim communis decus
disciplinae charum haberent, qui tales
sunt, sine dubio communem, equalemq;
aduersus omnes charitatē tenerent. Hic
S. Basilius.*

Bona. in
speculo
discipl.
cap. 6.

Idem S. Bonaventura docet, cùm
inquit: *Esto omnibus benignus, nemini
blandus, paucis familiaris, omnib⁹ aequus;*
Indicans autem quales esse debeant
ij, quibus prædicta familiaritas per-
mitti possit, paulo pōst adiungit;

Si

Si familiarem admittis, sit, quem etas,
mores, discretio & honestas insignit.
Beatus item Laurentius Iustinianus
tractans de disciplina religiosa, ita in
hunc finem scribit. *Socialis naturæ*
cum sit homo, & socialiter viuere gratu-
letur, ita prudenter regenda est, ut &
naturæ subsidium, & spiritus non patia-
tur detrimentum.

Iustinia.
de discip.
Monast.
cap.22.

Verum quamuis fieri possit, ut
quis cum aliis familiariter conuer-
setur ex quadam Sympathia, quam
habet erga ipsos; aut bona etiam in-
tentione & zelo, quod maiorē fru-
ctum spiritualem & consolationem
ab his, quam ab aliis, ex tali conuer-
satione soleat percipere, atq; idcirco
non facile repudianda videatur esse
haec singularitas in conuersando;
cum in prædictis casibus fructuosè,
aut saltem non admodum infru-
ctuosè retineri & usurpari possit:
Nihilominus respondeo; duo haec
vocabula *Sympathiam & Antipathiā*,

vt

Si

ut significant certos affectus naturales carnis & sanguinis; ordinari non bene sonare in ore illorum, qui vitam profitentur spiritualem, neq; aliter in nobis locum habere debet, re, nisi quatenus cum rectitudin rationis ac spiritu religioso conueniunt. Quia vero hæc singularitas conuersationis cum certis personis ferè nunquam rectitudini rationis ac spiritui reuera Religioso conformis esse solet; sequitur titulo hoc

Sympathia in casu prædicto nos excusari non posse: imò potius perspicuum est, nos nimiq; cuiusdam indulgentiæ erga appetitus carnis & sanguinis condemnari.

Qui enim, inquit D. Basilius, in rebus huiusmodi naturam sequitur, is plane declarat se ipsum nondum ex toto à natura recessisse, sed adhuc sub corporis dominatione remanere.

Neque singularitas conuersatio-

nis

S. Basil,
serm.de
Institut.
Monach.

nis ex bona mente & zelo excusationem admittit, quando talis, cùm animaduertit ex hac sua singularitate se aliis esse offensioni & scandalo; nihilominus in ea perseverat, neque ab ea se deduci patitur, sicut prudètissimè à quibusdam Religiosis sui temporis factum esse Climachus affirmat; *Vidi iuuenes, inquit, se inuicem castissimo amore, ac secundum Deum diligentes, qui tamen, dum aliorum conscientiam inde lèdi conspicerent, conuenit inter eos, ut se ab inuicem ad tempus elongarent.* Et rectè quidem. *Quia, Bern. ser.* ut ait S. Bernardus; *sæpe dum mutatur locus, mutatur & mentis affectus.*

Climac.
de discr.
grad, 6.

6.ad foro
rem.

Neque mihi persuadere possum, talem zelum bonum esse, & secundum charitatem, qui hominem ad proprium suum commodum cum notabili offensione multorum inducit: Deinde, licet zelus hic non esset malus, neque ipsa conuersatio repre-

prehendenda; satis tamen alicuius se deberet, ad hanc familiaritatem deferendam; cum videt eam sine detimento communis ædificatio- nis continuari non posse. Quod &

Iustinia. B. Iustinianus satis aperte significat lib. de di- quando de hac materia loquens, iu- scipl. Mo concludit; Proinde intercidenda est naſt. c. 20 assidua & priuata conuersatio in Colle-

giis seruorum Christi, quæ quanquam in nullo alio reprehensibilis sit, sine proximorum tamen scandalo fieri nequit. Et hoc eò citius fieri debet, quòd sæpius contingit, affectum hunc singularē, qui in principio merè spiritualis vi- debatur, in ictu oculi in sensualem transmutari, cum nescio qua men- tis obfuscatione & extinctione spi- ritus. Quod damnum nobis S. Ba-

S. Basilius serm. de abdicat. rerū hu- ius vitæ. filius grauissimis verbis ob ponit. Iuuenis, inquit, siue atate, siue animo fueris, equalium tuorum consue- tudinem defugito, ab illisq; te non secus atq; ab ardentiſſima flamma procul ab-

ducis-

alicui el-
aritatem
eām sine
lificatio-
Quod &
gnificat,
uens, in
lenda et
ducito, quandoquidem illorum opera v-
sus aduersarius, plerosque olim incendio
dedit, & sempiterno igni cremandos ad-
dixit, ac spiritualis videlicet primò cha-
ritatis vana quadam specie illectos, in te-
rrimam postea Pentapolitarum voro-
ginem præcipites deturbauit.

in Colle-
nquam
ne proxi-
quit. Et
ò sèpius
ngularé,
ualis vi-
nsualem
ia men-
one spi-
s S. Ba-
oculos
ate, sim
confue-
non secu-
ocul ab-
duci-

Quod si sancti isti viri suis tem-
poribus, quibus Religiosè discipline
rigor, sanctaç simplicitas, tantùm
florebat, adeò periculosam cense-
bant hanc affectus singularitatem,
ut ex prædictis eorū sententiis gra-
uissimis, apparet. quanto magis no-
bis, corrupto hoc seculo, à damnis
huius abusus cauendum est, occur-
rendūç tempestiuè discreta quadā
charitate, & matura prudētia. Id ta-
men interim animaduertere oportet,
ne nimia cautela simpliciū men-
tes offendantur, neç è contrario ni-
mia securitate illis incommodis lo-
cus detur, quæ inde prouenire pos-
sent.

K CA-

216 DE MORTIFICAT.
CAPVT XIX.

*De differentia prædictorum qua-
tuor exercitiorum.*

VM sit proprium Mortificationis officium, omnibus nobis perfectionis impedimentum amouere, ut superius dictum est, nō est dubium, quin prædicta quatuore exercitia R. nunciationis, Abnegationis, Resignationis & Indifferentiae, sint quædam instrumenta, quibus illa ad finis ac propositi sui executionem utatur, cum singulare spectet, quod ex eorum explicacione constat, ut Dei seruum ab omnibus tam interioribus, quam exterioribus liberent impedimentis, quibus fortassis retardari posset. Desideranti tamen exactius, ac magis speciatim scire horum quatuor exercitiorum differentiam, in quoniam videlicet consistat; hoc dare spon-

sponsum, facile hanc differentiam ex fine, quem singula spectant, posse desumi. Renunciatio enim eò spectat, ut hominem à rerum exteriorum, ut diuitiarum, patriæ, parentum, amicorum ac similiūm inuolucris expediat, quæ, ut ait D. Gregorius, spinarum instar mētem nostram dilacerant, & ea quiete interiori priuant, quæ ad consecutionē deuotionis est necessaria.

Abnegationis officium est, ab impedimentis interioribus, ut sunt cōcupiscentiæ carnis, & animi affectus inordinati, nos liberare, à quibus eò maiora nobis imminent pericula, quò insolentiores sunt, minusq; ab illis seiungi possumus.

Resignatio nihil aliud spectat, quam Dei seruum superioribus suis ita subdere, ut nihil ille velit, quod nō cum ipsorum voluntate, ad maius Dei obsequium & sui ipsius commodum spirituale, prorsus concordet.

K 2 det.

det. Quia verò hæc Resignatio pro-
ptitudo quædam est, & bonæ volun-
tatis atque intellectus nostri dispo-
sitio, facile potest contingere, ut non
obstante tali resignatione commu-
ni, quando venitur ad execu-
tionem particularem eorum, qua-
nostris superioribus sunt iniuncta
sensus, per quem executio fieri de-
bet, repugnet, atque ita recalcitra-
ut aliquando experiatur quis illud
quod Apostolus Paulus in se ipso
sentiebat cùm diceret: *Non quo
volo bonum hoc facio, sed quod nolo ma-
lum, hoc ago:* Idcirco ponitur Indi-
ferentia, quartum & ultimum exer-
citium, cuius officium est hominem
ita afficere, ut sine illa differentia
aut difficultate re ipsa amplectatur
& exequatur id, quod Deum Do-
minum nostrum, suosque supe-
riores ab ipso, quomodo cunqueat
quando cum, velle intelligit.

Ita.

Itaque, ut uno verbo concludamus, hucum exercitiorum differentia ex diuersis eorum finibus, ut dictum est, colligitur; Primum, re-spicit exteriora. Secundum, interiora. Tertium, disponit & ordinat hominem erga suum superiorem. Quartum, reddit hominem erga ea, quæ à superioribus mandantur, indifferentem. Et huc sunt, quæ de his quatuor exercitiis, eorumque differentia tradere voluimus.

CAPUT XX.

*De Insigni quodam interioris Mortificationis effectu, compositione
scilicet hominis exterioris, eiusque decoro.*

V A N D O aliquem vocamus humilem, nihil aliud
hac voce significare volumus, quam in ipso esse vir-
tutem humilitatis: quando patien-

K 3 tens

rem, in ipso itidem dicimus esse pa-
tientiae virtutem. Quando verò ali-
quem vocamus *Mortificatum*, tac-
tè significamus huiusmodi non so-
lùm esse humilem & patientem, sed
sobrium etiam, castum, obedien-
tem, mansuetum, temperantem, &
vt paucis dicam, omnibus quasi vi-
tutibus moralibus præditum: Qui
cum Mortificationis proprium in
officium, omnes inordinatas pas-
siones, habitusq; vitiosos ex animis
nostris extirpare, sequitur necessa-
riò, hominem verè mortificatum
habere animum à vitiis, cunctisq;
passionib; quæ virtutibus sunt co-
trariæ, purgatū. Eadem enim mor-
tificatione, vt docent sapientes, qui
vnum extirpatur vitium, contraria
illi vitio virtus magna ex parte infe-
ritur.

Ex hoc igitur virtutum apparatu
atque interiori quiete, beneficio
Mortificationis comparata, resultat
in exteriori homine, hoc modo
mor-

esse p.
 verò ali-
 n., taci-
 non lo.
 tem, sed
 bedien-
 item, &
 uasi vit-
 n: Qui
 rium li-
 tas pas-
 x animis
 necessa-
 ficatum,
 ictisque
 sunt cō-
 m mor-
 tes, qui
 contraria
 te in se-
 oparatu
 neficio
 resultat
 modo
 mor.
 mortificato, insignis quidam effe-
 ctus, qui est certa maturitas & gra-
 uitas exterior, & compositio mira-
 bilis, quam nos communiter mode-
 stia vocamus, virtutem videlicet à
 magnis viris semper magni habitā,
 summisque laudibus exornatam.
 Quia cùm corpus nostrum natura-
 li vinculo sit cum anima arctissimè
 coniunctum, naturaliter quoque se-
 cundum sui capacitatē, ab illa ho-
 num malumq; participat, quod sa-
 piēs manifestē significauit, cùm ait:
*Cor hominis immutat faciem illius siue
 in bona, siue in mala.*

Eccles. 13

Quemadmodum enim post vni-
 uersalē Resurrectionem mortuorū,
 ex interna gloria animarum beata-
 rum in cælo, splendor quidam ex-
 ternus in ipsum corpus manabit, ut
 & alia quoque qualitates gloriosæ;
 ita proportionē quadam ex compo-
 sitione & quiete interiore animæ
 nostræ in hac vita; sancta quæ-

K 4 dam

222 DE MORTIFICAT.

dam cōpositio & modestia per modum sequelæ in ipsa corporis nostri exteriora redundare solet; quam virtus ad proximorum ædificationem valde conducens, meo iudicio, magni facienda, ac studiosi procurāda est. *Studiose dico: quamuis enim inter grauissimos semper errores numerauerim, & adhuc numerem, cùm quis de exteriori sui ipsius compositione nimiam habet curam, ac superfluè sollicitus est, ob finem aliquem sinistrum & vitiosum, ut Scribæ & Pharisæi tempore Christi faciebant: mihi tamen semper persuasi, magni esse momentum valdeq; laudabile, ut personæ Religiosæ & Ecclesiasticæ præ cæteris in exteriore compositione studeat tales videri, quales eos esse vitæ status postulat, ad maiorem Dei gloriam, & communem eorum, quibuscum versantur ædificationem.*

Quemadmodum enim vel minima quæque labecula in facie, maiorem

rem

rem adfert deformitatem, quām magna cicatrices in aliis corporis partibus; ita quoque in personis Ecclesiasticis ac Religiosis, quae sunt quasi facies Ecclesiae Dei, vel minima exterioris compositionis labe- cula & defectus, plus offensionis da- mniq; affert proximis, quām exces- sus aliorum membrorum inferiorū Ecclesiae, ut secularium ac munda- norum, quantumuis enormes.

Nec est, quod quis falsa hac o- pinione seducatur, non multum cu- randum esse, quid de externa nostra compositione homines iudicent, dummodo mens nostra & consci- entia benè cum Deo conueniat, iux- ta illud: *Non iuxta intuitum hominis 1. Reg 17. ego iudico. Homo enim videt ea, quae parent: Dominus autem intuetur cor.* Quia licet verum sit Deum non se- cundūm iudicia hominum iudica- re, qui tantūm vident ea, quae parēt, cùm ipse intima cordis nostri pene-

K 5 tret:

*tret: Semper tamen bonam nostram compositionem exteriorem approbat, præsertim quando hæc ab interiori procedit, & in bonum finem refertur, vt nos in hac materia supponimus.

Imò ob hoc ipsum, quod homines solum exteriora intuentur, & secundum hæc sua ferunt iudicia, par est, vt exterior noster homo ad maius Dei obsequium, proximiq; utilitatem benè & non malè sit compitus. Hoc autem diuinæ voluntati esse conforme perspicuum est. Nam cùm, vt scriptura testatur: *Vni-*

Eccle, 17.

cuiq; mandarit Deus de proximo suo; non potest Deus non approbare ea, que in se non sunt mala; sed ad hunc finem multum cōducunt. Ipsa quoque quotidiana docet experientia, exteriorem compositionem personarum præsertim Ecclesiasticarum ac Religiosarum, in maiorem diuinæ Majestatis gloriam proximiq; a-

di-

dificationem ac emolumen-
tum re-
dundare. Sequitur ergo hanc com-
positionem non solum approban-
dam, sed studiosè quoque esse pro-
curandam. Et si æterna sapientia
verbi incarnati, quæ in sua disposi-
tione falli nō potest, præcipit & vult,
ut luceat lux nostra coram hominibus,
ut videant opera nostra, & glorificant
patrem nostrum, qui in cœlis est: quis
dubit, illum hāc lucem externam
& decorum personarum nostrarum
velle ac desiderare, ut luceat in san-
cta sua Ecclesia coram hominibus?
quandoquidem tantus inde proue-
nit fructus ac materia laudandi &
glorificandi nomen sanctum suum.

Matt. 5.

Quare quemadmodum teste D. S. Boua-
Bonauentura, in magnam alicuius uent, lib.
Domini gloriam & honorem cedit, de infor-
cūm vniuersa illius familia mode- Nouit,
stè, compositè, grauiterç sese gerit;
ita ex modestia, compositione, ex-
terioriç nostro decoro, qui in fa-

K 6 milia

milia & domo Dei versamur, ipius
Christi veri Patris familias laus & glo-
ria resultat; neq; alia de causa S.Pau.

Rom. 12. Ius Romanos exhortatur, vt proui-
deant bona non tantum coram Deo, sed
etiam coram hominibus. Hanc item
ob causam sancti quidam Religio-
num fundatores, Regulas quasdam
modestiae atque exterioris compo-
sitionis tradiderunt Religiosis suis
obseruandas. Alij verò hanc com-
positionem regulis suis communi-
bus grauissimis verbis inseruerunt,
S.Bened. vt S. Benedictus qui iubet vt Reli-
giosus In Oratorio, in monasterio, &
cap. de in horto, in via, in agro, vel ubiunque
Humin. sedens, ambulans vel stans, inclinato
grad. 13. semper sit capite & defixis in terram a-
spectibus. S. Augustinus in suis Regu-
S. Augu. lis ita habet: In incessu, statu, & in o-
in Reg. mnibus motibus vestris, nihil fiat, quod
cap. 17. cuiusquam offendat aspectum, sed quod
vestram deceat sanctitatem. Sanctus
quoc

quoque Franciscus singulari quadā D. Fran-
verorum vi idem suis fratribus in- cis.in Re-
culat: *Consulo, inquit, moneo & gul.c.3.*
exhortor fratres meos in Domino Iesu
Christo, ut quando vadūt per mundum,
non litigent, neque contendant verbis
aut alios iudicent, sed sint mites, pacifici,
& modesti, mansueti & humiles. Bea- Doroth.
tus Dorotheus: *Hac est modestia, & serm.24.*
grata compositio: primū non circum-
ferre hic & illuc oculos, sed que ante te
sunt, solum intueri, neque vana & ocio-
sa loqui, sed tantū necessaria.

Sanctus denique Basilius descri- S.Basil.
bens veri Religiosi cōditiones quo- serm.de
ad exteriorem compositionem, in cultu pie
quit; *Monachum oportet corpus qui- tat. & vi-*
etum, habitum modestum, vocem mode- ta Mo-
ratam, & sermonē compositum habere. naſt.
Et alibi prohibet idem sanctus Mo-
nachis suis risum immoderatum,
tanquam animi incontinentis indi-
K 7 cium,

228 DE MORTIFICAT.

cium, & vult, vt tam in hoc, quam
in reliquis exteriori sua modestia.
dem faciant, interiorum suarum
virtutum & continentiae: adducit
que ad hoc, quod sapiens ait: F.

Eccles. 21 tuus in risu exaltat vocem suam: vir au-
tem sapiens, vix tacite ridebit.

Vnde manifeste patet, quanti hi
sancti Patres semper fecerint in suis
Religiosis modestiam hanc exterio-
rem nunquam satis laudatam, quan-
doquidem illis eam toties, & tam
grauibus verbis inculcant & com-
mendant, vt rem ad Dei seruitium,
proximorumq; ædificationem val-
de necessariam. Nec immerito cer-
tè; Si enim imagini cuiquam in mu-
ro, aut alibi variis coloribus depi-
ctæ, tanta vis inest, vt in intuentium
animis illum ipsum, quem refert, af-
fectum possit imprimere, vt si sit hi-
laris, hilarem; si grauis & pia, gra-
uem & pium: Quænam, quæso, vis

inerit

inerit seruo Dei (cuius ipse viua est imago) ad imprimenda illorum animis, qui ipsum aspiciunt, aut cum ipso conuersantur, viua & efficacia desideria sanctitatis & pietatis cum in exteriori sua persona , eam ipsam sanctitatem & deuotionem ex intimo corde repræsentet, quam ipse in aliis desiderat ? Hinc est quod S. Franciscus eundo per plateas , silencio & sanctitate, quæ ex vultu totiusque corporis cōstitutione emicabat, maiorem ferebat fructum , quam nunc Concionatores clamantes in cathedris , sua eloquentia ac doctrina referant.

Narrat D. Gregorius de quodam S. Greg. Dei seruo , Isaac nomine , qui cum lib. 3. Diplurimis , iisq; insignibus à Deo vir. alog. c. 14 tutibus ornatus esset, vnum tamen, quod in ipso reprehensione dignum videretur, reliquum habebat, nimia scilicet lætitiam , quæ licet illi , ut ex verbis S. Gregorij colligitur, exiguū damnum afferret, cùm non ex inordinata-

230 DE MORTIFICAT.

dinato aliquo affectu, sed ex naturali potius constitutione procederet, vehementer tamen illum affligebat, quod eam crederet officere proximorum ædificationi, qui plerumque externa compositione duci solent. Quærenti autem Petro causam huius imperfectionis; ita respondet D. Gregorius: *Magna est, Petre, omnipotens Dei dispensatio, & plerumque contingit, ut quibus maiora bona præstat, quædam minoran non tribuat, ut semper eorum animus habeat, vnde se ipse reprehendat, quatenus dum appetunt perfecti esse, nec possunt, & laborant in hoc, quod non acceperunt, nec tamen elaborando prævalent, in hū quæ accepta habent, se minimè extollant, sed discant, quia ex semetipſis maiora bona non habent, qui in semetipſis vincere parua vitia & externa non posseunt.*

Quibus verbis manifestè fatetur
S. Gre-

S. Gregorius, latitiam illam in Isaac
fuisse imperfectionem, non quidem
quasi ipse aliquid damni inde acce-
perit, cum potius ob dictas causas ei
multum profuerit, sed quod partem
eius fructus impediret, quem absque
hoc impedimento ex opera proxi-
mis nauata retulisset. Hinc perspi-
cuum fit, quām necessaria sit seruo
Dei hæc exterior compositio & mo-
destia. Quia sicut ex fructibus arbo-
rem, ita ex hac modestia, que ut vult
S. Paulus, fructus est spiritus, deuo- Gal. 5.
tionem & spiritum serui Dei, facile
colligere licet. Huc etiam spectat, Eccle. 19.
quod ait Sapiens: Ex visu cognosci-
tur vir, & ex occursu faciei cognoscitur
sensatus, amictus corporis, & risus den-
tium, & ingressus hominis annunciant
de illo.

Quare quemadmodum in horo-
logio rotas & alia instrumenta, tunc
benè moueri iudicamus, cum ex-
terius eiusdem index ac sonus certa
via

via & ratione procedunt; ita quo^y
 probabiliter iudicare possumus, sta-
 tum interni hominis, quoad Mor-
 tificationem & compressionem pa-
 sionum, bene se habere; si externa
 eiusdem compositio atque habitu-
 do talis sit, qualem esse decet. De
 Cass. lib. exterioru^s hominis motu, inquit Cas.
 J2. Instit. sianus, interioru^s status cognoscitur. At-
 cap. 29, que ita finem huic capiti impono,
 sanctam hanc exterioris hominis
 compositionem omnibus Religiosis
 etiam atq^z etiam commendans.

CAPVT XXI.

De quodam alio insigni Mortificatio-
 nis effectu, vita scilicet, actionumq^z
 nostrarum exemplo.

V E M A D M O D V M in
 fonte, qui casu quodam
 turbatus est, si subsidenti-
 bus deinde sordibus ad
 pristinam redeat puritatem, omnis
 etiam

etiam aqua inde profluens clara ac
limpida apparet; sic animus noster
mortificatione passionum ac poten-
tiarum sedatus; facit, ut omnes a-
ctiones ex eo procedentes, claræ at-
que illustres videantur. Cùm enim
potentiaæ animæ nostræ à natura ad
actionem destinentur, oportet, ut
his pacatis, & in ordinem redactis,
mox in operibus nostris nescio quis
splendor & decor virtute plenus e-
luceat.

Hoc Christus Dominus signi-
fasse videtur, cùm in persona suo-
rum discipulorum verum seruum
& imitatorem sui describere vellet:
Sint lumbi vestri præcincti, inquit, & Lucæ 12.
lucernæ ardentes in manibus vestris:
Per restrictionem lumborum, signi-
ficans Mortificationem potètiarum
sensituarum, quæ in carne sedem
& nutrimentum habent. Declarans
deinde quomodo ex hac mortifi-
catione, gratiaæ auxilio, boni exem-
pli

234 DE MORTIFICAT.

pli splendor in operibus eluceat;
subiungit: *Et lucernæ ardentes in ma-*
nibus vestris. Quæ verba S. Grego-
S. Greg.
Hom. 13. rius explicans ait: *Lucernas quippe*
ardentes in manibus tenemus, cùm per
bona opera proximis lucis exempla mon-
stramus.

Cap. 7. Iudic.
Hoc etiam in insigni illo militum
Gedeonis facto sacræ literæ signifi-
care videntur, quando in Madia-
nitarum obsidione, confractis ma-
gno fragore lagenis fictilibus, dere-
pente lampades accensas mani-
bus ferentes prodiere victores.
Sic quoque ex confractione vaso-
rum fictilium, nempè corporū no-
strorum per Mortificationem pas-
sionum ac potentiarum sensitua-
rum, splendor quidam vitæ, actio-
numq; ad virtutem præluculentium
resultat; gloria item Victoria à ca-
pitali nostro hoste reportatur, qui
nos nullis sæpius, quam his ipsis
armis,

armis, oppugnare atque offendere
solet.

Porrò quantum hoc vitæ actionumq[ue] nostrarum exemplum ad Dei gloriam, & proximorum salutem conferat; verbis profectò explicari nequit. Nam vt B. Bernardus ait: *Sermo viuis & efficax exemplum operis est, plurimum faciens sua-
bilis quod auditur, dum monstrat factibile, quod suadetur.* Nam scientia Deo seruendi, practica est, non speculativa. Quemadmodum enim in præstantem pictorem euadere volenti, non satis est memoria tenere proportiones, mēsuras, & colorum qualitates; sed necesse est, vt maximum etiam operi, modò hanc, modò illam figuram adumbrando admoveat, sibiq[ue] multorum pingendi arte præstantium ideas & exempla ad imitationem proponat: Sic ei qui in sancta hac arte Deo seruendi excellens fieri desiderat, nequa-

quaquam sufficit, si omnia docu-
menta ad hanc artem spectantia ac-
curatè memoriter calleat, sed requi-
ritur, ut ea opere & usu quotidiano
exerceat; potissimum autem con-
ducent ad hoc, sanctorum aliorum-
quæ in hac arte exercitatorum ex-
empla, ut in ea oculos assiduè defi-
gens vitam quoque & actiones suas
ad eorum similitudinem instituere
& efformare possit. Idcirco cùm
præpotens Deus sciret, negocium
hoc ad obsequium suū, hominum-
quæ emolumentum quām maximè
valere, multa ac varia varij status &
conditionis hominum, in omni vir-
tutum genere præstantium, exem-
pla in Ecclesia sua nunquam deesse
voluit, quamuis non sine magno
eorum labore ac sudore.

Diuersis quoque sacrarum lite-
tarum figuris adumbravit, quan-
ta exemplorum ad virtutem prælu-
centium sit utilitas; ut vtrinque, ex-
emplis

emplis scilicet ac figuris, animati,
feruentius & alacrius in Dei serui-
tio progrederemur. Et ut alias figu- Exod. 38.
ras omittamus, quæ in sacra Scri-
ptura passim occurrunt, quid sibi,
quæso, specula illa voluerunt, quæ
labro æneo, quod erat in atrio, cir-
cum circa erant annexa, in quorum
isto sacerdotes ablui in illis autem
vultus suos contemplari debebant,
ut puriores magisq[ue] compositian-
te conspectum Dei apparerent? Ec-
clesia scilicet militans instar atrij se
habet, quâ transeundum est cui-
cunque ad triumphantem perueni-
re volenti: In hac diuina sapientia
sapientissimè disposuit, ut præter la-
uacrum Sacramentorum, magnus
quoque speculorum esset numerus,
hominum videlicet vita & morum
exemplis illustrium, ut dum eorum
puritatem ac perfectionem inspi-
cimus, impuritatem imperfectedio-
nemq[ue] nostram & inspiciamus & e-
mendemus, digneq[ue] tandem in-
ter

ter beatos triumphantis illius Ecclesiæ ciues comparere ante conspectum Dei possimus, quod, ut scriptum est, *nihil immundum aut coquinatum intrabit.*

Idem præfiguratum est in virginibus diversicoloribus, quas Patriarcha Jacob in canalibus posuit, vt Gen. 30. venientes ad potum greges, ante oculos haberent virgas, & in eorum aspectu conciperent, eiusdemque deinde coloris fœtus producerent: Sic Deus perpetuò in Ecclesia sua variarum virtutum exempla tanquam virgas versicolores proponit: Et hæc est illa varietas, qua circumdata Ecclesia assit à dextris sponsi sui cœlestis, vt dum nos mentis nostræ oculos in eorum virtutes factaque illustria desigimus, & concipiamus desideria, & opera etiam similia felicissimè producamus.

Et

Et hoc est quod Salomon in persona sponsi dicit: *Quām pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis?* *Quā sunt calceamenta Ecclesiae,* inquit S. Bernardus, *nisi exempla Bern. ser. sanctorum Patrum, quibus in vita hu- 16.ad so- ius seculi munitur.* Denique hoc idem rorem de Deus in Aaron, Summo sacerdote, exemplis adumbravit, cui præcepit, ut duo sanct. decim Patriarcharum nomina semper in pectore sculpta gestaret, quod S. Greg. D. Gregorius explicans ait: *Ascri- in pasto- ptos patres semper in pectore ferre, est rali p. 2. antiquorum vitam sine intermissione cap. 2. cogitare.* Nam tunc sacerdos irreprehen- sibiliter graditur, cum exempla Patrum precedentium, indefinenter intuetur: cum sanctorum vestigia sine cessatione considerat.

Huius finis causa S. Augustinus S. Augu- sanctorum exempla in memoria lib. 1. cō- velut in sinu suo circumferebat, vt fess. c. 2.

Et

L

ipse

240 DE MORTIFICAT.

ipse testatur : Exempla, inquiens,
seruorum tuorum, quos de nigris luci-
dos, & de mortuis viuos feceras, con-
gesta in sinum cogitationis nostra in-
bant & absumentebant grauem torporum,
ne in ima vergeremus, & accedebant
valde.

Idem S. Dominicus, & post illum
Angelicus Doctor Thomas factita-
bant, quibus moris fuit Acta SS.Pa-
trum assiduè in manibus & pectore
ferre, ut ex eorum frequenti lectio-
ne & recordatione accenderentur,
semperque ad gloriosam hanc mi-
litiam armati & prompti inueni-
rentur. Hanc denique eandem ob-
causam tot sanctorum festa quoti-
die propemodum ab Ecclesia nobis
proponuntur, Ut imitari non pugeat,
S. Augu. quod celebrare delectat, inquit D. Au-
ferm. 47. gustinus.

de san-
ctis.

Sed notandum hic est id, quod
plurimum facit ad nostram conso-
latio-

lationem, Deum in prædictis figura-
ris non fecisse, quod Pictores opti-
ci seu perspectivi solent; Illi enim
in picturis, nihil aliud propositum
habent, quam ut intuentum ocu-
los pascant; sed potius Phrygionem
aliquem imitatus est, qui ut opus à
se delineatum perficiat, pretiosissi-
mam auri aut argenti, siue alterius
materiæ telam in minutissima fru-
stra concidit, atque inde pulcherri-
num opus texit: ita Deus ipse per-
misit ac voluit tot sanctorum mil-
lia, vel ab ipso nascentis orbis ex-
ordio capite plecti, secari ac in fru-
stra dissecari quasi pretiosissimas au-
ri & argenti telas; ut hoc clarissimo
laborum, mutilationum & aliarum,
quas passi sunt, ærumnarum, ipsius
denique eximiæ mortis exemplo
sanctam ornarent Ecclesiam. Sic
permisit iustum Abel impietate fra-
terna necari: Abrahamum charis-
simi filij holocausto tentari; Iose-
phū à fratribus impiè vendi:

Moy-
L 2 sen

sen cum toto populo Israélito crudeli Pharaonis tyrannide opprimi, Dauidem implacabili Regis Saulis odio subiici: Susannam impudicorum calumniis exponi: Prophetam Isaiam medium secari. Danielēm obiici leonibus. Iob & Tobiam tam in corpore quam in bonis externis grauissimè affligi, quorum afflictionis causam sacra Scriptura expressè posuit; cùm dicit: *Hanc tentationem* (loquitur autem de Tobia) ideo permisit Deus eueneri illi, ut posteris daretur exemplum patientiae eius, sicut & sancti Iob.

Sed quid dico de seruis, cùm nec filio suo proprio pepercerit, ut perfectius id, quod sibi proposuerat, consequeretur: mittens enim eum in mundum ad redimendum genus humanum: Posuit eum, inquit Hieremias, quasi signum ad sagittam: permittens illum à Iudaica perfici.

perfidia tot tantisque, vt notum est,
persecutionum telis atque ictibus
peti , vt quanto maiores iniuriæ
Christo fuerunt irrogatæ , quanto
plura in eum iacta conuitia, quan-
tò acerbiores plagæ infictæ , tan-
tò clarius diuinarum virtutum lux
ad exemplum beneficiumque mor-
talium coruscaret : Sicut quo ma-
ior noctis est obscuritas; eò clario-
res & splendidiores stellæ in cœlo
apparent.

Quare hæc tandem verba quasi
protestando protulit : *Exemplum* Ioan. 13.
dedi vobis , vt quemadmodum ego fe-
ci vobis , ita & vos faciatis. Et alibi : Ioan. 8.
Ego sum lux mundi , qui sequitur me,
non ambulat in tenebris : Ostendens
se iuxta voluntatem æterni patris,
radios lucis , hoc est , vitæ doctri-
næque suæ sanctissimæ , in mun-
do sparsisse , quam homines imi-
tarentur : cuius lucis splendore tot
Martyres , quasi generosi papilio-
nes

L 3 nes

nes attracti , sese ingentibus ani-
mis iis pœnarum ac suppliciorum
flamnis immiserunt , quas sanctus

Heb. 11. Paulus describit , cùm ait ; *Alij.*
dibria & verbera experti , insuper &
vincula & carceres ; lapidati sunt , si-
cti sunt , tentati sunt , in occisione gla-
dij mortui sunt , circuierunt in melo-
tis , in pellibus caprinis , egentes , an-
gustiati , afflitti , &c. Ac ne fortè pu-
taremus illos tot tantaque tormenta
ob culpam aliquam propriam ,
aut demeritum , & non potius ob
gloriam DEI , nostrumque exem-
plum perppersos esse ; adiungit san-
ctus Paulus ; tantæ eos fuisse inte-
gritatis vitæ ac meritorum ; ut me-
ritò ij censeretur , quibus dignus non
erat mundus .

S. Ambr. Hinc illa S. Ambrosij exclama-
 serm. 14. tio , cùm videret , quanta sollicitu-
 de S. Na- dine Deus hominum salutem pro-
 zario & curaret , cum tanto nimirū dispen-
 Cefso. dio

us ani-
 ciorum
 sanctus
 Alylu.
 Super &
 sunt, si-
 oneglia.
 n melo-
 es, an-
 rtè pu-
 rmen-
 oriam,
 iùs ob-
 exempli
 it san-
 e inte-
 vt me-
 us non
 lama-
 icitu-
 pro-
 spen-
 dio
 dio temporalis vitæ seruorum suo-
 rum; Ita enim exclamat. Quanta est
 circa nos Dei nostri sollicitudo? illa, exa-
 minat, ut nos erudit; illos conterit, ut
 nos acquirat; eorum cruciatus, no-
 stros vult esse profectus. Item S. Ber-
 nardus, Propterea, inquit, posuit Bern.ser-
 mon.16.
 Deus virtutes sanctorum ad exemplum de exēp-
 nostrum, ut per vestigia ipsorum per- sanct.
 uenire possimus ad regna cœlorum.

Sanctus item Chrysostomus. Pro- Chrysos.
 pterea sanctorū omnium vitas, inquit, serm.11.
 & conuersationem in diuinis scripturis super
 prescriptam Spiritus sancti gratia reli- Gen.
 quit, ut discentes, quod licet eiusdem
 fuerint naturæ; virtutibus tamen stu-
 duerint, ne simus nos ignavi & desi-
 des in iisdem exercendis. Hinc quoq;
 tot Summi sanctiique Pontifices vt
 Clemens, Damasus, & Fabianus san-
 xerunt, ut septem perpetuò essent
 Notarij Apostolici in vrbe, quorum

officium erat summa diligentia co-
quirere, summaq; fide conscribere
vitas & acta Sanctorum. Ipse quo-
que S. Gregorius fatetur in Dialo-
gis, se suos Dialogos ob hunc finem
scripsisse.

Nec dubitandū est, quin id ipsum
Deus singulari sua prouidentia dis-
posuerit, quandoquidem experi-
entia ipsa docemur, hoc exemplo-
rum medium esse ex præstantissi-
mis vnum, quo in humanis pectori-
bus duo summi momenti produ-
cuntur effectus: alter est, vt spiritua-
lem nostram agnoscamus in opiam;
alter vero, vt indies magis incite-
mur ad virtutum progressum. Nam
vt Aristoteles dicit; *Magnum &*
paruum dicuntur respectuè. Verbi gra-
tia, columba inter obuias volucres,
magnè apparet esse molis, pernicisq;
volatus; comparata vero cum a-
quila, paruula est statura, & tarda
volatu. *Equus idem,* vt ait Clima-
chus,

chus, qui absolutè consideratus videtur cursu velocissimus, respectu aliorum quorundam animalium piger iudicatur & iners. Ita & homo, qui sibi prius nescio quid non tribuebat, sibiq; in diuino obsequio instar generosi equi aut aquilæ præstantissimus esse videbatur; vbi oculos in meritorum magnitudinem ac velocitatis præstantiam multorum Sanctorum coniecerit; erubescit, seque segnem reputans & nihil faciens humiliatur; & se ipsum ad eorum imitationem, passibus quam fieri potest incitatissimis, excitat.

Et hoc est, quod B. Climachus pulcherrima quadam similitudine ostendere voluit, quando dixit. Sicut pauperes cum thesauros regios aspiciunt, suam paupertatem amplius agnoscent, ita etiam magnificas Patrum virtutes unusquisque relegens, mentem suam amplius humiliat. Et quia, ut ait B. Ambrosius; Non difficile asti-

Clima. in
comped.
recapitu.
grad. 26.

L S matur,

248 DE MORTIFICAT.

matur, quod iam factum aspicimus, persuadentes nobis id ipsum nos, cum diuina gratia, facere posse, quod ab aliis iam factum videmus, qui nobis similes erant, resumimus animum, & firmiter statuimus, tandem aliquando ex hac animi nostri estate emergere, atq; ad altiorem virtutum ac meritorum statum aspirare; vt B. Augustino contigisse legimus, cum ut ipse refert, duorum Aulicorum Imperatoris Theodosij, conuersionem à Pontiano, suo genitili, sibi recenseret audiret, mox enim vbi se collegit: *Quanto, inquit, ardenterius amabam illos, de quibus audiebam salubres effectus, tanto execrabilius me comparatum iis oderam.* Eo usque autem hoc sui ipsius odium evanescit, ut se amplius continere non potuerit, sed adito ex amicis intimo & delissimo Alipio, exclamauerit & dixerit: *Quid patimur? Quid est hoc?*

Quid

Aug. li. 8
Confess.
cap. 7.

mus, per-
ios, cum
quod ab
qui no-
ius ani-
tandem
stri ege-
rem vir-
m aspi-
gisse le-
tuorum
eodoli,
uo gen-
x enim
nit, ar-
audie-
rabilitus
vsque
euafit,
potue-
o & fi-
erit &
st hoc?
Quid

Quid audisti? Surgunt indocti & cæ-
lum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris
sine corde, ecce ubi volutamur in carne
& sanguine. An quia præcesserunt,
pudes sequi?

Hac eadem ratione innumeri alij
sola SS. Pauli, Antonij, Hilarionis,
aliorumq; primorum Patrum Ere-
mitarum, fama permoti, relinquen-
tes mundum, vitam Monasticam in
desertis Ægypti, Scithi, & Thebæ-
dis complexi sunt: & tanto quidem
numero, ut in vnico Cœnobio quin-
que millia Monachorum, sub vnius
Abbatis disciplina versarentur, ea-
que obedientiâ & obseruantia, quā
refert Cassianus, cùm ait: Non po- Cas.li.4.
test apud nos, inquit, unus vni vel obe- Inst.c.1.
dire, pro modico tempore, vel præesse.
Hinc S. Gregorius, quantoperè vis
exemplorum ad agnoscendam pro-
priam miseriam, meliorisq; vitæ
statum amplectendum conferat;

L 6 his

S. Greg. his verbis docet: *Fit plerumque in
Proœm. audientis animo duplex adiutorium in
li. 1. Dia- exemplis Patrum; Quia amore ventura
log. vita ex præcedentium comparatione ac-
cenditur, & si se esse aliquid existimat,
dum meliora de aliis cognouerit, humiliatur.*

Porrò si hominum virtute meritisque clarorum exempla, lecta solùm in antiquis illorum historiis; aut fama percepta, vel etiam nobis ab hominibus frede dignis narrata, tantam habent in animis nostris efficaciam, quantam experti sumus, & in singulis fermè horas experimur, quid homines viui facient, qui ante oculos nostros quotidie versantur? Cùm nullum sit dubium, obiectum præsens efficacius mouere, inque animis nostris validius imprimere illum effectum, quem producere aptum est. Quare quemadmodum equus, qui nec verberibus, nec calcaribus, nec vllis clamoribus adigi poterit.

poterat, ut vel pedem loco moueret, vbi tamen alium videt equum praeuntem, mox eundem sequitur, nemine impellente: Sic possem non pauca eorum exempla adducere, qui suis quibusdam abusibus adeò insueuerant, ut neque concionatorum clamoribus, neque calamitatum, aut morborum verberibus ab illis abduci potuerint, posteaquam tamen alios sibi similes, vel iisdem, vel etiam maioribus tricis ac pedicis se expedituisse, atq; in diuino obsequio maximum fecisse progressum viderunt, & ipsi sese suis extricarunt miseriis, atque eorum vestigiis serio insistere decreuerunt.

Ita legimus fecisse Iustinum Mar- Perioni⁹
tyrem, qui exemplo Sanctorū Mar- in vita S.
tyrum, quos incredibili constantia, Iustini.
omnia tormentorum genera susti-
nere videbat, permotus; abiecto in-
fidelitatis errore, in quo longo tem-
pore pertinaciter vixerat; tali ani-
mi feroce Christi fidem amplexus

L 7 est,

S. Aug. li.
8. confes.
cap. 2.

est, ut pro ea gloriosè mortem optere non dubitauerit. Idem sibi contigisse D. Augustinus fatetur, quando sibi in errorum suorum tenebris adhuc immerso à Simpliciano narratum fuerat Victorinum celebrem Rheticæ facultatis Professorem ad Christum esse conuersum. Sed ubi mibi, inquit ille, de Victorino Simplicianus ista narravit, exarsi ad imitandum. Idem deniq; docet Chrysostomus: Et gentiles, inquit, non ita signis adducuntur, ut vita, quam nihil aliud, ut dilectio commendat: qui enim miracula faciunt, nonnunquam deceptores ab illis appellantur, vita puritas non nisi bonum arguit. Deinde ita concludit: Nihil adeò Gentiles arguit, ut virtus, nihil adeò perturbat, ut malitia. Et hoc est, quod hodie quoque in Indiis Dei bonitate fieri consuevit: ubi nullis sæpe miraculis, nullis Concionatorum clamoribus,

sed

sed solūm vitæ, morumq; exemplis
Religiosorum inter ipsos versanti-
um, multi ad iugum Christi perdu-
cuntur, ita vt multi eorū pro Christi
fide gloriosè occubuerint. Quod
si vitæ morumq; exempla in omnis
generis hominibus tantam habent
vim, vt vidimus, quid de illis dicen-
dum, qui in alicuius auctoritatis ac
honoris gradu sunt constituti? Hi
enim in Rebus publicis tam ciuilibus
quam Ecclesiasticis illos repræsen-
tāt remiges, à quibus, vt pote in pup-
pi confidentibus, tota pendet remi-
gandi ratio. Nam vt isti lentius aut
citius remigāt, ita alij lentius aut ve-
locius sequuntur: Sic & illi in prædi-
ctis Respublicis, proprio vite ac mo-
rum exemplo, aliis normam prescri-
bunt, ita vt iisdem quasi passibus sua
vestigia sequantur.

Quocirca horum bona vel mala,
quæ aliis præbent exempla, propriè
non possunt priuata aut particularia
bona vel mala appellari, sed potius

vni-

vniuersalia ac communia, & quod
hinc est consequens, tanti momenti,
vt talia exempla aliquando in Iudi-
ciis & Rerumpublicarum admini-
strationibus habeant vim legis.

2.Mach.
6.

Quæ causa fuit, vt venerandus
ille senex Eleazarus, nonnullis ami-
cis suillæ carnis esum sibi suadenti-
bus, vt imminentem mortem euad-
eret, nullo modo acquiesceret, ne
hoc suo exemplo iunioribus & in-
firmioribus damnum aliquod af-
ferret: Sed gloriosissimam mortem ma-
gis, quam odibilem vitam amplectens,
voluntariè præbat ad supplicium. Con-
cludit deinde scriptura historiam
his verbis: *Hoc modo de vita discessit,*
non modo iuuenibus, sed & vniuerse-
genti memoriam mortis sue ad exem-
plum virtutis & fortitudinis derelin-
quens.

Idem quoque D. Paulus cupie-
bat, cùm ad Titum Cretæ Episcopū
scri.

scriberet: *In omnibus, inquiens, te* Tit. 2.
ipsum præbe exemplum bonorum ope-
rū, in doctrina, in integritate, &c. Hoc
 & S. Basilius tractans de Religiosis,
 qui extra monasteria secularib^o ne- Basil. reg.
 gotiis occupantur, docet, ob rationē fus. disp.
 suprà allatam, solùm iis huiusmodi cap. 44.
 negotia assignāda esse, qui sine pro-
 prio animæ suæ dispensio, prox-
 morum autē ædificatione fructuō, Iustin. li.
 in mundo versari possunt; quod si
 tales fortassis non essent; *Præstabi-*
lius est, inquit, summam rerum omniū
necessiarum pernuriam perpeti atque
egestatem, etiam si propterea subeunda
mors sit quam sublevanda necessitatis
corporis causa, perspicuum animæ detri-
mentum negligere.

Nec immeritò hanc rem ita S. Ba-
 filius exaggerat: nam vt affirmat B.
 Laurent. Iustinianus: *Nocet pluri-*
mum conuersatio incomposita, deducta de cōflic.
in publicum. Hoc denique S. Bona-
 uen- interiori
 cap. 2.

S. Bona. uentura monet, vbi de Religioſis,
in qq. cir- q in Religione alicuius ſunt auctor-
ca reg.ca. tatis, agens; dicit; tales quantumuis
19. ſenes & bene meritos, à quibusdam
tamen commoditatibus & priuile-
giis, iplſis alioqui ob honestos reſpe-
ctus licitis ac permiffis, abſtinere de-
bere, ne ipſi iuuenes præteritorum
ipſorum laborum ignari, dum vi-
dent eos his exēptionibus gaudere,
incipiant easdem ambire: ex quo
fit, vt in Monasteriis disciplinæ rigor
paulatim relaxetur. Et quamuis hæc
iuuenum cupiditas, hoc caſu indi-
ſcreta & ſine ratione fit, rationi ta-
men consentaneum eſt, vt ſeniores
priuatis ſuis commodis bonū præ-
ferant commune, illisq; quantum
fieri potest, nullam horum præbe-
ant occaſionem in has appetitiones
incidendi: *Debemus enim nos firmio-*
res, inquit Apoſtolus, *imbecillitatem*
infirmitatum sustinere, & non nobis pla-
tere. Et ſicut currentes equi, ait Clima-
chus,

Rom, 15.

chus, cursu inuicem certant, ita & o-
ptima societas se inuicem excitat.

Climac.

grad. 26.

de discre.

Quemadmodum autem tali-
um hominum exempla ex sese in re ca-
sunt efficacissima, sic ab eis exhi- pitulat.
bendis & dandis nemo excusan-
dus est; nam infirmus & què ac sa-
nus, indoctus & què ac eruditus, in-
ferior & què atque superior ad vi-
uendum secundùm sui status con-
ditionem & qualitatē obligatus est.
Vt enim infirmus, durāte infirmita-
te, à iejuniis, vigiliis, aliisq; laborio-
sis operibus excusatus sit, à dandis
tamen bonis exemplis neutiquā ex-
cusari potest aut debet; simplex item
ac idiota, licet proximis suis in ad-
ministratione Sacramentorum, alio-
rumq; Ecclesiasticorum ministerio-
rum prodesse non possit, iuuare ta-
men illos bonæ suæ vitæ exemplo
potest & debet. Et si fortè eruditus
non valeat dicendi gratiâ, neq; aliis
concionando salutis viam monstrare
possit, obligatur tamen ad ferēdam
illis

258 DE MORTIFICAT.

illis opem; bene agendo: linguam
nim hæc bene operandi, ab omni-
bus nationibus quantumuis remo-
tis & barbaris intelligi potest; neq;
solum bonis iucunda est, sed & ma-
lè viuentibus non potest non esse
grata.

Doctus verò & eloquens noue-
rit, si ad sonum verborum non
adiungat etiam exemplum bonorū
operum, vocem suam similem fore
æri sonanti, aut cymbalo tinnienti,
& quod hinc sequitur, vanam & in-
efficacem. Idcirco si verbis tuis per-
suadendi vim inesse desideras; Da-

Bern. ser. bis voci tuae vocem virtutis, ait S. Ber-
59. super nardº, si quod suades, prius tibi illud co-
Cant. gnoscari persuasisse: validior operis qui
oris vox est, fac ut loqueris.

S. Greg. Sanctus item Gregorius: Illa vox,
in pastor. inquit, libentius auditorum corda pene-
p. 2. ca. 3. trat, quam dicentis vita commendat,
quia quod loquendo imperat, ostenden-
do

do adiuuat, ut fiat. Vnde sicut horologium errare dicimus, cum multas frequenter insonat horas, paucas tamen indice demonstrat (necessere est enim ut inter vtrumque, campanam scilicet ad sonum, & indicem ad ostensionem) ea sit conuenientia, quae cursui solis respondeat; Ita & Concionatorem dicemus non bene suo fungi officio, quando multum loquitur, & parum operatur: Sed tunc verus dicetur Concionator, si inter ipsius linguam in loquendo, & manus in operando ea sit conformitas, quam iuxta exemplum ac normam Christi, solis Iustitiae, obseruare tenetur, de quo Lucas scribit: Cœpit, facere & docere, & cum facit quod S. Gregorius affirmat: Tunc alius recta prædicamus, si dicta rebus ostendimus.

Act. 1.

S. Greg.

Hom. 17.

Vt igitur huic capiti finem imponam, quanto possum maximo cordis affectu tum omnes, tum præcipue Ecclesiasticos ac Religiosos rogo,

go, ut in conspectu Dei ac Creatoris
nostris mature perpendant illa ver-
ba, quæ de ipsis Spiritus sanctus per
Malachiam Prophetam protulit cù
Malac. 2. dixit: *Labia Sacerdotis custodiunt si-
entiam, & legem requirunt ex ore eius:
Quia Angelus Domini exercituum est.
Quæ verba nihil aliud significare
videtur, quam Ecclesiasticorum
vitam, Angelorum vitæ similem es-
se debere; cùm illis incumbat alios
docere verbis id, quod ipsis iuxta
legem Dei credendum, atque opere
ipso exercendum est. Neque ullo
vnquam modo committant, ut fini-
stra aliqua intentione aut operere re-
stitudo ac sanctitas eius officij pro-
fanetur, quod ipsis à Domi-
no Deo concreditum
est.*

CA-

CAPVT XXII.

*De tertio Mortificationis effectu, qui est
voluntarius de spiritualibus & gra-
uibus rebus sermo.*

ARRA T B. Sophronius Sophrō.
Hierosolymorū Episco- in prato
pus de celebri quodam spirituali
latronū duce Dauid no- cap.143+
mine, qui postquam multos annos
in regione Hermopolitana publicis
ac maximis latrociniis exegisset, cō-
motus tādem diuinitū statuit mu-
tare vitam ac Religiosum statum
amplecti, atq; ita relictis sociis, ve-
nit ad celebre quoddam illius loci
Monasterium, habitum petens, quē,
cūm post multas difficultates & re-
pulsas, tandem obtinuisset, ita ex a-
nimo se religiosæ obseruantiae ac
pœnitentiæ dedidit, vt breui, cun-
ctis obstupescētibus, ad tantam per-
uenerit sanctitatem, vt Angeli con-
spectu & alloquio dignus fuerit ha-
bitus,

bitus, à quo bono animo esse iussus
est, non solùm enim peccatorum
suorum veniam, sed peculiarem e-
tiam gratiam, magna & mira ad Dei
obsequium agendi sibi à Deo con-
cessam esse.

Cùm autem Dauid Angeli ver-
bis credere nollet, neque enim fieri
posse putabat, vt tam exiguis pœni-
tentiaꝝ operibus Deus flexus, veni-
sibi tam facilem enormium suorum
peccatorum cōcessisset; Angelus si-
mili ei sententiam protulit, quam
olim Zacharias ob incredulitatem
audire compulsus est; ipsum nem-
pe illico linguæ vsu priuatum iri;
Quod audiens Dauid atque erroris
sui iam pœnitens in terram se mox
prostrauit, & exclamās cum lachry-
mis dixit. Et quî ferre Domine De-
us vñquam possum, vt dum essem in
seculo latro, linguam habuerim ad
offendendum te tot tantisqꝝ pecca-
tis, nunc autem in Religione consti-
tutus ad te laudandum ac bene-
dicen-

dicendum sim eiusdem vsu destitu-
tus? Ad hæc Angelus prolatam an-
teā sententiam mitigans, respon-
dit; ipsi quidem loquela concessā
esse, sed ad laudandū Deum, & psal-
lendum in choro; ceterum in aliis
omnino mutum fieri debere. Quod
& factum est; nam in posterum Da-
uid ille in omnibus, præterquam in
laudibus & benedictionibus sacris,
elinguis omnino fuit & mutus.

Ex hac historia hoc mihi obser-
uādum videtur, quod si huius tem-
poris homines tales haberent lin-
guas, quales iste David, ita ut nihil a-
liud, quam laudes Dei ac hymnos
pronunciare possent, superuacane-
um esset illis persuadere velle, vt in-
ter se frequenter mutua de rebus
bonis & piis colloquia instituerent.
Verūm quia linguae nostræ, vt prō
dolor, nimis perspicuum est, sunt ex
se plus satis liberæ, & ex naturæ no-
stræ corruptione, prauaç̄ consuetu-
dine multò faciliores ac promptio-

M res

res ad detractiones, periuria & blasphemias, quām ad Dei laudes; cogimur necessariō media quādam rationesq; inuestigare, quibus doceamur, quanti sit momenti, quantæq; vtilitatis, vt homines, pr̄esertim Religiosi ac spirituales, assuescant frequenter de rebus ad Dei cultum, & ad ipsorum aliorumq; profectum spectantibus, inter se colloqui.

Mirandum autem planè est, quod cūm homines aliās natura sua eō propendeant, vt tractent & loquantur crebrō de rebus arti ac professiōni suā consentaneis, vt etiam huius prouerbio locum dederint: *Tractat fabrilia fabri:* apud Religiosos tamē, apud quos maximē id factum oportuit: id vel maximē non fiat. Quid enim religiosis cōluerintius, quām de rebus spiritualibus ac Religiosis, quā scilicet statum & professionem eorum concēnunt, tractare; idq; eō libentius & studiosius ab illis

præ-

præstari deberet, quo res spirituales
sunt aliis præstantiores, fructusque
qui ex his colloquiis colligi solett, v-
beriores & excellentiores. Qui e-
nim muscum, aut alias res odorife-
ras manu tenet, quod magis eas tra-
ctat & versat, et plus sentit odoris,
magisque corroboratur: Ita quoque,
quod frequentius de rebus spiritua-
libus differitur, ut pote in se suauissi-
mis; et maius anima nostra haurit
solatium & robur.

Neque aliunde video hunc prouenire errorē, nisi ex defectu Mortificationis, valdeq; exiguo affectu erga res spirituales. Ex defectu dico Mortificationis, quia quēadmodum vocum ac sonorum dissonātia ex fidibus malē temperatis proficiscitur, ita ex immortificatione & incōpositione fidiū, hoc est, passionū & perturbationum animi nostri, sermonum nostrorum dissonantia procedit. Et quemadmodum mare ventis agitatum perpetuum edit mur-

M 2 MUR,

Hugo li.
2.de A-
nima.

mur, magnāmque tūm algæ, tūm al-
liarum sordium eiicit copiam: Ita
animus malè compositus & passio-
nibus agitatus communiter ex ore,
futilium & inanum verborum in-
finitam copiam magno cum strepi-
tu emittit. Nam cūm lingua sit quasi
animi idea & imago; talem quis se
plerumque sermone ostendit, qua-
lis est in animo. Hinc bene di-
xit Hugo de S. Victore: *Mores ho-*
minum lingua pandit, & qualis sermo
ostenditur, talis animus approbatur. Et
sicut aqua ordinariè solet illuster-
ræ induere qualitatem, per quam
transit: Sic humanus sermo ab in-
tellectu, voluntate, sensuque nostro
profluens; necessariò patefaciet v-
trum istæ potentiaz, erroribus, affe-
ctibus inordinatis, prauisque passio-
nibus sint infectæ. Hinc meritò di-
cimus; benè & ordinatè loqui, esse
animi bene compositi ac mortifi-
cati effectum, sicut è contrario, ma-

lē loqui, animi immortificati ac mā-
lē compositi argumentum.

Quod item. defectus hic apud Religiosos, non libenter scilicet loqui de rebus Religioso statuique spirituali conuentientibus; ex modo affectu erga huiusmodi res proueniat, manifestè ostendi potest. Verissimum est enim illud Platonis dictum, *homines amore ipso fieri facundos & eloquētes ad loquendum de rebus, quas amant.* Vnde si in nobis vigeret sanctus ille rerum diuinorum amor, essemus certè in huiusmodi colloquiis eloquentissimi. Et quemadmodum in compositis naturalibus, elementum prædominans trahit omnia alia elementa ad illum locum & centrum, quod naturaliter appetit; quod in lignis etiam maximis appareat, quæ semper aquæ supernatant ob aëris elementum in eis prædominans: Ita si amor spiritus in nobis, vt par

M 3 est,

est, prædominaretur, attraheret si-
ne dubio mentem & linguam no-
stram: illam, ut cogitaret; hanc, ut
loqueretur assidue de rebus spiri-
tualibus diuinisque, quas appetit &
desiderat.

Et sicuti, qui muscum aut rem o-
doriferam tractat, non potest non
odorem suum prodere; ita quoque
in cuius corde Sanctus Dei amor
residet, is hunc occultare non po-
Clim. in. test. *Sicut is, qui fert aromata, in-*
compéd. *quit Climachus, etiam si nolit, ex odo-*
recapit. *re proditur: ita & qui spiritum Dei ha-*
grad. 26. *bet, ex verbis suis agnoscitur.* Neque
ideo hic defectus amoris aliquem
excusare potest, quo minus de re-
bus loquatur spiritualibus, imò hoc
ipso magis ad hoc obligatur, cùm
nulla alia sit causa, quare quis ea,
quæ naturā sua bona sunt, minus
amet, quàm eorum ignorantia.
Nemo enim diligere potest bonum, quod

et si-
no-
c, vt
piri-
tit &

no-
non
que
mor
po-
in-
do-
ba-
que
em
re-
ioc
ùm
ea,
ius
tia.
uod
ne-

*nescit, ait D. Chrysostomus. Ut au- S. Chrys.
tem frequens de rebus spiritualibus sup. Mat.
sermo efficit, ut cognoscantur, ita
efficiet etiam, ut amentur, quo amo-
re spiritualia huiusmodi colloquia
non solum reddentur facilia, sed e-
tiam dulcia & iucunda, ita ut ali-
quando ex intimo corde cum Da- Psal. 118.
uide exclamaturi simus: Quam dul-
cia faucibus meis eloquia tua super mel
ori meo.*

*Quod sancta Dei famula Schola-
stica experta est, quando transacta S. Greg.
cum fratre suo Benedicto in Dei li. 2. Dia-
laudibus, spiritualibusque collationi- log. c. 35.
bus integra die, tantam consolatio-
nem spiritus ac dulcedinem inde
percepit, ut fratrem obnoxe rogaue-
rit, ne imminente iam nocte ad suum
rediret Monasterium, sed vnâ secum in
eadem exercitatione illam nocte in-
sumeret. Cuius precibus cū ille ne-
quaquam veller acquiescere, quia fratre
non potuerat, à Deo impetravit.*

M 4 Su-

Subitò enim tanta vis imbrum, li-
cet serenissimo antea cœlo, exorta
est, vt ille cum sorore sua manere
coactus sit. Sicq; factum est, inquit S.
Gregorius, vt totam noctem peruigi-
lem ducerent, atque per sacra spiritua-
lis vitæ colloquia, sese vicaria relatione
fatiarent.

S. Augu. Hoc idem S. Augustinus exper-
li: 9. con- tus est, qui cùm quadam die de re-
fessi, c. 10. bus spiritualibus cum matre sua S.
Monica tractaret, tanta mentis illu-
minatio, ardorq; spiritus in vtrisq;
ex illo colloquio exstigit, vt illos su-
bitò huius vitæ, omniumq; delecta-
tionum maxima nausea coepit.
Tu scis Domine, quod in illo die, cùm ta-
lia loqueremur, & mundus iste inter
verba vilesceret, cum omnibus delecta-
tionibus suis, dicebat D. Augustinus.
Matrem quoque suam Monicam, ait
ardentissimo quodam alterius vitæ
desiderio permotam in hæc verba
pro-

prorupisse: *Fili, quantum ad me attinet, nulla re iam delector in hac vita. Quid hic faciam adhuc, & cur hic sim nescio.*

Eundem denique effectum senserunt duo illi discipuli eentes in E. *Luc. 24.* maus, cum inter sacræ Christi passionis, aliarumq; rerum diuinarum colloquia, ita interius illustrati inflammatiq; sunt, ut post eius discessum incredibili quadam admiratione commoti dixerint: *Nonne cor nostrum ardens erat, dum loqueretur nobis in via?* Quamuis autem non nunquam possit contingere, ut neq; ullum in nobis sentiamus gustum, ex huiusmodi sermonib^o, nec quicquam eorum, quæ dicta sunt, mente retineamus, ipsa tamen nuda attention, suo non carebit fructu; quemadmodum qui aquam ex flumine cribro peteret, quamuis omnis illa rursus efflueret, ipsum tamen cribrum, saltem breui eo tempore madefactum

M 5 factum

ctum esset: Ita dico, licet nobis certò constaret, omnia dicta spiritualia altera aure percepta per alteram, ut vulgò dicitur, iterum elabi, ita ut nihil eorum memoria retineretur, hoc ipso tamen tempus illud non male collocari iudicandum est, cùm saltem, ex transitu quasi huius sacri liquoris anima nostra ita recreari possit, ut postea eorumque

D E I sunt magis capax fiat, minusquæ difficultatis in rebus diuinis sentiat, tartareisq; hostium insultibus maiore vi resistere possit, ut manifesta docet experientia.

Quod quidem inter præcipuos spiritualis vitæ fructus, meritò numerandum est, cui & ille fructus adiungi potest, quem ille ipse, qui de rebus spiritualibus sermonem facit, percipere solet, qui certè maximus Cassian. est, ut ostendit apud Cassianū Theolog. collat. 22 onas, qui rogatus, ut spiritualem in cap. 1. stitueret sermonem, quod inter illos san-

sanctos patres valdè vſitatum erat, respondit; se illorum petitioni libentissimè satisfacere, quandoquidem re ipsa experiretur, quod quanto plus de hac materia loqueretur, tanto magis ſibi ſaperet, quodq; ex mutua sermonum huiusmodi communicatione, auſcultans ditior fieret; Verba verò faciens multum inde lucri reportaret. *Grata namq; est huius fœnoris occupatio*, aiebat, quæ maiora, dum ſoluitur, augmenta cōquirit, & non ſolum percipientem ditat, verūmetiam nihil imminuit largienti. Duplices ſiquidem congregat quæſtus rerum ſpiritualium diſpensator; lucrum enim non ſolūm in illius, qui audit, profectu, verūmetiam in ſua diſputatione conſequitur; non minùs ſemetipſum ad desiderium perfectionis accendens, dum instruit auditorem.

Experimento didicit hoc vene- In vitis
randus quidam Eremita, de quo Io- Patrum.

M 6 annes

annes Monachus narrat, eum aliquando graui quadam tentatione exagitatum, mundum repetere statuisse, hocque consilio cum se dedisset itineri, nocte interceptum, in vicino quodam Monasterio Monachorum quæsiuisse hospitium, & ab illis patribus magna cum charitate ac laetitia exceptum fuisse, quippe ad quos iam antea de ipsius vita ac sanctis moribus fama peruererat. Cum itaque non nihil quievisset, petierunt, inquit ille, ab eo Patres illi magnis precibus, ut de rebus spiritualibus verba faceret, qui licet nihil minus, quam de spiritualibus rebus cogitaret, ne tamen illi esset scandalo, coactus est petitioni morem gerere. Quid sit? inter loquendum Dei misericordia accidit, ut quibus tunc verbis alios exhortabatur, iisdem ipse commotus adeo sit, ut statuerit ad propriam redire cellam, & antiquum viuendi statum maiori cum feruore resumere, quod

&

& fecit. Hinc constat, Patrem hunc ex proprio sermone maiorem percepisse fructum, quam alios, qui ipsum audierant. Idcirco S. Bona- S. Bona- uentura suos fratres Religiosos tan- uent. lib. toperè exhortatur; dicens: *De Deo de Infor-*
libenter loquere. & libentius audi, Quia mat. No-
excitat cor ad studium virtutis, & ad uit.c.18.
affectionum deuotionis.

Verum quia dæmon manifestis ac diuturnis obseruationibus verisimiliter esse cognouit, quod hactenus dictum est, omnibus modis atq; stragematis, tanquam miles pericillimus, hoc exercitium tam sanctum impedire & auertere conatur. Quare quando aliter non potest, solet, nescio quam capitis grauedinem ac somnum immittere, ut vel omnino non percipientur ea, quæ dicuntur, vel saltem non debita animi attentione & affectione. Fidem huius rei nobis facit sanctus ille senex Machetes, qui cum aliquando

M 7 ad

annorum

ad quosdam Monachos spiritua-
lem haberet sermonem, omnium-
Cass. lib. que eorum oculos somno grauatos
§. de Inst. esse atque ita frustra se loqui cerne-
cap. 31. ret; volens illis occultas dæmonis
insidias aperire, institutum reliquit
sermonem, & lepidam quandam
illis cœpit narrare fabulam, ad cu-
ius narrationem cum eos confe-
stum euigilasse, atque arrectis auri-
bus adesse vidisset, ingemiscens
ait: *Nunc usque de spiritualibus lo-
quebamur, & omnium vestrum ocu-
li letali dormitione deprimebantur,
at cum otiosa fabula intromissa est, o-
mnes expergefacti torporem somni do-
minantis excusimus. Vel ex hoc ergo
perpendite, quisnam collationis illius spi-
ritualis fuerit impugnator, & quis hu-
ius infructuosa atq; carnalis insinuator
existat.*

*Nec verò tunc primum Mache-
tes hāc tartarei inimici astutiam co-
gnouisse*

gnouisse credendus est, sed dudum Cassian.
antea, vt de ipso Cassianus refert. lib.5. In-
Vidimus, inquit, senem Machetem no- stit, c.29e
mine, hanc à Domino gratiam diuturnis
precibus impetrasse, vt quotquot diebus
& noctibus agitaretur collatio spiritu-
alis, nunquam somni torpore laxaretur;
si quis verò detractionis verbum, seu o-
tiosum tentasset inferre, in somnum pro-
tinus concidebat.

Ex quo planum fit, Machetem
non solum S. Pauli consilium obser-
uasse, cùm ad Ephesios scribit: O- Ephes.4.
mnis sermo malus ex ore vestro non pro-
cedat, cauendo scilicet, ne vllum
verbum malum sibi excideret, sed
neque ab aliis prolatum audire po-
tuisse. Neq; facilè dixerim, quænam
maior fuerit gratia, illâne quæ Davi-
di illi fuit à Deo concessa, de quo in
principio huius capit is diximus, qui
nullum aliud potuit verbum pro-
ferre, quâm quod directè cederet in
Dei laudem ac benedictionem: an

verò

•
•
•

verò hæc ipsa, quam Macheti contigit
esse iam dicebamus, qui nullum
detractionis, vanumq; & otiosum
verbum ad aures admittere potuit:
Vtrumq; enim dum sumus in hoc
mūdo æquè est necessarium, ut sci-
licet & piis sermonibus vacemus,
& à malis diligentissimè abstinea-
mus.

S. Basil. Hinc interrogatus aliquando S.
Reg.bre- Basilius, vter eorum grauiori pœna
uior.c.26 esset dignus, illéne qui detrahit, an
verò is, qui auscultat & tolerat: Re-
spondit; *Exterminandi sunt ambo à
societate reliquorum*; detractor, quia
non loquitur, quæ debet; attendens,
quia audit ea, quæ non conuenit au-
dire. Neque verò ulli nimis rigida
hæc S. Basilij pœna videri debet:
Léuit.13. Quia si Deus hanc leprosis pœnam
imposuit, vt à consortio hominum
segregarentur, *Omnitempore*, inquit,
quo quisquam leprosus est, & immuni-
dus, *solus habitabit extra castra*, quan-
tò

tò conuenientius hæc pœna detra-
ctoribus irrogatur, cùm hæc alte-
ra corporali lepra sit multo perni-
ciosior & execrabilior, neque so-
lùm in superficie cutis hæreat, sed
de corrupto quodam vitiatoqüe
principio interiori producatur, ne-
que ipsum solùm, sed & auscultan-
tem inficiat, cumq; & ei, cui detrahi-
tur, noxia, atq; adeò Deo ipsi abomi-
nabilis sit.

Meritò igitur hæc lepra, tan-
quam omnium malorum radix, &
veræ vnionis, fraternæq; charitatis
extirpatrix, quæ tantoperè in om-
ni Religione est necessaria, à finibus
nostris procul exterminanda est. Et
quemadmodum Deus voluit, vt le-
prosus propria sua veste os suum
obtegeret, ne halitus sui contagio-
ne aérem inficeret: ita oportet om-
nem Religiosum os suum propria
sua veste obstruere; Volo dicere,
vt consideratione suæ obligationis,
quam

quam Religioso suo habitu præ se fert, obturet os suum, ne inde pestiferum detractionis halitum exhalet, neque vñquam aures præbeat detractionibus, ne forte & ipse hac exitiali lepra inficiatur; simulq; intelligat, quod sicut illi, qui nativam suam & vernacula lingua, crassam & impolitam dediscere cupit, ut addiscat elegantiorē & politiorem, non modò à propria lingua abstinendum est; sed & omnes fugiendi sunt, quibus illa lingua familiaris est: Ita quicunque serio turpem hunc loquendi modum, hoc est, murmurandi & detrahendi consuetudinem dediscere cupit, nō solū ab huiusmodi murmurationibus & detractionibus abstinere, sed neq; murmurantibus & detrahentibus ullo modo aures præbere debet: conetur autem potius exercere se assiduè in cœlesti & gloriosa illa lingua, qua beati in altera vita laudant & benedicunt dominum, & notam

DE MORTIFICAT. 281

notam faciunt filiis hominū poten-
tiam suam, & gloriam magnificen-
tiæ regni sui ac misericordia-
rum suarum.

F I N I S.

Cum facultate Superiorum.

INDEX

INDEX CA- PITVM HVIVS LIBRI.

Præfatio Auctoris.

- CAP. I. *V ID sit Mortificatio.*
- II. *Q* *De fine & proprio mortifi-*
cationis officio, & de duō-
bus eius generibus.
- III. *In mortificationibus præsertim*
exterioribus mensuram &
regulam esse tenendam, &
quænam illa sit.
- IV. *De necessitate Mortificationis,*
quæ cuius in suo statu in-
cumbit.
- V. *Quæm necessarium atque utile*
sit

CAPITVM.

sit Religiosis sanctum mortificationis exercitium.

VI. Considerationes quadam magis particulares, circa potentiarum animæ nostræ, passionis amoris proprij, & sensuum corporis mortificationem.

VII. Quomodo ad praxin reducenda sit Mortificatio, ut victoriam de potentissimis passionibus nostris referamus.

VIII. De renunciatione.

IX. De abnegatione sui ipsius in genere.

X. De abnegatione appetituum carnis, & illusione quadam in ea accidere solita.

XI. De Abnegatione animæ, & in specie voluntatis nostræ, ut principalis illius potentia.

XII. De

INDEX

- XII. De abnegatione proprij iudicij et
intellectus.
- XIII. De Resignatione. xx
- XIV. De indifferentia.
- XV. De indifferentia circa loca &
domicilia.
- XVI. De indifferentia circa exercitia
& ministeria in ipsa Reli-
gione.
- XVII. De indifferentia circa officia ho-
norifica & gradus.
- XVIII. De indifferentia in conuersa-
tione.
- XIX. De differētia inter quatuor pra-
dictas Religiosas exercitatio-
nes.
- XX. De insigni quodam interioris
Mortificationis effectu, com-
positione scilicet hominis ex-
terioris, eiusque decoro.
- XXI. De quodam alio insigni Mortifi-
cationis effectu, vita scilicet a-
etio-

CAPITVM.

tionumq₃ nostrarum exem-
plo.

xxii. De Tertio Mortificationis effe-
ctu, qui est voluntarius, de
spiritualibus & grauibus re-
bus sermo.

F I N I S.

Collegij Societatis Jesu Paderbornensis.

Th
2857